જાદુઈ માછલી.

ભાગ બીજો.

પત્થરનો પાદશાહ.

અમૃત કીનાક્ષ પ્રીં. વર્કસમાં છાપ્યું

અનેક ચમત્કારોથી ભરપુર સંપૂર્ણ વાર્તા

—: બન્ને ભાગ ભેગા :—

જાદુઇ માછલી

અને

પથ્થરનો પાદશાહ

છપાવનાર અને વેચનાર:—

લર કંચનલાલ શાન્તીલાલ બ્રધર્સ

મુ. નડીઆદ.

વત ૧૯૮૫ ... ૧૯૨૯

આવૃતી ૩ જી ... પ્રત ૧૫૦૦

કીંમત દસ આના

પ્રયોજકઃ—સાહિત્યવિલાસી, મુ. રાજકોટ.
વેચનારઃ—જદુલાલ નારણદાસ બુકસેલર, મુ. નડીઆદ.
સંવત ૧૯૮૫ પ્રત ૧૫૦૦ સને ૧૯૨૯

ખાસ સુચના

આ પુસ્તક તેના લેખક રા. સાહિત્યવિલાસીને યોગ્ય બદલો આપી પ્રકાશકને માટે રચાવવામાં આવ્યું છે.

આ ચોપડી ઉમરેઠ બટવાડી પોળને નાકે આવેલા સરસ્વતી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં રતીલાલ બાળકૃષ્ણ ત્રિવેદીએ છાપી અને બુકસેલર કંચનલાલ શાન્તીલાલ બ્રધર્સ નડીઆદમાંથી પ્રગટ કરી.

—: આ પુસ્તક મળવાનાં ઠેકાણાં :—

જે. એન. બુકસેલર, મુ. નડીઆદ.

પ્રાગજીભાઇ વલ્લભભાઈ બુકસેલર,
ઠે. કાલબાદેવી રોડ દરીઆ મહેલ-મુંબાઇ

બુકસેલર હાસમભાઈ ઇસાભાઇ, જુના મારકીટ-કરાંચી

જાદુઇ માછલી

યાને

દરીયાનો દૈત્ય

પ્રકરણ ૧ લું.

આત્મઘાતની તૈયારી

સબુર્ગકર ! આ હીણભાગી માનવ આત્મઘાત કરી ખુદાનો કોપ તારા શીર પર વ્યર્થ ન લે.

સબુગ્ક્રના અચાનક આવેલા અવાજથી આત્મહત્યા કરવા તૈયાર થયેલ–ગીરીસ્રુંગ ઉપરથી ખીણમાં વહેતા ધોધબંધ જળના પ્રવાહમાં પડી દેહ નાશ કરવાને ઉત્સુક થએલા તે હીણભાગ્ય પુરુષે પાછળ ફરીને જોયું તો તેજના અંબાર સરખા વયોવૃદ્ધ ફકીરને પોતાની સમીપ ઉભેલા જોયા.

તતક્ષણે તે કમનસીબ માણસ ફકીરનાં ચર્ણોમાં વંદન કરી અવાચક સરખો ઉભો રહ્યો તેનાં ચક્ષુમાંથી અસ્ખલીત અશ્રુ પ્રવાહ

વહન કરતો હોવાથી તે પવિત્ર-દયાળુ ફકીરનું હૃદય દયાથી ઉભરાઇ જવા લાગ્યું.

બચ્ચા, થોડી ક્ષણ પછી તે ફકીરે કહ્યું બચ્ચા ! જગતમાં ક્રુર માનવીઓ નિર્બળ માનવીઓનો વધ કરીને પણ પોતાનું જીવન લંબાવવાની-જીંદગીનાં કહેવાતાં-ક્ષણીક નાશવંત સુખો ભોગવવાની પ્રબળ આકાંક્ષા ધરાવે છે, મર્ણની પથારી ઉપર સુતેલા માનવીઓ પોતાનુ આયુષ્ય લંબાવવા ખુદાને પ્રાર્થના કરે છે, તો હે માનવ ! ખુદાના હુકમ વિના તું મૃત્યુને સ્વાધીન થવા કયમ તૈયાર થયો ? ધર્મના પાક ફરમાનો કહે છે કે જે મનુષ્ય આત્મઘાતી થાય છે. તેઓને દોજખમાં વાસ મળે છે.

પ્રભુના પ્યારા ફીરસ્તા તુલ્ય; હે દયાળુ ફકીર ! મારી કર્મ કથા ઘણી લાંબી છે. જો આપ દયા કરીને મારા ઉપર ગુજરેલા જુલમનું બ્યાન સાંભળશો તો મારા દુઃખનો ભાર ઓછો થશે.

કહે; ભાઇ કહે. માનવનું જીવન ખુદાએ દુનીયાની સેવા કરવા માટે જ સરજેલુ છે મારાથી બનતી યથાશકિત મદદ ખુદાના નામ ઉપર આપવા હું તૈયાર છું. તે ફકીરે કહ્યું.

પ્રકરણ ૨ જું

જેન્ટલમેન લુંટારો

હે દયાળુ ! તે ગરીબ માણસે પોતાની જીવન કથાનો પ્રારંભ કરતાં કહ્યું-હે દયાળુ અરબી મહાસાગરના ત્રટ ઉપર કેશાવતી નામના એક નાના ગામડામા મારૂ મકાન-ઝુંપડું આવેલુ છે મારો જન્મ એક

માછીના કુટુંબમાં થયેલો હોવાથી બાલપણથીજ હું માછીમારનો ધંધો કરૂં છું મ્હારી સ્ત્રી ઘણીજ સ્વરૂપવતી આકાશની અપ્સરાને લજાવે તેવી ખુબસુરત છે. પરંતુ હું ગરીબ હોવા છતાં અને કોઇ પણ જાતનો મોજશોખ ભોગવતો ન હોવા છતાં મ્હારી ગરીબ પત્ની મ્હને દેવતુલ્ય માન આપતી સંપુર્ણ પાતવ્રતના નીયમો પાળતી હતી. વંઠેલ જમાનાની ફેશનેબલ સ્ત્રીઓને તે ઘણીજ ધીકકારતી–સ્વપ્ને પણ તેમનો સંગ ન થાય તેની ખાસ સંભાળ રાખતી હતી. મ્હારૂં નામ જેસંગ અને મ્હારી પત્નીનું નામ રૂપાળી હતું રૂપ સૌન્દર્ય એ ઇશ્વરની મહાન–કીંમતી–અમુલ્ય બક્ષીસ હોવા છતાં મ્હારી આપત્તિનું મુળ કારણ મ્હારી સ્ત્રીનું સૌન્દર્ય હતું. સ્ત્રી સૌન્દર્યથી મહાન રાજાઓની પાયમાલી થઇ છે ઇતિહાસો તેની સાક્ષી પુરે છે. દમયંતીના રૂપથી મોહિત થયેલા કળિયુગે નળરાજાને આપેલા કષ્ટની વાતો જગતમાં જાણીતીજ છે. મ્હારૂં પણ તેમજ થયું. એક શ્રીમંત વણીકની દ્રષ્ટી મ્હારી સ્ત્રી ઉપર પડી. તે પાપીષ્ટે મારી પત્નિને ફસાવવા અનેક પ્રયત્નો કર્યા ભેટ સોગાતો મોકલી, જેનો તીરસ્કાર પુર્વક અસ્વીકાર કર્યો, તેથી તેને એક દિવસે સંધ્યા સમયે એકાંત જળાશય ઉપર જળ ભરવા જતાં માર્ગમાંથી અચાનક ઉચકી જંગલમાં પકડી જઇ તેના ઉપર બળાત્કારની તૈયારી કરી. પ્રભુથી આ જુલમ સહન ન થયો, તેણે સતીના વાર કરવા બે ભીલ વીરોને મોકલ્યા. ભીલોની એકાએક ડગથી ને જુલમી વાણીયાનો પગ ભાગી ગયો. અજ્ઞાન ભીલોએ દયાથી તેને જીવતો છોડી દીધો બસ! તેજ સમયથી મ્હારા સર્વ નાશની તૈયારી થઇ.

પ્રકરણ ૩.

શયતાનનો શાથી.

તે લુચ્ચા વણીકે ઘેર જતાંજ કોટવાળને કેટલીક લાંચ આપી પોતાના પક્ષમાં લીધો. અને મ્હારા નામનુ ખોટું ખાતુ ઉમરેઠ જઈ ત્યાંના એક બદમાસ ખેડાવાળ બ્રાહ્મણની પાસે પડાવી લાવ્યો. આ અઠંગ ઉઠાવગીર ખેડાવાળ બ્રાહ્મણ સામાનાં અક્ષરની નકલ કરવામાં એટલો પ્રવીણ હતો કે ન્યાયાસન ઉપર વિરાજમાન થનાર ન્યાયાધીશની સહીઓની નકલ પણ તે કરી શકતો હતો.

કોટવાળની સાક્ષી રાખી શહેરના સુબા પાસે મારા નામ ઉપર લેણાની જુઠી ફરીયાદ નોંધાવી હુકમનામુ કરાવી લીધું અને જપ્તીથી લહેણું વસુલ કરવા કોટવાળ અને વણીક મ્હારે ત્યાં આવી પહોંચ્યા.

આ સમયે હું સાગર ઉપર માછલાં પકડવા ગયો હતો. મ્હારૂં છ માસનું નિર્દોષ બાળક બ્હાર ઘોડીયામાં સુવાડી મારી સ્ત્રી ગૃહ કાર્ય કરતી હતી. ત્યાં અચાનક જઈ કોટવાળે તેને પાછળથી લાત મારી જમીન ઉપર ફેંકી દીધી અને ઘરનો સામાન ભાંગફોડ કરવા માંડયો મ્હારી સ્ત્રીએ તેમ ન કરવા વિનંતિ કરી, એટલે કોટવાળે તેને સરકારી કામમાં અડચણ કરવાનો આરોપ મૂકી પોલીસ થાણામાં લઇ ગયા. મ્હારૂં કુંમળુ બાળક તેની માતાના વીયોગથી ઘણીવાર રૂદન કરી ભુખથી અચેતન થઇ ગયું. પણ આ જમ જેવા કસાઇઓને તેની દયા કયાથી આવે? તેઓ કંઇ દ્રવ્ય લેવા આવ્યા નહોતા તેમને તો મારી સ્ત્રીના સૌન્દર્યનીજ જરૂર હતી હું રાતરે સુમારે એક ઘડી રાત ગયા પછી ઘેર આવ્યો તો મને કોટવાળના જુલમની માહીતી

મળી મ. રૂ નિર્દોષ બાળક તે વખતે ભુખથી મરણુંના છેલ્લોજ શ્વાસ લેતું હતું. મ્હારી પાસે એક પૈસો પણ ન હતો. એટલે રાત્રે મને મફત દુધ કોણ આપે ? હાય ! તે ગરીબ માછી એક ભયંકર હાય મારીને બોલ્યો. અંતે મ્હારૂં તે નિર્દોષ બાળક આ જગતના પ્રપંચને જોયા-જાણ્યા સિવાય આ ફાની દુનિયામાંથી સદાને માટે જતું રહ્યું તેના મૃત્યુથી હું દીવાનો બની દોડતો પોલીસ થાણા ઉપર જઇ પહોચ્યો.

પ્રકરણ ૪ થું.

જુલ્મી જમાનો

કોટવાળે રૂપાળીને પોલીસ થાણાના એકાંત સ્થળે કેદ કરવાનું અસત્ય બહાનું બતાવી પકડી આણી તેને ભય અને લાલચ બતાવી વાણીયાની અને પોતાની નીચ વૃત્તિ તૃપ્ત કરવા સમજાવી. નીચ જ્ઞાતિમાં ઉત્પન્ન થયા છતાં પતિવ્રતના પ્રભાવને સમજનારી રૂપાળીએ તેઓને તીરસ્કાર પૂર્વક તેમની અયોગ્ય માગણીને તાબે થવાની સાફ ના પાડવાથી કોટવાળ તેના ઉપર બળાત્કાર કરવા તૈયાર થયો. એક શસ્ત્રહીન અબળા પાસે પોતાના બચાવનું સાધન શું હોય ? પરંતુ કુદરતનો એવો નિયમ છે કે દુઃખમાં બુદ્ધી એકદમ સતેજ થાય છે રૂપાળીએ થોડીક ક્ષણ વિચાર કરી પોતાના સામા ધસી આવતા કોટવાળ ઉપર ખુરસી ટેબલ ખડીઓ વિગેરે જે હાથમાં આવ્યું તે પોતાના બચાવના હથીયાર તરીકે ફેંકવા માંડયું ક્ષણભર કોટવાળ તેની બહાદુરીથી વિસ્મય પામ્યો તેમ તેના ઉપર વધુ જુલ્મ ગુજારવાનો દ્રઢ સંકલ્પ કર્યો એક નિર્બળ હરણી એ સબળ શાદુલો

સામે કેટલીકવાર પોતાનો બચાવ કરી શકે ! કોટવાળને માર પડતો જોઇ દુષ્ટ વાણીયાએ તેણીના પગમાં પાછળથી લાત મારી જમીન ઉપર પછાડી. કોટવાળે રૂપાળીના હાથ બાંધી લીધા અને તે બુમ બરાડા ન પાડે તેટલા સારૂ તેના મોંમાં કપડાનો ડુચો ઘાલવા તૈયારી કરી.

પોતાનું શીયળ લુંટાતું જોઇ રૂપાળી બયથી એક ચીત્કાર કરી બેભાન થઇ ગઇ.

માળીએ કહ્યું-હે દયાળુ ફકીર મહાત્મા ! આ ક્ષણેજ હું ત્યાં જઇ પહોંચ્યો. બાળકના મૃત્યુથી અર્ધ દીવાનાપણાને હું પામ્યો હતો. તેમાં સ્ત્રીના આર્તનાદથી વધારો થયો. દ્વાર રક્ષકને એક ધક્કો મારી જમીન ઉપર પછાડી નાંખ્યો અને એકજ લાતથી બારણાના ચુરે-ચુરા કરી નાખી હું અંદર દાખલ થયો ત્યાં જઇ મેં શું જોયું ? એક શયતાનને પણ શરમાવે-એવું અમાનુષી કૃત્ય મેં પ્રત્યક્ષ નીહાળ્યું. મારી સ્ત્રીની અચેતન અવસ્થાનો લાભ લઇ તે પાપાત્મા વણીક પોતાની ઇચ્છાનુસાર કાર્ય કરી રહ્યો હતો દીવાનાપણાને લીધે એક હાથીના જેટલું સામર્થ મારામાં દાખલ થયું. વણીકના પગ ઝાલી એક ધોબી જેમ લુગડાને ધુવે તેમ મેં તે વણીકને પત્થર સાથે જોરથી અફાળી મારી નાંખ્યો.

પ્રકરણ ૫ મું.

કેદખાનામાંથી પલાયન

વણીકનું મૃત્યુ નીહાળી કોટવાળ નાસી ગયો. હું મારી સ્ત્રીના વસ્ત્રો વ્યવસ્થિત કરી તેણીને ઉચકી લઇ બહાર નીકળવાની તૈયારી કરતો હતો. તેટલામાં કોટવાળ દસ માણુસની ટુકડી લઇ આવ્યો. અને પોલીસની મદદથી મને કેદખાનામાં દાખલ કર્યો, અને મારી સ્ત્રીને બેભાન અવસ્થામાં નગરની બહાર ફેંકી દીધી:

સુબા પાસે મારા નામ ઉપર ફરીઆદ માંડી બે આક્ષેપ મુકયા. એક ગુન્હો સરકારી મકાન તોડી રાજદ્રોહ કરવાનો. બીજો ગુન્હો નીર્દોષ (!) વણીકનું ખુન કરવાનો. બન્ને ગુન્હા જુઠા સાક્ષીઓની મદદથી કોટવાળે પુરવાર કરી બતાવ્યા, સુબા સાહેબ બહુ પ્રમાણીક હતા. પરંતુ કાયદાની દ્રષ્ટિએ તેઓ મારો બચાવ કરી શકયા નહી. કોટવાળની બ્હીકથી મારા સગાઓએ સુબા સાહેબ આગળ સત્ય હકીકત નિવેદન કરી નહિં.

મારા માટે સરકારી કાયદા પ્રમાણે શુળીની ભયંકર શિક્ષા નિર્માણ થઇ. એક માસની મુદત અપીલ માટે આપી, મને જેલખાનામાં લઇ ગયા.

એક રાત્રે અચાનક આકાશમાં ભયંકર તોફાન શરૂ થયું. કાટકાઓની ગર્જના અને મુશળધાર વૃષ્ટિએ સૃષ્ટિને પાતાળમાં પેસાડી દેવાનો સંકલ્પ કર્યો હોય તેમ ક્ષણમાં સર્વત્ર જળ જળ થઇ રહ્યું.

શુળી ઉપર રીબાઇને પ્રાણ જવાના ભયથી બહાર નાસી

જઇ આપઘાત કરી જીવન ગુમાવવાની મારી પ્રબળ ઇચ્છા હતી. પરંતુ નાસવાનો કોઇ સુયોગ પ્રાપ્ત થતો નહિ. આવી પડેલી આ નવીન આફતની મને મદદ મળી, કેદખાનાની દીવાલના જાળીયા ઉપર ચડી છાપરામાંથી નળીઆં ખસેડી નાંખી હું સહેલાઇથી છાપરા ઉપર જતો રહયો.

બીહામણી ભયંકર રાત અને વરસાદના તોફાનથી પહેરેગીરો કયાંઇ લપાઇ ગયા હશે. એમ સમજી છાપરા ઉપરથી હું ભુસકો મારી પાછળની બાજુએથી નાસી છુટયો. મારે ઘેર છાનો માનો જઇ તપાસ કરી તો મારા અંધ પીતા મને શુળીની સજા સાંભળી હાય ! અફસોસથી મૃત્યુ પામ્યા હતા.

હે દયાળુ મહાત્મા ! એક વણીક-જેન્ટલમેન લુટારાની બુરી મસલતથી મેં મારૂં સર્વ ગુમાવ્યું. પિતા, પત્નિ, બાળક, ઇજ્જત એ સર્વ ગયું, તો હવે આ મારૂં જીવન નીરર્થક સમજી તેનો નાશ કરવો ઉચીત સમજું છું, માટે મહેરબાની કરી મને આ દુઃખી સંસારમાંથી મૃત્યુને ભેટવા રજા આપો.

પ્રકરણ ૬ ઠું.

વાંસળીનો ચમત્કાર

ગરીબ માછીની હકીકત શબ્દે શબ્દ સત્યથી ભરપુર હોવાથી તે દયાળુ ફકીરે પોતાની ઝોળીમાંથી એક દીવ્ય-અદ્ભુત વાંસળી બહાર કાઢી તે ગરીબ માછીને આપી તેના ગુણ સમજાવતા કહ્યું—

આ વાંસળી હૃદયમાં જેનું નામ દઇ વગાડવામાં આવે અને તેનો સ્વર તે માણસના સાંભળવામાં આવતાં તુરતજ તે માણસ

બેભાન અવસ્થામાં નૃત્ય કરે છે અને તેવી રીતે તે નૃત્ય કરતાં પોતાનો પ્રાણ ખુવે છે.—

અય માછી, હૃદયમાં તારા ઉપર જુલ્મ ગુજારનારનુ ધ્યાન ધરી આ વાંસળી વગાડજે; જેથી તારા દુશ્મન કોટવાળનું જીવન તારી દયા ઉપર અવલંબી રહેશે, તારી સ્ત્રીને તે દુરાત્મા પાછી સુપ્રત કરે તો તેઓના ઉપર દયા લાવી તેમનો પ્રાણ લઇશ નહિ.

તારૂ જીવન પવિત્રાથી ગુજારવા માટે દરરોજ પ્રાતઃકાળ પહેલાં દરીયામાં ફકત ચાર વાર માછલાં પકડવા જાળ નાંખજે. વધુ નાખીશ નહિ વધુ નાખીશ તો હેરાન થઇશ. અને ફકત મ્હારી આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તીશ તો જરૂર તું કોઇ દિવસ મ્હોટો અમીર, રાજાના ખાસ માનીતા અમીરની પદવીથી વિભુષીત થઇશ.

તે ગરીબ માછીએ ફકીર પાસેથી વાંસળી લઇ તેને નમન કરવા પોતાનું શીર ઝુકાવ્યું. તેજ ક્ષણે ફકીર અદ્રશ્ય થઇ ગયો.

તે માછી જેનું નામ જેસંગ હતું તે પોતાની પત્નિને મેળવવા અને કોટવાળને શીક્ષા કરવા હૃદયમાં ફકીરના કથન મુજબ કોટવાળનું નામ જપતો વાંસળીનો સુર વગાડતો પોતાના નગ્ર ભણી જતો હતો.

રસ્તામાં કોટવાળ તેની શોધમાં દશ સીપાઇઓની ટુકડી લઇને આવતો સામે મળ્યો. વાંસળીનો મધુરો સ્વર તેને શ્રવણ થતાંજ તે બેભાન બની નાચવા લાગ્યો. આથી સીપાઇયો માછીને જાદુગર સમજી તેને પકડવાનો પ્રયત્ન કરે ત્યાર પહેલાજ માછીએ તેઓની દશા પણ કોટવાળના જેવીજ કરી.

સુબાને આ વાતની જાણ થતાં એક હજાર માણસનુ લશ્કર લઇને તે માછીને પકડવા આવ્યો માછીની બંસીનો નાદ તેના

લશ્કરમાં પહોંચતાંજ આખુ લશ્કર બેભાન બની નાચવા લાગ્યું

સુબાની અવદશાની–વીતકવાર્તા પાદશાહના જાણવામાં આવતાંજ તે અજબ ચમત્કાર જોવા પોતે એકલોજ માછીને જઇ મળ્યો અને આવી રીતે આખા લશ્કરની ખરાબ દશા કરવાનું કારણ પુછ્યું.

નેક નામદાર ! તે માછીએ પોતાની વીતક વાર્તા કહેતાં કહ્યું–નેક નામદાર ! મારી સ્ત્રી ઉપર કોટવાળે બળાત્કાર કરવાથી મારી ઇજ્જત, બાળક, પીતા, અને સ્ત્રીનો મ્હેને વીયોગ થયો છે તેનુ વેર–વેરનો વસુલાત હું કોટવાળની સામે કરી રહ્યો છું. એમ કહીને દુઃખી માછીએ પોતાની સર્વ હકીકત કહી સંભળાવી

પ્રકરણ ૭મું.

પીયુવિરહિણી પ્રેમદા.

ભાઇ ! હું તને જરૂર ન્યાય આપીશ આવતી કાલે સ્હવારે અદાલતમાં આવજે. મારા રાજ્યમાં આવા જુલ્મો થતા હશે એવો મને સ્વપ્ને ય ખ્યાલ ન્હોતો. પ્રજાને પ્રતાપે તો મારૂ રાજ્ય છે. પ્રજાને કેમ દુભવી શકાય ? હં. અને તારે ત્યાં તારી સ્ત્રી બીચારી ભુખે મરતી હશે તુ ઘેર જા તારી પાછળ હમણાંજ મારા માણસને રૂપીયા સો આપીને મોકલું છું રાજાએ આશ્વાસન આપ્યું.

રાજાનુ નામ અજયસિંહ હતું બાવીસ વરસનો જુવાન હતો બે વરસથી ગાદી ઉપર આવ્યો હતો. સુસંસ્કારી માણસ હતો, પ્રજાને સુખી કરવાના કોડ હતા. પણ ઘણું ખરૂં આવા સારા રાજાના અમલદારો ખરાબ હોય છે. તેઓ રાજાને બદનામ કરે છે.

માછીમારની આંખોમાંથી આભારનાં આંસુ સરી પડ્યાં. રાજા હજો, તો આવા હજો એમ તેને થયું.

તે ઘેર ગયો. રૂપાળીએ તો દુઃખનો વરસાદ સહન કર્યો હતો પતિ શુળીએ જવાનો છે. શિયળ લુંટાઇ ગયું, વ્હાલા બાળક અને પિતા જેવા સસરાનું મોત થયું, અને ઘરમાં કાંઇ પણ ન રહ્યું આથી વધુ દુઃખ દુનિયામાં કયું હોઇ શકે ? તે આખો દિવસ ચોધાર આંસુ પાડીને રડતી. કોઇ તેને છાનું રાખે તેમ ન્હોતું. છેલ્લા દસ દિવસથી અનાજનો એક દાણો ય તેણે મોંમાં નહોતો નાખ્યો. શરીર આખું ય લેવાઇ ગયું હતું, કાંચનવર્ણું શરીર ફીક્કું પડી ગયું હતું. મોઢા પર નુરનો છાંટો ય નહોતો. આંખો ખૂબ રડવાથી સુજી ગઇ હતી. હાલવા ચાલવાની જરા પણ શક્તિ નહોતી રહી.

“ વહાલી ! ઉઘાડ ! ” બ્હારથી અવાજ આવ્યો. રૂપાળી ચમકી, તેની આંખોમાં આનંદનો ચમકારો જણાયો. ફિક્કા મોઢા ઉપર જરા રતાશ આવી દસ દસ ઉપવાસ હોવા છતાં તેના પગમાં અજબ શક્તિ આવી. એકદમ ઉભી થઇ. વીજળીની ઝડપથી દોડી બારણું ઉઘાડ્યું. અને પિયુઘેલી પ્રેમદા વૃક્ષને વેલી વળગે તેમ પતિને વળગી પડી. ચોધાર આંસુએ રડવા મંડી. થોડી ક્ષણ આમ કાંઇ પણ બોલ્યા ચાલ્યા વિના પસાર થઇ. બન્નેની આંખમાં આનંદનાં આંસુ સરવા મંડયાં.

બન્ને ઘરમાં ગયા, બેઠાં, પતિએ સઘળી આપવીતી કહી. પટાવાળો રૂપીયા અને અનાજનું એક ગાડું આપી ગયો. બન્નેએ અજયને અંતરના આશિર્વાદ આપ્યા.

આમ દુઃખની વાદળી પસાર થઈ અને તેમના ન્હાનકડા સુઘડ ઘરમાં આનંદ ફેલાઇ રહ્યો.

પ્રકરણ ૮ મું.

શીયળની ખાતર

હે પ્રભુ ! આ રાજ્યનું સત્યાનાશ વાળજે. આ રાજા અને આ કોટવાળના રૂંએ રૂંએ કીડા ખરજો. જે રાજમાં સ્ત્રીઓના શીયળ સલામત નથી તે રાજનો, હે પ્રભુ ! તું નાશ કેમ નથી કરતો ? પ્રભુ ! કલીયુગ આવતાં તારામાં પણ કલીયુગ પેઠો કે શું ?

અજયસિંહ તે દિવસે રાત્રે નગરચર્ચા જોવા નીકળેલા. દસ વાગ્યે એક કુવા પાસે પસાર થતાં તેણે ઉપલા શબ્દો સાંભળ્યા. તે ચમક્યો કાન સરવા કર્યા. ધીમે પગલે તે કુવા પાસે પહોંચ્યો. કોઇ સ્ત્રી કુવામાં કુદી પડવા જતી હતી. અજય એકદમ કુદ્યો અને બાઇને ઝાલી લીધી. બાઇએ ચીસ પાડી અને બેશુદ્ધ થઇને પડી.

અજયે તેને શુદ્ધિમાં આણવા પ્રયાસ કર્યો. બાઇના મોઢા સામે તેની નજર ગઇ તે ઇંદ્રની અપ્સરાને પણ લજાવે તેવી રૂપાળી હતી. ઉંમર ભાગ્યેજ સોળ સત્તર વરસની હશે.

ધીમે ધીમે છોકરી ભાનમાં આવી પોતાને પારકા માણસના હાથમાં જોતાં તે ચમકી. અજયે તેને ધીરજ આપી. જે કાંઇ દુઃખ હોય તે કાપવા વચન આપ્યું.

બાઇએ પોતાના દુઃખની રામકહાણી કહી.

" હું અહિંના એક ગરીબ વાણિયાની પુત્રિ છું. મારા બાપ ગાંધીયાણું કરે છે. મારી માતા મને બહુજ ન્હાની મુકીને મરી ગઇ છે ત્યારથી પિતાના લાલનપાલનથી ઉછરી છું. મારા પિતાને દુનિયામાં કોઇ વ્હાલી ચીજ હોય તો તે હું, એક વરસ પહેલાં મારાં લગ્ન થયાં.

લગ્ન પછી ચાર મહિને મારા પતિ કમાવા માટે પરદેશ ગયા. હું બાપ પાસે આવી. પરમ દિવસે આ રાજ્યના પાપી કોટવાળે મને જોઇ. તે રાક્ષસને મારા સૌન્દર્યનો લોભ લાગ્યો. મારા પિતા પાસે નિર્લજ માગણી કરી. પિતાએ તેને ધુતકારી કાઢયો તે આજ બે કલાક પહેલાં અમારી પાસે આવ્યો. મારા પિતાને તેણે ધમકી આપીને કહ્યું કે, "આજ રાતે બાર વાગે મારો માણસ તારી છોકરીને બોલાવવા આવશે. જો તેની સાથે તારી છોકરીને મોકલીશ તો હું તને ન્યાલ કરી દઇશ, નહિ તો તારી છોકરીનું બળાત્કારે શિયળ લુંટીને, તમારા બેયનાં ખુન કરીને, બંનેને એક પથારીમાં એક બીજાને નગ્નાવસ્થામાં ભેટીને સુતા હો તેમ સુવાડી દઇશ. લોકો માનશે કે તમને પિતા પુત્રીને વ્યભિચારનો સબંધ હતો, તેથી કોઇએ આવીને તમારૂં ખુન કર્યું છે. બધા તમારા મૃત્યુ પછી તમારી ઉપર થુંકશે."

આમ કહી તે ચાલ્યો ગયો. અને પેલો રાક્ષસ મારા પિતાનું મારી નજર સામે ખુન કરે, મારૂં શિયળ લૂંટે, તેને બદલે અહિં કુવામાં પડી મેં મરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. મારૂં આ દુઃખ તમારાથી કાપી શકાય તેમ નથી. મોટા ચમરબંધીય આ રાક્ષસ જેવા કોટવાળથી ધ્રુજે છે. રાજાને તો દિન દશાની ખબર નથી. હું તો પ્રભુને કહું છું કે ગામની મા દીકરીઓ ઉપર ખરાબ નજર નાખનાર આ કોટવાળ અને રાજાનું સત્યાનાશ જાવ." બાઇએ રાજાને ઓળખ્યા વિના શ્રાપ આપ્યા.

"બ્હેન! તું રાજાને ગાળો શા માટે આપે છે? તે તો તારા જેવોજ નિર્દોષ છે. હું તારૂં દુઃખ જરૂર ફેડીશ. ધીરજ ધર. ચાલ તારે ઘેર જઇએ, અને તારા પિતાને શુદ્ધિમાં લાવીએ.

"તમે જરૂર મારૂં દુઃખ ફેડશો ?" બાઇને શંકા આવી.

" હા. હા. મારા પર વિશ્વાસ રાખ. હું તારૂં દુઃખ ચોક્કસ ફેડીશ. કોટવાળની મગદુર નથી કે તારી સામે આંગળી પણ ચીંધી શકે બાઇને વિશ્વાસ આવ્યો. બન્ને બાઇને ગેર ગયા. તેના પિતાને શુદ્ધિમાં લાવ્યા.

પ્રકરણ ૯ મું.

પાપીનો ફેજ

' કેમ ! પાનાચંદ ! મોકલ તારી છોકરીને ' એક સિપાઇ રાતે બાર વાગ્યે ઘરમાં આવ્યો.

" હા ! બાપુ ! મોકલું છું. કોટવાળ સાહેબના હુકમની સામે થવાની અમારી શી તાકાત ? પણ ભાઇ ! જરા સાવચેતી રાખીને લઇ જજે. કોઇ રસ્તામાં તેને ઓળખી જશે તો અમારી આબરૂ પર પાણી ફરી વળશે. દિકરી ! બ્હેન ! બહાર નીકળ. આ ભાઇ સાથે જા."

" તમે કોઇ જાતની ચિંતા ન કરતા. કોઇને હું ખબર નહિ પડવા દઉં. પાંચ વાગ્યા પહેલાં તો તમારી દીકરીને અહીં પાછી પહોંચાડી દઇશ. અમારો એ તો રાત દિનો ધંધો રહ્યો. તેમાં ગાફલ રહીએ તો કેમ પાલવે ? " સિપાઇએ મગરૂરીથી જવાબ આપ્યો. તેનો રાત દિનો ધંધો કોટવાલ માટે છોકરીઓ પહોંચાડવનો હતો કે પ્રજાનું રક્ષણ કરવાનો ? રાજા તેને પગાર કયા કામ માટે આપતો હતો ?

તરતજ ઓરડામાંથી સોળ સણગાર સજેલ દીકરી ઘુમટો કાઢીને બહાર આવી અને સિપાઇ સાથે ચાલી.

કોટવાલને ઘેર પહોંચ્યા, કોટવાળ રાહ જોઇને આંટા મારતો હતો. પોતાની ધમકીથી જરૂર પાનાચંદ છોકરીને મોકલશે, એમ તેને લાગતું હતું. છોકરીને આવતી જોઇ તેનુ હૃદય આનંદથી ઉછળવા લાગ્યું સિપાઇએ છોકરીને ઓરડામાં દાખલ કરી- દાખલ થતાં છોકરીએ પોતાની મેળે બારણું બંધ કરીને સાંકળ વાસી.

કોટવાળના આનંદનો હવે તો પાર જ ન રહ્યો. તે સમજ્યો કે આ તો મારા ઉપર મોહિત થઇ છે. આટલી સ્હેલાઇથી તેને આજ સુધી કોઇ છોકરી ન્હોતી મળી. અને આનું રૂપ? તેણે આજ સુધીમાં આવું રૂપ કયાંય ન્હોતું જોયું.

અભિમાન અને આનંદમાં કોટવાલે મુછોને વળ આપ્યો.

છોકરી શરમાઇને દરવાજા પાસે ઉભી રહી. તેણે હજુ ઘુંઘટ ન્હોતો ખોલ્યો.

" વ્હાલી ! હવે શરમ કોની રાખે છે? તારો આ ઘુંઘટ ઉઘાડીને તારા મુખચંદ્રના દર્શન કરવાનો લ્હાવો આપ." આમ કહેતાં કહેતા તે છોકરી પાસે ગયો અને અડપલું કર્યું.

છોકરી છણકો કરીને દૂર ખસી, કોટવાળ વધુ ધીરજ સહન કરી શકે તેમ ન્હોતું તેણે એકદમ છોકરીનો હસ્ત પકડયો અને ઘુંઘટ ઉઘાડયો.

પણ ' મારા બાપ ' એવી કારમી ચીસ કોટવાલથી પડાઇ ગઇ. ઘુંઘટ ખોલતાં રમણીય મુખચંદ્ર દેખાવાને બદલે યુવાન રાજા અજયની વિકાળ આંખો દેખાઇ. કોટવાલના રામ રમી ગયા. અજયના ગુસ્સાનો પાર ન્હોતો.

" કુતરા! રૈયતનું રક્ષણ તો બહુ સારૂ કરે છે હોં! રાવણે તો એક સીતા હરી હતી. પણ તેં તો પ્રભુ જાણે કેટલી સીતાઓના

હરણ કર્યાં છે. કેટલી સીતાઓનાં શીયળ લૂંટયાં છે તને શી સજા કરવી તે સમજાતું નથી. તારા કાપીને રાઇ રાઇ જેવડા ટુકડા કર્યા હોય તો પણ તે સજા ઓછી છે. અરે તારા હાથ નીચેના પોલીસોને પ્રજાનું રક્ષણ કરવા પગાર અપાય છે કે તારે માટે રાત દિ સ્ત્રીઓ પહોંચાડવા માટે ? ”

આ બધું કેમ બન્યું તે વાચક સમજી ગયેલ હશે. અજયે છોકરીના બાપને શુદ્ધિમાં લાવ્યા પછી કહ્યુ કે, “ પોલીસ આવે એટલે તેને કહેજો કે ‘ ભલે મારી છોકરીને મોકલું છું ’ તમારી પુત્રીનાં કપડાં મને પ્હેરવા આપો હું ઉંચાઇમાં તમારી પુત્રિ જેવડો લાગું છું. એટલે કાંઇ વાંધો નહિ આવે. તમારી પુત્રિને બદલે હું તમારી પુત્રીના વેશમાં કોટવાલ પાસે જઇશ, અને તેની પૂરી ખબર લઇશ. ”

અને આ યુક્તિમાં અજય સફળ થયો.

અજયસિંહે તરતજ સીટી મારી. પોલીસોને બોલાવ્યા. અને કોટવાલને બાંધીને જેલમાં લઇ ગયા.

બીજે દિવસે સવારે કચેરીમાં કોટવાલ, તેનો મળતીયો પોલીસ અને પેલા ખોટા અક્ષર કરવાવાળા વેપારીને પકડીને લાવવામાં આવ્યા. માછીમાર, રૂપાળી, પાનાચંદ અને પુત્રિને પણ બોલાવવામાં આવ્યા. પાનાચંદ અને તેની પુત્રિને હવે ખબર પડી કે, રાત્રે આપણને બચાવનાર આપણો રાજા જ હતો. પુત્રિને પસ્તાવો થવા માંડયો કે “ મેં આવા ભલા રાજાને ખાલી ભુંડા શાપ આપ્યા.

ત્રણેય ગુન્હેગારોએ પોતાના ગુન્હા કબુલ કર્યા. કોટવાલને ફાંસીની સજા થઇ. બીજા બેને દેશનિકાલ કર્યા.

રાજાએ જેસંગ, રૂપાળી, પાનાચંદ અને તેની દીકરીનો આભાર માન્યો: તમારે લીધે મારી આંખો ઉઘડી છે. નહી તો આ કોટવાળ પ્રજા ઉપર જુલ્મો ચલાવ્યો જાત. તમારો જેટલો આભાર માનું તેટલો ઓછો છે.”

વાણીયાની પુત્રીએ રાત્રે આપેલી ગાળો અને શાપ માટે માફી માગી. રાજાએ હસતાં હસતાં માફી આપી.

રાજા હવે સાવચેત રહેવા માંડયો. જુલ્મી અમલદારોને કાઢી મુકયા. તેની જગ્યાએ પ્રજાની સેવા કરવાની ભાવનાવાળા સંસ્કારી માણસોને દાખલ કર્યા.

માછીમાર પોતાનો ધંધો સુખરૂપ ચલાવવા લાગ્યો. આઠ વરસ પસાર થયાં. તે દરમ્યાન રૂપાળી ત્રણ સંતાનોની માતા થઇ. જેસંગ ફકીરની આજ્ઞા મુજબ ફકત ચાર વખત જાળ પાણીમાં નાખતો. તેમ કરવાથી જેટલી માછલી મળે તે વેચીને પોતાનો નિર્વાહ ચલાવતો.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

અડગ વ્રત

“બા ! એ બા ! મને ભુખ લાગી છે. બાપુ કયારે આવશે ?”

“હમણાંજ આવશે હોં ! પછી આપણે સાથે જમશું.”

રૂપાળીએ પોતાના પાંચ વરસના બાળકને આશ્વાસન આપ્યું.

“પણ બા ! તમે ખોટું કાં બોલો ? તમે અને બાપુ તો

ચાર દીથી નથી જમ્યા. અમને અરધો રોટલો ખાવા આપો છો. તમે હમણાં આમ કેમ કરો છો ?" આઠ વરસની છોકરી બોલી.

રૂપાળીની આંખમાંથી આંસુના બે ટીપાં સરી પડયાં તેનું શરીર હમણાં લેવાઇ ગયું હતું છેલ્લા એક મહીનાથી માછીમારને એક પણ માછલી ન્હોતી મળી ફકીરની આજ્ઞા મુજબ તે ચાર વખત જાળ નાખતો. ચારેય વખત જાળ ખાલી આવતી. ફકીરની આજ્ઞા ઉથાપીને વધુ વખત જાળ તે નજ નાખતો. શરૂઆતમાં તો આજ સુધીમાં જે કાંઇ બચાવ્યું હતું, તે ઉપર નભાવ્યું પણ છેલ્લા ચાર દીવસથી તો ઘરમાં કાંઇ નહોતું રહ્યું બાળકોને થોડું ઘણું ખાવા આપતા અને અડગ દમ્પાત ભુખ્યાં રહેતાં.

દરરોજ સાંજે રૂપાળી જેસંગની રાહ જોઇને બેસતી. તેને આશા રહેતી કે આજ તો જરૂર કાંઇ મળેલ હશે. પણ લથડતે પગલે જેસંગને ઘરમાં આવતા જોઇ તેની આશા નિરાશામાં ફેરવાઇ જતી. છતાંય તે નિરાશા બતાવી દેતી નહી. તેને લાગતું "હું જો નિરાશ થઇશ તો તેને આશા કોણ આપશે ?" તેથી મોઢા પર કૃત્રિમહાસ્ય બતાવીને તે પતિને દિલાસો આપતી.

"એમ શું નિરાશ થાવ છો ? કાલ જરૂર માછલીઓ મળવાની એ નોધારાનો આધાર કાંઇ આપણને ભુલી નહિજ જાય, અને આપણે તો અડગ વ્રત લીધું છે તેથી કદાચ પ્રભુ આપણી કસોટી કરતો હશે. આ કસોટીમાંથી પસાર થશું એટલે આપણે અગાઉ મુજબ સુખથી રહી શકીશું." તે આવા પ્રકારનો દિલાસો આપતી.

આજ જેસંગ પાછો આવ્યો. નિરાશ ચ્હેરે ઘરમાં દાખલ થયો નિશ્વાસ નાખીને સુઇ ગયો. રૂપાળીએ તેને ખુબ દિલાસો આપ્યો. આ દુઃખમા તેને એકદમ નિદ્રા આવી ગઇ.

પ્રકરણ ૧૧ મું

પ્રભુ ખરેખર આંધળો બન્યો છે.

આજ હું છેલ્લો પ્રયાસ કરી લઉં. હવે પ્રભુની કસોટી બહુ થઇ. આજ કાંઇ મળે તો ઠીક છે, નહિ તો આ દેહનું સમુદ્ર દેવને બલિદાન આપી દઈશ, મને મારે માટે દુખ નથી લાગતું. પણ રૂપાળી અને મારાં બાળકોનું દુખ નથી જોઇ શકતો. તેમનાં દુઃખ જોવા કરતાં હું મરી જાઉં એ વધારે પસંદ કરૂં છું આવો વિચાર કરતો કરતો જેસંગ બીજે દીવસે સવારે સમુદ્ર કાંઠે માછલીઓ પકડવા ગયો.

“હે પ્રભુ! મારે ખાતર નહિ તો મારી રૂપાળી અને બાળકો ખાતર મારી ઉપર અમીદૃષ્ટિ રાખજે.” આમ કહીને તેણે જાળ પાણીમાં નાખી. અને વિચારતંદ્રામાં બેસી રહયો,

આઠ વાગ્યે તેણે જાળ નાખેલી. સાડા આઠ વાગ્યા તેણે જાળ પાછી ન કાઢી. જાળ પાછી કાઢીશ પણ તેમાં એક પણ માછલી નહિ હોય એવી તેને બ્હીક હતી, કવિએ કહ્યું છે. “ કંઇ લાખો નિરાશામાં અમર આશા છુપાઇ છે.” અહિં તેથી ઉંધુ હતું કંઇ લાખો આશામાં અમર નિરાશા છુપાઇ હતી. આશાઓ તો ઘણી હતી. માછલી રોજ રોજ ન મળે એ કાંઇ બનવા જોગ છે? મારી વ્હાલી પત્નિ અને બાળકોની શુભેચ્છા શા માટે સફળ નહિ થય? પ્રભુ કાંઇ આંધળો થયો છે કે મારી દરકાર ન રાખે? એવા સેંકડો આશાઓ હતી, પણ આ આશાઓમાં ‘માછલી નહિ મળે’

એ અમર નિરાશા ડોકીયાં કરતી હતી. અને જેસંગને કમકમાટી ઉપજતી હતી.

દસ વાગ્યે તેણે છેવટે જાળ ઉપાડી. આશા નિરાશા વચ્ચે તેનું દીલ હીંચકા ખાતું હતું પણ જાળ વજનમાં ભારે ન્હોતી. નિરાશા તરફ મન વધારે ઢળ્યું. જાળ બહાર નીકળી. એક પણ માછલી તેમાં ન્હોતી. તેનાથી એક નિશ્વાસ નિકળી ગયો. માથે હાથ રાખીને ગમગીન ચહેરે બેઠો. ધોમ ધખ્યો હતો. સુર્ય પોતાનાં તાતાં કિરણો વરસાવી રહયો હતો. માછીમારને તેની કાંઇ અસર ન્હોતી. તેના હ્રદયમાં અને મગજમાં સુર્ય કરતાં વધુ ગરમ અગ્નિ સળગી રહયો હતો. તેને આ કિરણો શી અસર કરવાનાં હતાં.

આમ અરધી કલાક બેસી રહ્યા પછી તેને ભાન આવ્યું. "આમ નિરાશ થયે શો ફાયદો ? ચાલ બીજી વાર અજમાવું. પ્રભુ ખરેખર આંધળો બન્યો છે."

પ્રકરણ ૧૨ મું

એ શું હતું

તેણે બીજીવાર જાળ નાખી, અને વિચારમાં પડયો. બાર વાગ્યે તે ઉપાડી. આ વખતે જરાય આશા ન્હોતી તેને ખાત્રી હતી કે કાંઇ નહિ મળે. પણ જાળ જરા ભારે લાગી. તેનામાં કાંઇક આશા આવી જાળ બ્હાર ખેંચી કાઢી જાળ આખીય કાદવથી ભરાયેલ હતી તેમાં એક પણ માછલી ન્હોતી. મહા મ્હેનતે જાળ સાફ કરી.

ત્રીજી વાર જાળ નાખી અને વિચાર શુંન્ય દશામાં બેઠો, આજ સાંજે આપઘાત કરવા નિશ્ચય કર્યો બે વાગ્યે જાળ કાઢી વજનમાં ખુબ ભારે લાગી પણ તેના મોઢા ઉપર આશા ન જણાઇ બ્હાર ખેંચી કાઢી. તેમાં મરેલ ગધેડું ભરાયેલ હતું તેના વજનથી જાળ થોડી તુટી પણ ગઇ હતી. તેણે મહેનત લઇને જાળને બરાબર કરી. તેની નિરાશાનો પાર નહોતો રહ્યો. પ્રભુ ઉપર જરાય શ્રદ્ધા ન રહી. " આ પ્રભુને દુનિયા દયાળુ કહે છે મેં એક પણ પાપ નથી કર્યું, પ્રમાણિકતા અને પવિત્રતાથી મારો સંસાર નિભાવું છું એમ છતાંય પ્રભુ મને ભૂખે મારે છે. ખરેખર ? ઇશ્વર બહુ જ ક્રુર છે."

હવે છેલ્લો પાસો નાંખી દેવા તેણે વિચાર કર્યો. જાળ પાણીમાં નાખી. હવે તો લગીરે આશા ન્હોતી. ચાર વાગ્યે જાળ ખેંચવા ઉઠયો. પણ આ શું ? આ વખતે તો જાળ અજબ ભારે લાગી. છતાં તે ખુશ ન થયો. નિરાશા તેના હૃદયમાં છલોછલ ભરી હતી પોતાની હતી તેટલી શકિત વાપરી નાખ્યા છતાં જાળ સાવ ધીમે ધીમે બ્હાર આવતી હતી.

તેને એક વિચાર આવ્યો. કોઇ કદાવર દરિયાઇ પ્રાણી તો જાળને વળગી નહિ રહ્યું હોય ને ?

છતાંય તેણે જાળ ખેંચ્યેજ રાખી છેવટે જાળમાં ભરાયેલું કહું દેખાયું તે તેણે જોરથી ખેચ્યું, તો એક મોટી લોઢાની પેટી બહાર આવી.

હવે તેના આનંદનો પાર ન રહ્યો. તેને ખાત્રી થઇ કે આ પેટી કિમતી ચીજોથી ભરેલ હશે. હવે મારે આખી જીદગી કામ નહિ કરેવું પડે એમ તેને લાગ્યું ખરેખર ! પ્રભુને ગાળો આપવામાં મેં ભુલ કરી. તે તો ગરીબનો બેલી છે.

પ્રકરણ ૧૩ મું

પ્રેમલીલા

" હવે હું જોઉં તો ખરો કે આમાં છે શું ?" એમ કહીને તે લોઢાની પેટીને જરા દૂર કિનાર પર ઘસડી લાવ્યો.

તેનું ઢાંકણું બરાબર મજબુત હતું. તેના પર ભયાનક રાક્ષસના આકારનાં ચિત્રો હતાં, આ ચિત્રો જોતાં જેસંગ જરા કંપ્યો. પેટીને ખખડાવી જોઇ. પણ કાંઇ અવાજ ન થયો.

" ખરેખર ! મારાં નસિબ ખુલી ગયાં પેટીમાં મૂલ્યવાન વસ્તુઓ ઠાંસી ઠાંસીને ભરેલ હોવાથી કાંઇ ખખડતુંય નથી. હવે આને ઉઘાડવી કેવી રીતે ? આમ હાથેથી તો કાંઇ ઉઘડે એમ નથી. ઘેરથી કાંઇક હથીયાર લઇ આવું. રૂપાળીને પણ સાથે લેતો આવું. તે પેટી ઉઘાડવામાં મદદરૂપ થઇ પડશે. આ બધું રૂપાળીને પ્રતાપે મલ્યું હોય તે સંભવિત નથી ? ખરેખર ! રૂપાળી તો સ્વર્ગની દેવી છે. મારા જેવા પામરને આ રત્ન સાંપડયું છે, એ મારાં ઓછાં સદભાગ્ય નથી. તે ન હોત તો મારૂં શું થયું હોત ? રૂપાળીએ મારા મામુલી સંસારને સ્વર્ગમય બનાવ્યો છે." તેણે એક ખાડો ખોદ્યો તેમાં પેટી રાખી અને ઉપર રેતી ભરી દીધી.

ઘેર દોડયો. રૂપાળી ચિંતામાં બહારથી આનંદ બતાવતી છોકરાંને રમાડતી હતી, રસીલી વાર્તાઓ કહેતી, હસતી અને તેમની સાથે રમતી પણ ખરી. બાલકો રમતાં રમતાં ઉંઘી ગયાં. તેવામાં દરવાજો ખખડ્યો.

"આજ અત્યારમાં કેમ આવ્યા હશે ?" રૂપાળીને વિચાર આવ્યો. પણ તરતજ તેના મોઢા પર લાલાશ આવી. આંખોમાં આશા દેખાઇ. "આજ ચોક્કસ માછલી ગળી હશે. તે વેચીને ઘેર વ્હેલા આવેલ છે." તેની આંખમાંથી હર્ષનું એક આંસુ પડ્યું. વધુ ખાત્રી માટે તેણે પૂછ્યું "કોણ છે ?"

"એ તો રૂપાળીનો જેસંગ !" જેસંગે પ્રેમાળ સ્વરે જવાબ આપ્યો.

અવાજમાં રહેલ આનંદ અને સંતોષ રૂપાળી સમજી ગઇ. તેને ખાત્રી થઇ કે આજ મહેનત નકામી નથી ગઇ. હરીણીને વેગે તે દોડી. સાંકળ ખોલી. જેસંગે તેને બાથમાં લઇ લીધી, અને તેના કપોલપ્રદેશમાં એક ચુંબન લીધું.

"તમે તો એવાને એવા રહ્યા. સાવ નપ્ટ શરમાતા નથી ? શરમ બધીય વેચી ખાધી છે કે શું ?" રૂપાળીએ બનાવટી છણકો કરતાં કહ્યું.

"મારી રૂપાળી પાસે શરમ બધીય ચાલી જાય છે. રૂપાળી પાસે જો ખોટો વિવેક કે શરમ રાખું તો મારૂં જીવતર ધુળ થાય." રૂપાળીનું મોઢું આનંદથી લાલચોળ થઇ ગયું.

"આપણા બાળકો આ દેખે તો કેવું ખરાબ ! એકાંતમાં તમે ગમે તેમ વરતો તે ચલાવી લેવાય. આટલાં આટલાં વરસ આ દેહનો ઉપભોગ કર્યો છતાં હજુ નથી ધરાયા કે આમ ધોળે દીવસે અડપલાં કરો છો ?"

"રૂપાળી ! તારાથી ધરાઉં એટલે તો મારૂં આવી બને. તારો આ દેહ જો જડ હોત તો હું જરૂર ધરાઇ રહયો હોત પણ આ

દેહમાં સ્નેહાળ આત્મા વસે છે તેથી આ દેહનો જેમ જેમ ઉપભોગ કરનો જાઉં છું, તેમ તેમ અસંતોષ વધતો જાય છે. પણ તારી એક વાત ખરી છે. બાળકો આપણને આ સ્થિતિમાં જુએ તો તેમના કુમળાં મગજ પર બહુ ખરાબ છાપ પડે."

રૂપાળીએ પોતાના અસ્તવસ્ત થયેલાં કપડાં બરાબર સરખાં કર્યાં, બંને ઘરમાં દાખલ થયા. ઉંઘેલાં બાળકો જાગ્યાં હસતાં હસતાં માબાપને ઘેરી વળ્યાં.

આ આનંદમાં જેસંગ જે કામ માટે આવ્યો હતો તે ભુલી ગયો.

પ્રકરણ ૧૪ મું.

રૂપાળીનું દુઃખ

બાળકો બહાર રમવા ચાલ્યાં ગયાં.

" આજ તો તમે તો ખુબ લહેરમાં લાગો છો. માછલીઓ ખુબ મળી કે શું ? વાત તો કરો ? કાંઇ પૈસા લાવ્યા હો તો બજારમાંથી કાંઇ નાસ્તો લાવું જુગોને ? તમે ચાર દીવસમાં કેટલા બધા દુબળા પડી ગયા છો રૂપાળીએ થોડી વાર પછી પુછ્યું.

તું આવું ખોટું બોલતાં કયારથી શીખી ? મારા કરતાં તો વધારે દુબળી તું પડી ગઇ છે તારા જેવી દેવી માટે હું માત્ર નાલાયક છું હું તારૂ પેટ પણ નથી ભરી શકતો. મને ધિક્કાર છે.

વળી આ ગાંડા કાઢવા મંડયા ને ? ખરેખર તમારામાં થોડુંક ગાંડપણ તો છે હો મેં કાંઇ તમને ઓછા હેરાન કર્યાં

છે ? તમે મારે માટે કાંઇ ઓછું દુઃખ નથી ભોગવ્યું આજનો કયો પતી પોતાની પત્નિ માટે મરી ફીટે છે ? બાયડીને તો બધા જોડાની પેઠે રાખે છે વહુ બીચારી પતીને પરમેશ્વર માનતી હોય અને આ પતીદેવ તેને ગુલામડી કરતા ય હલકી માને પોતાનું પેટ ભરે અને વહુ જીવે છે કે મરી ગઇ તેની ય ફીકર ન રાખે અને તમારી ઉદારતા હું કેમ ભુલુ ? હાલના કેટલાય પતી પોતાની સ્ત્રીની આબરૂ લુંટાતી હોય ત્યારે પોતાનો જીવ બચાવવાની ચિંતામાં પડે છે અને બીચારી નીરાધાર સ્ત્રીને આબરૂ લુટાયા પછી ઘરમાં પેસવા નથી દેતા રામચંદ્રજી જેવ.એ પવિત્ર સીતાજીનો ત્યાગ કર્યો હતો તમે મારી આબરૂ લુટાતી જોઇ છતાં મારો ત્યાગ ન કર્યો એ ઉપકાર હું ભેવેભવ નહી ભુલું રૂપાળી ચોધાર આંસુએ રડવા મંડી પોતાની આબરૂ લુંટાઇ ગઇ હતી તે માટે તેને બહું લાગી આવતું હતું બે ત્રણ વારતો તેણે આપઘાત કરવા પણ પ્રયાસ કરેલા પણ જેસંગને ખબર પડી જતાં તેને આપઘાત કરતાં અટકાવેલા અને કહેલ કે—હવે કોઇ દીવસ આવા પ્રયાસ કરે તો તને મારા સોગન છે ” અને પતીના સોગન રૂપાળી જેવી પતીવ્રત્તા સ્ત્રી તો નજ ભાંગી શકે ને ? છતાં ય તેને અવારનવાર આબરૂ લુટાયાની વાત યાદ આવતી અને તેને ખુબ દુઃખ થતું જેસંગને મોઢુ દેખાડતા પણ તેને કોઇ કોઇ વાર શરમ થતી.

આજ પણ તેને તે વાત યાદ આવી અને ચોધાર આંસુ પાડવા લાગી જેસંગે તેને શાંત પાડવા ઘણા પ્રયાસ કર્યા લગભગ અરધા કલાકે તે શાંત પડી.

પ્રકરણ ૧૫ મું

હકદાર કોણ

રૂપાળી ? તું કયાં ઓછી ઘેલી છો ! ગઇ ગુજરી સંભારવાથી શો ફાયદો ? અને તેં કાંઇ રાજીખુશીથી આબરૂ લુંટાવા દીધી છે ? તને ભાન પણ ન્હોતું અને એ રાક્ષસે ઘોર કામ કર્યું. તું જો બે ભાન ન થઇ હોત તો એ રાક્ષસની મગદુર હતી કે તારા દેહને અડી શકે ! છતાંય જો તું તેને પાપ માનતી હો તો, તેં આજ સુધી ખુબ રડી રડીને, હૃદય બાળીને તેનું પ્રાયશ્ચિત કર્યું છે બે ત્રણ વાર આપઘાત કરવા મહેનત કરી એજ તારા પાપનું પ્રયશ્ચિત હવે આ વાત આપણે જવા દઇએ. હું તો તને એક ખુશ ખબર કહેવા આવ્યો છું. આપણી પ્રેમમસ્તીમાં હું તે સાવ ભુલી ગયો. માછલી તો એકે ય નથી મળી."

" હેં ?" રૂપાળી ચમકી.

" એમ નિરાશ થવાની જરૂર નથી, માછલીને બદલે એક મજબુત લોઢાની પેટી મળેલ છે. તે ખુબ ભારે છે. મને લાગે છે. કે તેમાં સોના મહોરો ભરેલી હશે આપણે ન્યાલ થઇ ગયા છીએ. હું હથીયારો લેવા આવ્યો છું તું પણ મારી સાથે આવીશ ? પેટી ઉઘાડવવામાં તારી મદદ મને ખુબ ઉપયોગી થઇ પડશે, તને તો ખબર છે કે આવા કામમાં હું સાવ બાઘો છું માટે તારી મદદ વિના આ પેટી ખુલે એમ લાગતું નથી."

" વાહ ? બહુંજ સરસ ? ત્યારે આપણે પ્રભુની કસોટીમાંથી આબાદ નીકળી ગયા કે શું ! હું ન્હોતી કહેતી કે એ કૃપા સિંધુ

આપણને નહિ ભુલી જાય? હાથીને હારે અને કીડીને કણ તે આપી દે છે પણ તે પેટી આપણે છાનીમાની લઇ લઇએ તેમાં પાપ નથી! એ ચોરી ન કહેવાય!"

"ચોરી શા માટે? એમાં પાપ તે શેનું? આપણે મહેનત કરીને દરીયામાંથી કાઢી છે. માટે તે પેટી આપણીજ છે."

"ના આપણે દરીયામાંથી માછલી પકડવાનો પરવાનો રાજા સાહેબ પાસેથી લીધો છે. સોનામહોરોની પેટીઓ લેવાનો પરવાનો કંઇ ઓછોજ લીધો છે? માટે તે પેટી પર રાજા સાહેબનો હક છે તે રાજા સાહેબને આપણે આપી દેવી જોઇએ અને આપણો રાજા કેટલો ભલો છે! તેણે આપણી ઉપર ઓછા ઉપકાર કર્યા છે. તે રાજાનો વિશ્વાસ ભંગ કરાય? કોઇ ચોર તેના મહેલમાથી જ આ પેટી ચોરીને, ગભરાઇ તે દરીયામાં ફેંકી ગયો હોય તો? એ ચોરીનો માલ આપણાથી લેવાય?"

"તો પછી આપણે ભુખે મરવું?"

"આપણો રાજા એવો કૃતઘ્ન નથી. તે આપણને સારૂં ઇનામ આપશે. પણ તેનો વિચાર આપણે કરવાનો નથી તે ખુશી પડે તો ઇનામ આપે ખુશી પડે તો ન યે આપે. સત્ય અને પ્રમાણીક્તાની ખાતરજ તે પેટી ઉઘાડીને તેમાંથી કાંઇ મૂલ્યવાન વસ્તુ નીકળે તો તે રાજાને સ્વાધીન કરી દેવી જોઇએ."

"રૂપાળી! તારૂં કહેવું હવે મને સાચું લાગે છે. તેં મને પાપ કરતાં બચાવ્યો છે. આનંદમાં ને આનંદમાં હું ભાન ભુલ્યો હતો. તેં જીવનમા ઘણી ય ભુલો કરતાં મને અટકાવ્યો છે. આજ

પણ તેં મને બચાવ્યો. તું ન હોત તો મારૂં જીવન જ કેમ નભત તે હું નથી સમજી શકતો. મારો ઉદ્ધાર કરવા માટે જ પ્રભુએ તને મોકલી હોય એમ લાગે છે."

"વળી પાછું ગાંડપણ ?" આમ કહી રૂપાળીએ જેસંગના ગાલ પર વ્હાલથી ટપલી મારી.

પ્રકરણ ૧૬ મું.

દોલત કે હેત.

બાળકો ક્યારના ય બ્હાર રમવા ગયાં હતાં. રૂપાળીએ હથોડી, છરી વિગેરે ઓજારો શોધ્યાં. બંને બ્હાર નિકળ્યાં. ઘરને તાળું માર્યું. રમતાં બાળકોએ કહ્યું, " અમે હમણાંજ આવીએ છે હોં ? તમે અહિં રમજો ! "

રસભર વાતો કરતાં કરતાં તેઓ દરીઆ કિનારે ગયાં. ખાડામાંથી પેટીને કાઢી. મહા મ્હેનતે તેને ઉઘાડી. તેમાં શું છે તે જોવા માટે બન્ને પેટી ઉપર નમ્યા. તેવામાં ભયાનક અવાજ થયો. પેટીમાંથી ધુમાડાનું વાદળ નીકળ્યું. બન્ને ધુમાડાથી ગુંગાળાયાં, અને બેશુદ્ધ થઇને જમીન ઉપર પડયાં.

પાંચ મીનીટ પછી તેમને ભાન આવ્યું. ધુમાડાનું વાદળ આકાશમાં ઉંચેને ઉંચે જતું હતું. પેટી સાવ ખાલી હતી. આશ્ચર્ય ચકિત થઇને બન્ને આકાશ સામે જોઇ રહ્યાં. કાંઇ આફત આવી હોય એમ લાગ્યું. બન્ને દિગ્મુઢ થઇ ગયાં. પેટીમાં કાંઇ ન હોવાથી

નિરાશા તો થઇજ. છતાં વાદળ શેનું હશે તે જોવાની ઉત્સુકતામાં નિરાશા દબાઇ ગઇ.

તેઓ આકાશ સામે જોઇ રહ્યાં.

વાદળ ખૂબ ઉંચે ગયા પછી, પાછો ભયાનક અવાજ થયો. વાદળમાં એક આકાર દેખાવા લાગ્યો તે આકાર ધીમે ધીમે નીચે ઉતરવા લાગ્યો. જરા નીચે આવતા બંનેને માલુમ પડ્યું કે આ તો કોઇ ભયાનક રાક્ષસ છે.

તેના હાથ, પગ, માથું વિગેરે બહુજ કદાવર હતાં. તેની આંખો વિકાળ હતી. આ આંખો જોતાં રૂપાળી અને જેસંગના હાજાં ગગડી ગયાં. પરંતુ આપદ સમયે હિંમત રાખવા તેમણે નિશ્ચય કર્યો. રાક્ષસ સાવ નીચે ઉતર્યો.

" હે ! હિરણ્યાકશ્યપુ ! મને માફ કર ! હું તારે તાબે છું. હું કદિ તારી સામે નહિં થાઉં. મારાથી ભુલ થઇ ગઇ. માફ કર." ભયાનક અવાજે રાક્ષસે ચીસ પાડી.

પ્રકરણ ૧૭ મું.

રાક્ષસનો ક્રોધ

આ ચીસ સાંભળીને રૂપાળી અને જેસંગના રામ રમી ગયા. છતાંય હિંમત પુર્વક જેસંગ બોલ્યો.

" અરે મૂર્ખ રાક્ષસ ! હિરણ્યાકશ્યપુ હિરણ્યકશ્યપુ શું કરે છે ? તારૂં મગજ ઠેકાણે છે કે નહી ? હિરણ્યકશ્યપુને આજ લાખો વરસ થઇ ગયાં. પ્રભુએ નૃસિંહાવતાર ધરીને તેને ચીરી નાંખ્યો, એ

વાતનું તને ભાન નથી ? એ રાક્ષસની મારી શા માટે માગે છે ? તું ભાનમાં છે કે મદીરા પીને ગાંડો બન્યો છે ?"

"તુચ્છ ! મગતરાં ! આટલો ઘમંડ ! એક કુંકે હું મોટા મોટા પહાડો ઉડાવી શકું છું ધારૂં તો એક લાતે પૃથ્વીનું સત્યાનાશ વાળી શકું છું. મોટા માંધાતાનેય હંફાવી શકું છું. જળમાં સ્થળ કરી શકું છું. સ્થળમાં જળ લાવી શકું છું. તારા જેવા તુચ્છ મગતરાનો એક ક્ષણમાં ભુક્કો કરવા શકિત ધરાવું છું. મને તું મૂર્ખ કહે છે ? ખરેખર તારૂં મોત ગંધાય છે. તારા સો વર્ષ પૂરા થયાં છે. તમે બંને અહિં ઠીક આવી ચઢયાં. મને ભુખ ખૂબ લાગી છે." આમ કહીને રાક્ષસ એક પગલું આગળ વધ્યો પોતાનું મોઢું ફાડયું. તેની આંખો ક્રોધથી ભભુકી ઉઠી. તેના અંગમાં તનમનાટ મચી રહયો.

જેસંગને તો લાગ્યું કે હવે આવી બન્યું. જીવવાની આશા છોડી દીધી. છતાંય મોત માણસને કોઇ દીવસ ગમે ખરૂં ? અને જેસંગ તો આશા ભર્યો હતો પોતાની રૂપાળી સાથે હજુ તો ખુબ સુખ ભોગવવાની અભિલાષા હતી. પોતાના બાળકોને પરણાવવાના કોડ હતા. અને એવી ઘણીય આશા હતી.

રૂપાળી આટલી બધી નહોતી ગભરાતી. એ તો આત્મભોગની મૂર્તિ હતી. તે પોતાને માટે નહોતી જીવતી. પ્રીયતમ માટે જીવતી હતી. તેની ઇચ્છાઓ, તેની આશાઓ, તેનું સુખ, બધું તેના પતિમાં હતું. રાક્ષસ પોતાના પતિને મારે તે પહેલાં પોતાને મારી નાખે એજ એની અત્યારે અભિલાષા હતી. પોતાના પતિનું મૃત્યુ પોતાની નજર સામે કેમ જોઇ શકાશે, એજ એનું મહા દુઃખ હતું.

પ્રકરણ ૧૮ મું.

પરોપકારનો બદલો

"રાક્ષસરાજ ! ક્ષમા કરો હું મૂર્ખ માણુસ છું મારાથી અવિવેક થઇ ગયો. આપની મહત્તાને મારા જેવા મૂઢ જાણીતો નજ શકે ને ? આપ જેવા અદ્દભુત સામે અવિવેક બતાવવાનું મારું તે શું ગજું ? તમારા અજબ ચમત્કારથી હું ગભરાઇ ગયો. મારી બુદ્ધિ ઠેકાણે ન હતી. અને મારામાં બુદ્ધિ હોય પણ ક્યાંથી ? હું એક અભણ ગરીબ માછીમાર હું કાંઇ ઓછો ભણેલો છું કે વિવેક બતાવતાં આવડે ?" જેસંગે ખુબ દીનતાથી ઉપલા શબ્દો કહ્યા.

રાક્ષસની આંખોમાંની રતાશ જરા ઓછી થઇ ખુશામત કોને નથી ગમતી ? રાક્ષસ આ ખુશામતથી પાણી પાણી થઇ ગયો તેના અવાજમાં જરા કોમળતા આવી.

"અલ્યા ! હવે ઝાઝો ડાહ્યો થા મા ? ને ગાળો દીધા પછી ગોળ પીરસતાં તને ઠીક આવડે છે હોં ? પણ આ પેટી સાગરમાંથી કોણે કાઢી ?"

જેસંગને આશા આવી. તેને લાગ્યું કે, "હવે જરૂર બચી જવાનો મેં આ પેટી સાગરમાંથી કાઢી છે, એમ કહીશ એટલે તે મારી ઉપર ખુશ થવાનો અને કદાચ કાંઇ ઇનામ પણ આપે."

બાપુ એ પેટી તો તમારા આ સેવકે કાઢી છે સાહી પેટી બહું ભારે તો ખરી હોં ! મારો તો ખેંચી ખેંચીને ડુચો નીકળી ગયો કેમે ય કરીને બહાર ન્હોતી આવતી અને તેને

ઉધાડવામાં પણ કાંઇ ઓછી મુશ્કેલી નથી પડી મારી વહુને બોલાવી લાવ્યો હથીઆર લાવ્યો અમે બે યે મહા મ્હેનતે તે ઉધાડી.

" ત્યારે તો તારાં સો એ વરસ આજ પુરાં થઇ ગયાં.

પ્હેલા તારી આજીજીઓ ઉપરથી મે નિશ્ચય કરેલો કે તને જીવતો જવા દેવો પણ આતો પ્રતિજ્ઞાનો પ્રશ્ન છે મ્હે પ્રતિજ્ઞા લીધેલી કે જે માણસ મારી પેટીને સાગરમાંથી કાઢીને મને છુટો કરશે તેને હુ મારી નાખીશ આ પ્રતિજ્ઞા પુરી કરવા ખાતર તને મારી નાખ્યા વીના છુટકોજ નથી પરંતુ તેં કરેલા ઉપકારના બદલામાં એક ઉપકાર તો હું તારી ઉપર જરૂર કરીશ.

પ્રકરણ ૧૯ મું.

રાક્ષસની આત્મ કથા

જેસંગ ધ્રુજવા મંડયો તેની બધી આશા સરી પડી.

" કઇ જાતનો ઉપકાર તમો કરશો ? " જેસંગે ધ્રુજતાં ધ્રુજતાં પુછયું.

" તારી ઇચ્છા મુજબ મોત આપું. તું કહે તો તને કાપી નાખું કહે તો તને આખોને આખો ખાઇ જાઉ. કહે તો જમીન પર પછાડીને તારા કુરચા ઉડાવી દઉં, કહે તો આકાશમાં ફેંકી દઉં, તું કહે તો સમુદ્રમાં ડુબાડી દઉં. બોલ તને કઇ જાતનું મોત આપું ? તેનો તારે નિર્ણય કરવાનો છે ? "

" બાપુ ! આમ મશ્કરી શા માટે કરો છો મેં તમને સમુદ્રમાંથી કાઢયા મેં તમને બચાવ્યા તેનો આવો બદલો આપો એ

શું સંભવિત છે ?"

"હું જરાય મશ્કરી નથી કરતો, મેં પ્રતિજ્ઞા કરેલ છે કે જે મને આ પેટી ખોલીને મને બચાવે તેને મારી નાખવો."

"પણ આવી ગાંડી ગાંડી પ્રતિજ્ઞા હોતી હશે ?"

"હા, હા, તું જાણે છે કે હું કોણ છું ?

"ના ! તમારી વાત તો કહો ? તમે આવી શા માટે પ્રતિજ્ઞા લીધી ?

"મારૂં નામ અતિકાય. હું એક ન્હાનકડા રાજનો સ્વતંત્ર રાજા હતો. ભોગવિલાસ ખુબ માણતો હિરણ્યકશ્યપુએ મારા રાજ્ય ઉપર હુમલો કર્યો. હું તેની સામે થયો. પણ કાંઇ ન વળ્યું. તેને તો આખી સૃષ્ટિનું રાજ્ય લેવું હતું ને ? તેમાં હું તે કઇ વસાતમાં ? મને અને મારા કુંટુંબને કેદ કરવામાં આવ્યું. મારૂં રાજ તેણે પચાવી પાડયું.

હિરણ્યકશ્યપુ માણુસો તરફ ખૂબ ક્રુર હતો. રાક્ષસો તરફ માયાળુ હતો તેણે પોતાના શહેરમાં મને એક મોટો મ્હેલ આપ્યો. અને બહુ મોટું વર્ષાસન મને આપવા માંડયું. જીવનમાં બેજ વસ્તુની જરૂર છે, એમ હું માનું છું. મદીરા અને સુન્દરી. આ બન્ને વસ્તુઓ મને ત્યાં મળી રહેતી એટલે રાજ ગયું તેની મને ઝાઝી પરવા ન્હોતી.

મદિરા તો જાણે ઠીક. પણ સુન્દરી મને એક ને એક પસંદ ન આવતી વિવિધતાનો હું શોખીન હતો. મારા નોકરો શહેરમાંથી હંમેશા સંખ્યાબંધ રૂપસુન્દરીઓ ઉપાડી આવતા. હું તેમની સાથે યથેચ્છ વિહાર કરતો.

હું બહૂજ કામી છું. એકી સાથે વીસ વીસ રમણીઓ સાથે હુ રતીવિલાસ કરી શકતો. બળાત્કારમાં મને ખાસ આનંદ આવતો. સુન્દરી રાજીખુશીથી મારે તાબે થાય તેના કરતાં મારે તાબે થવામાં સખ્ત નારાજ હોય તેની સાથે સંભોગ કરવામાં મને ખાસ આનંદ આવતો.

હિરણ્યકશ્યપુને કાને મારી ફરીયાદ ગઇ. પ્હેલાં તો તેણે આંખ આડા કાન કર્યા, પણ ફરિયાદ ખૂબ વધી પડી તેણે મને ખાનગીમાં બોલાવ્યો. ઠપકો આપ્યો, અને ફરીથી આમ ન કરવા સુચના આપી. મેં તેને ચોકખું કહી દીધું કે "હુ તો દરરોજ એમ:ને એમ વરતવાનો" હિરણ્યકશ્યપુ ક્રોધમાં આવ્યો. તેનું મોં લાલચોળ થયું. તેણે એટલું જ કહ્યું, ત્યારે હું જોઇ લઇશ."

હિરણ્યકશ્યપુ એ કંઇ યોગી ન્હોતો. તેણે દોઢસો રખાત રાખી હતી, અને તેમાંથી તેની ખાસ માનીતી વીસ તો જુદા જ મ્હેલમાં રહેતી.

મારા પ્રતાપે ગામમાં હોહાટ થવાથી, ઘણી રૂપાળી સ્ત્રીઓએ મારી બ્હીકથી ગામ છોડી દીધું. હવે મારા માણસોને સ્ત્રીઓ મેળ-વવામાં ખૂબ મુશ્કેલી પડવા લાગી, પ્હેલાં વીસ પચ્ચીસ લાવતા. હવે તો ત્રણ ચાર ત્રણ ચાર લાવવા મંડયા. મને તેથી સંતોષ વળે તેમ ન્હોતું.

મારે પચ્ચાસ રાણીઓ તો હતી. પણ તેઓ મારા માટે જરા પણ યોગ્ય ન્હોતી રહી. અને તે સિવાય હું તો વિવિધતાનો શોખીન રહ્યો.

હું મુંઝાયો. હવે શું કરવું ? તે દિવસે હિરણ્યકશ્યપુએ મારૂં અપમાન કરેલ હોવાથી હું ખૂબ ધુંધવાતો હતો ત્યાં એક વીચાર

આવ્યો હિરણ્યકસ્યપુ તે દિવસે જ શિકાર માટે જંગલમાં ગયો. આઠ દિવસે તે પાછો ફરનાર હતો. માટે તેની દોઢસો રખાતનો ઉપયોગ કરું તો ?

વિચાર અમલમાં મેલ્યો. પહેલે દિવસે રાતે બાર વાગે તેની વીસ માનીતી રખાતને બંગલે પહોંચ્યો પહેરેગીરોમાંથી થોડાને મારી નાખ્યા અને થોડાને લાંચ આપી શયનગૃહમાં ઘુસ્યો. બધી ય સ્ત્રીઓએ કકળાટ કરી મુકયો પણ મારી આગળ તેનું કાંઇ ન ચાલ્યું. બધીય સ્ત્રી ઉપર બળાત્કાર ગુજારતાં તેઓ બેશુદ્ધ થઇ ગઇ.

આ પ્રમાણે બાકીની ૧૩૦ સ્ત્રીઓને આઠ દીવસમાં ભ્રષ્ટ કરી નાંખી. મારી વાસનાને ખુબ સંતોષ મલ્યો કારણ કે બધા બળાત્કારના કીસ્સા હતા.

આઠમે દિવસ હિરણ્યકસ્યપુ આવ્યો. રાજકાજમાંથી પરવારી બંગલે પહોચ્યો. કોઇ તેની વાસના પુરી પાડી શકે તેવી સ્થીતીમાં નહોતી. તેમણે પોતાની આપવીતી કહી દોઢસો એ દોઢસો સ્ત્રીની આ સ્થીતી થઇ છે તેની ખબર પડતાં તેના ક્રોધનો પાર ન રહયો.

તે વખતે તેણે મને બોલાવ્યો હું ન ગયો. મને પકડવા સૈન્ય મોકલ્યું. તેમને મેં હંફાવ્યું. મહામહેનતે હું પકડાયો. હીરણ્ય-કસ્યપુની રૂબરૂમાં મને રજુ કરવામાં આવ્યો

તે મને ખાનગી ઓરડામાં લઇ ગયો. મે કરેલા અત્યાચાર સંબંધે પ્રશ્ન કર્યો, મેં નફટાઇથી હા પાડી અને કહ્યું કે મારી આ ટેવ તો હું ચાલુ રાખવાનો.

હવે તેના ગુસ્માનું પુછવુંજ શું ? તેની આંખમાં ભભુકતો અગ્નિ મને બાળી નાખશે એમ મને લાગ્યું તરતજ તેણે પોતાના નોકરોને બોલાવ્યા અને લોઢાની મોટી પેટી લાવવા કહ્યું.

તેઓ પેટી લાવ્યા. આમાં બેસી જા ! તેણે મને હુકમ કર્યો. મેં ચોકખી ના પાડી બરજોરીથી મને બેસાડવાનું નક્કી થયું ખુબ ધમાચકડી પછી નોકરો મને પેટીમાં બેસાડવામાં સફળ થયા. ઉપરનું ઢાકણું બંધ કરી દીધું અને તેણે પોતાના માણસોને હુકમ કર્યો. " આ પેટીને સાગરમા ફેંકી દો. "

અને આમ સમુદ્રમાં મને ફેંકવામાં આવ્યો. સમુદ્રમાં આમ ઘસડાતાં અસંખ્ય વરસો પસાર થયાં. તેનો ઇતીહાસ કહેવાનો અત્યારે મને વખત નથી. કેટલાક વરસ તો મગરમચ્છના પેટમાં મારી પેટી રહી. આમ હુ ખુબ મુંઝાવા લાગ્યો. મેં પ્રતિજ્ઞા લીધી કે, " જે કોઇ મને આ પેટી ખોલીને છોડાવે તેને ત્યાં લક્ષ્મીના ભંડાર ભરી દઉં." ઘણા વરસ મુંઝવણમાં ને મુંઝવણમાં પસાર થયાં મને છોડાવનાર કોઇ ન મળ્યો. એક એક દીવસ જ્યા યુગ જેવડો લાગે ત્યાં આટલાં આટલાં વરસ પસાર કરતાં કેટલીક વેદના થતી હશે, તેનો ખ્યાલ આવે છે ? હું ખુબ મુંઝાયો. મેં ફરીથી પ્રતીજ્ઞા લીધી કે, "હજુ કોઇ મને છોડાવે તો ભુતળનું તમામ ધન બતાવી દઇને તેને ન્યાલ કરી નાખું." સેંકડો વરસ પસાર થયાં. સુંદરી અને મદિરા વિના એક દીવસ જેને કાઢવો મુશ્કેલ થઇ પડતો, તેને આટલાં વરસ કાઢતાં કેટલું દુઃખ થતું હશે ? મેં પાછી પ્રતિજ્ઞા લીધી. "હજુ કોઇ મને છોડાવે તો તેને મોટો દાગાજ્યી ગજા બનાવી દઉં અને સદા અદૃશ્ય રૂપે રહી હંમેશાં તેના ત્રણ હુકમ બજાવું, ગમે તેવા હુકમનો હું અમલ કરૂં." હજારો વરસ પસાર થયાં. મને કોઇ છોડાવનાર ન મળ્યો. હવે હું ક્રોધે ભરાયો, અને પ્રતિજ્ઞા લીધી કે " હવે જે કોઇ મને છોડાવશે તેનો હું

જીવ લઇશ. પણ તેના ઉપર એક ઉપકાર જરૂર કરીશ અને તે એ કે તેની ઇચ્છા હોય એ રીતે તેનો જીવ લેવો " માટે હવે એકદમ બોલી નાખ ! તારો કેવી રીતે જીવ લઉં ? મારે હજુ ઘણાય કામ છે. આટલાં વરસ સુંદરી વિના પસાર કર્યા હોવાથી હું કામ વ્વિહળ થયો છુ મારા સદ્દભાગ્યે અહીં એક રૂપસુંદરી તો મોકલી છે. (રૂપાળી તરફ આંગળી ચીંધી) તે મને પુરો સંતોષ તો નહીજ આપી શકે. અત્યારે કામ ચલાઉ સંતોષ મળે તો બસ છે માટે એકદમ બોલી નાંખ. તને કેવી રીતે મારી નાંખું ? મારી આ પ્રતીજ્ઞા પુરી કર્યા પહેલાં મહારાથી એક પણ કામ નહી થઇ શકે.

" બાપુ ! આ મશ્કરી જવા દો તમારા વૃતાંતમાં સાચું કેટલું છે તે તો હું નથી જાણુતો. પણ એક વાત હું નથી માની શકતો આ પેટીમાં તો હું સમાઇ શકું તેમ નથી તો પછી તમે તેમાં સમાઇ શકયા હો તે સાવ અસંભવીત છે. અને તમે પેટીમાંથી કયાં નિકળ્યાં છો ? તમે તો આકાશમાંથી ઉતરીને આવ્યા છો. આવી ખોટી વાતો કરીને અમને શા માટે બ્હીવડાવો છો ! જેસંગને એક સરસ યુક્તિ સુજવાથી દીનતાથી કહ્યું. "

પ્રકરણ ૨૦ મું

રાક્ષસ ફસાયો

" તું તો સાવ મુરખ છે માછીમારને અક્કલ તો ન હોય પણ આટલીય સાધારણ અક્કલ નહી હોય એમ હું ન્હોતો ધારતો. હું ધુંવાડા રૂપે બહાર નીકળી આવ્યો તેનું તને ભાન નથી ? રાક્ષસે તિરસ્કાર પુર્વક કહ્યું.

તે દરમ્યાન રૂપાળીએ નાસી જવા પ્રયત્ન કર્યો શાક્ષસ ચેતી ગયો તેણે ધુળની એક ચપટી તેની સામે નાખી. રૂપાળીના પગ જમીન સાથે ચોંટી ગયા. ગમે તેટલી મ્હેનત કરવા છતાં તે ન ખસી શકી.

"બાપુ! એ વાત તો કેમ મનાય? ધુમાડા રૂપે તમે કેવી રીતે નીકળી શકો?" જેસંગે પુછ્યું.

"સાવ અણુઘડ! જો આવી રીતે તમે મુર્ખ માણસો એક ચીજ બતાવ્યા વીના ફકત સમજાવ્યાથી તો ન જ સમજી શકો."

આમ કહીને રાક્ષસે પોતાના શરીરને ધુમાડા જેવું કરી નાખ્યું અને પેટીમાં જઇને બેઠો જેસંગે તરતજ ચપળતાથી પેટીનું ઢાંકણું બંધ કરી દીધું.

અરે એ શું કરે છે,? રાક્ષસે પુછ્યું.

" અધમ! પીશાચ! તારે લાયક કામ કર્યું છે તારા જેવા પર ઉપકાર કરવો નકામો છે" જેસંગે ક્રોધથી કહ્યું.

" અરે એ તો હું જરા મશ્કરી કરતો હતો. એમ હું કાંઇ ગાંડો છું કે મારા ઉગારનારને મારી નાખું? તું તો સાવ મૂઢ લાગે છે. એટલુંય ન સમજી શકયો કે એ તો મશ્કરી હતી? લે! લે! હવે બ્હાર કાઢ."

હું બરાબર સમજી ગયો છું, બચ્ચા! હવે લ્હેર કર.

પણ રાક્ષસે ખુબ કાલાવાલા કરવા માંડયા. મોટાં મોટાં વચનો આપવા લાગ્યો. કરગરવા લાગ્યો, રડવા મંડયો, જેસંગનો ગુલામ થવા વચન આપ્યું. છેવટે જેસંગ પીગળી ગયો.

તું તારા ઇષ્ટદેવના સોગન ખા. તું પરમેશ્વરના સોગન ખાઇને કહે કે મને અને મારી સ્ત્રીને કોઇ પણ ઇજા નહી કરે.

હું પરમેશ્વરના સોગન ખાઇને કહું છું. મારા ઇષ્ટદેવના સોગન ખાઇને કહું છું કે તને કશીય ઇજા નહીં કરૂં, તારી સ્ત્રી ઉપર પણ કાંઇ જુલ્મ નહિ કરૂં તારો ગુલામ થઇને રહીશ. કૃપા કરીને પેટી ઉઘાડો."

રૂપાળીએ તો પેટી ઉઘાડવાની જેસંગને સાફ ના પાડી. પણ જેસંગને રાક્ષસની ખુબ દયા આવતી હતી. રૂપાળીની ઇચ્છાની વિરૂદ્ધ થઇને તેણે પેટી ઉઘાડી.

પ્રકરણ ૨૧ મું.

સતીનો શાપ

રાક્ષસ એકદમ બહાર નિકળ્યો. જેસંગ સામે તિરસ્કારપૂર્વક હસ્યો.

"સાલા! મગતરા! તને પણ દગો કરતાં આવડે છે ખરો હોં? પણ અકલ જરા ઓછી છે. અમારે રાક્ષસને ઇષ્ટદેવ કેવા, અને પરમેશ્વર કેવા? હવે તો મારી ઇચ્છા મુજબ તને મારી નાખીશ."

આમ કહીને તે જેસંગ તરફ ધસ્યો. તેને પકડયો. જમીન પર પછાડયો તેના બે પગ ઝાલીને તેને ઉભોને ઉભો ચીરી નાખ્યો. જેસંગે વેદનાથી છેલ્લી ચીસ પાડી. તેના શરીરના બે ફાડાયા થઇને જમીન પર પડયાં.

આ જોતાં રૂપાળીની આંખમાં લોહી વરસવા લાગ્યું તે બેશુદ્ધ થઇ ગઇ.

તરતજ આ કામી રાક્ષસ રૂપાળી તરફ દોડયો. રૂપાળી ભાનમાં આવી. ઉભી થઇ નાસવા માંડી રાક્ષસે તેને પકડી. બાથમાં

લીધી અને પોતાની દુષ્ટ મુરાદ પાર પાડવા જમીન ઉપર પછાડી, અને પોતે તેના ઉપર ચઢી બેઠો.

રૂપાળીને આ અણીનો પ્રસંગ હતો તેનામાં અજબ શક્તિ આવી તેણે આ અજબ શક્તિથી રાક્ષસના પેટમાં જોરથી લાત મારી. રાક્ષસ જમીન પર ઉથલી પડયો. રૂપાળી ઉભી થઇ અને નાઠી.

પણ રાક્ષસ તરત સાવધ થયો તેની પાછળ દોડયો હવે એકેય આરો નહોતો એકજ ઉપાય રહયો તેણે પ્રભુને સંબોધીને કહ્યું.

"હે! પ્રભુ! જો હું તન અને મનથી મારા પતિને વફાદાર રહી હોઉં, મેં સ્વપ્ને ય પણ પરપુરૂષ માટે દુષ્ટ વિચાર ન કર્યો હોય તો રાક્ષસને તુ બાળી નાખજે"

તરતજ એક અજબ ચમત્કાર થયો. આકાશમાં ઘનઘોર વાદળા છવાઇ ગયા ભયાનક ગર્જના થઇ. આકાશમાથી સડસડાટ કરતી વીજળી ઉતરી આવી અને આ કામી રાક્ષસ ઉપર પડી. તરતજ આકાશ પાછું ચોકખું થઇ ગયું. રાક્ષસના દેહની રાખનો ઢગલો પડેલો દેખાયો.

રૂપાળી પણ આ ચમત્કારથી અજબ થઇ પોતાની લાજ રાખવા માટે કૃપાસીંધુ પરમેશ્વરનો આભાર માન્યો. પતીના શબ તરફ દોડી તેનું માથુ ખોળામા લીધું અને ચોધાર આંસુ પાડી રડવા લાગી.

પ્રકરણ ૨૨ મું

એક અજબ ચમત્કાર.

રૂપાળીની નજર જરા ઉંચે ગઇ આકાશમાંથી સફેદ કપડાં પહેરીને કોઇ વ્યક્તિ ઉતરતી હતી રૂપાળી ગભરાણી દુધથી દાઝેલા છાશ ફુંકીને પીએ. તેણે બરાબર જોયું તેના મોઢા પર પ્રેમ અને દયાનું સામ્રાજ્ય હતું તેની કોમળ આંખો વિશ્વપ્રેમનો સંદેશ આપતી હતી તેના વસ્ત્રોના ફડફડાટમાં પણ અજબ મૃદુતા અને કવીતા હતી તે વ્યકિત નીચે ઉતરી રૂપાળીની પાસે આવી.

" પુત્રી ? તું મને ઓળખે છે ! "

"હા. સ્વર્ગના દેવ" રૂપાળીએ તેના પગમાં પડી ઉત્તર આપ્યો.

" તારા પર બળાત્કાર કરવા તૈયાર થએલો રાક્ષસ હું પોતે જ. દેવે શાંતીથી કહ્યું."

રૂપાળીને ધ્રુજારી વછુટી તેની આંખોમાં ભયનો મહાસાગર ઉછળવા લાગ્યો.

તે બનવા જોગ નથી. તમે ખરેખર સાચુ કહો છો? રૂપાળીએ ધ્રુજતાં ધ્રુજતાં પુછ્યું.

હા પણ તારે ગભરાવાની જરૂર નથી રાક્ષસની યોનીમાંથી મારો છુટકારો કરવા માટે હું તારો આભારી છું. વરસો પહેલાં એક વાર ઇંદ્રની આજ્ઞાનો મારાથી ભંગ થઇ ગયો અને ક્રોધમાં તો ઇંદ્ર મહારાજ દુર્વાસાથી કાંઇ ઓછા ઉતરે એવા નથી, એ વાત તારાથી ક્યાં અજાણી છે? તેણે મને શાપ આપ્યો " જા ! તારો રાક્ષસ ગોનીમાં જન્મ થાવ.

મેં ખુબ કાલાવાલા કર્યા આ એક ગુન્હો માફ કરવા તેના ચરણ આંસુથી ભીંજવી નાખ્યા પણ મોટા માણસો પોતાનું બોલ્યું ફોક કરે તો તેમની મોટાઇ ઓછી થઇ જાય ને ? બહુ કાલાવાલા કરીએ આપનો તે અનુગ્રહ કરે ખરા. તેણે કહ્યું. "એક પવિત્ર સતીનાં દર્શન થવાથી રાક્ષસ યોનામાથી તારો છુટકારો થશે" તે પ્રમાણે તારાં દર્શન કરવાથી મારો ઉદ્ધાર થયો તુ મારા પર ખુબ ક્રોધે ભરાએલ અને મને શ્રાપ આપ્યો અને તેથી મારૂં શ્રેય થયું. હલકટ માણસોની ખુશામત કરતાં મહાન માણસોનો ક્રોધ વધારે સારો છે. મેં મારા રાક્ષસના અવતારમાં તારા ઉપર જે જે જુલ્મો વરસાવ્યા તે માટે હું તારી માફી માગવા આવ્યો છું."

પ્રકરણ ૨૩ મું

જેસંગને જીવતદાન.

"તમારા જેવાને માફી આપનાર હું તે કોણ ? હું મહા પાપી છું મેં આ સંસારમાં ઘણાય પાપ કર્યા હશે તેને બીજાને માફી આપવાનો અધિકાર ન જ હોઇ શકે ને ?' રૂપાળી નમ્રતાથી બોલી.

"આમાં જ તારી મહત્તા દેખાય છે. બાકી આવું બોલીને તુ તારૂં પોતાનું અપમાન કરે છે તારા જેવી સ્ત્રી દુનિયામાં મળવી દુર્લભ છે. હું તારા ઉપર પ્રસન્ન થયો છું. બોલ ! હું તારૂં શું શ્રેય કરૂં ?"

"દેવ! મારે શું જોઇએ છે એ આપનાથી અજાણ્યું નથી જ. કાંતો મારા પતિને જીવતદાન આપો, અગર મને પોતાને તેમની પાસે સ્વર્ગમાં લઇ જાઓ. તેના વિયોગમાં મારા પ્રાણ તુટું તુટું થઇ રહ્યાં છે. મારૂં હૃદય હમણાંજ ધડકતું અટકી જશે એમ લાગે છે." આમ કહી રૂપાળી રડી પડી.

"અરે! એ તો હું સાવ વીસરી ગયો. ચાલ! તારા પતિને જીવતો કરી દઉં" આમ કહીને તે જેસંગના શબ પાસે ગયા તેના બંને કટકા પાસે પાસે રાખ્યા સમુદ્રમાંથી રૂપાળીએ થોડું પાણી લાવીને દેવના હાથમા આપ્યું. દેવે એક મંત્ર ભણીને જેસંગ પર છાટયું પાંચ મીનીટમા તેના દેહના બે કટકા અજબ રીતે સંધાઇ ગયા અને જેસંગ આળસ મરડીને ઉભો થયો

રૂપાળી આ ચમત્કાર જોઇ અજબ થઇ ગઇ હર્ષથી તેની આંખમાં આંસુ આવ્યા. દેવની આમન્યા રાખવાનું ભુલી ગઇ જેસંગને આનંદથી ભેટી પડી.

દેવ આવી સાધારણ વાતમાં ખીજાઇ જાય તેવા ન હતા તે ઉલટા આ દંપતીનો આવો સ્વર્ગીય પ્રેમ જોઇ ખુશ થયા.

દંપતીને તરતજ ભાન આવ્યું રૂપાળીએ પતીને બધી હકીકત ટુંકમાં સમજાવી બંને દેવના પગમા પડયા દેવે તેમને આશીર્વાદ આપ્યા.

"તમારા અદ્દભુત પ્રેમથી હું ખુબ રાજી થયો છું મૃત્યુ લોકમાં આવા પ્રેમી પવિત્ર આત્માઓ વસે છે ત્યાંસુધી મૃત્યુ લોકને સ્વર્ગથી ઉતરતો ન જ ગણી શકાય હવે તમારે જે માંગવું હોય એ માંગો. હું આપવા તઇયાર છું."

પ્રકરણ ૨૪ મું

વરદાન

તમે અમારી ઉપર અનહદ ઉપકાર કરેલ છે તમે જે કૃપા કરી છે તે બસ છે એમ છતાંય આપની આજ્ઞાથી હું કૃપા વાંચ્છું છું તનતોડ મહેનત કરીને મારા કુટુંબનું પાલન કરી શકું એટલી રોજી મેળવવા હું શકિતવાન થાઉં એવા આશીર્વાદ આપો, જેસંગે વીનતી કરી.

' વત્સ હું તારા ઉપર વધુને વધુ ખુશ થતો જાઉં છું તેં ધાર્યું હોત તો લક્ષ્મીના ભંડાર માગીને આખી જીંદગી માટે એશ્વર્ય થઇ શકયો હોત પણ તેં દરરોજની રોજી માગી છે તેમાંજ તારી મહત્તા છે હું તને લક્ષ્મીના ભંડાર આપું તો તું આવો સશક્ત નીતીવાન અને ઉંચા વીચારવાળો ન રહે લક્ષ્મી અને આરોગ્યને હમેશાં અણબનાવ હોય છે બહુજ ઓછા લક્ષ્મીવાન નીતી જાળવી શકે છે આળસ અને વીલાસીતા માણસનું સત્યાનાશ વાળે છે તમે લક્ષ્મીવાન થાઓ તો તમારા વચ્ચે આટલો અદ્ભુત પ્રેમ પણ ના રહે. તનતોડ મહેનત વીના મેળવેલ પૈસા જેવું ભયાનક પાપ દુનીયામાં એકેય નથી અહીંથી બે ગાઉને છેટે એક સરસ તળાવ આવે છે અહીંથી સીધે ઉગમણી દિશામાં જજે. ત્યાં એક ડુંગર દેખાશે તેની પાછળ મોટું જંગલ આવશે જંગલની વચમાં ચાર ટેકરીઓની મધ્યમાં રળીયામણું તળાવ છે. તેમાં ચાર જુદા જુદા રંગની અસંખ્ય માછલીઓ છે. તારે હંમેશા દરેક રંગની એક એક માછલી એટલે કુલ ચાર માછલી લેવી. વધારે લોભ ન કરતો. તે માછલીઓ રાજાને

વેચજે. તે તેની સારી કીંમત આપશે. તેમાંથી તું તારૂં જીવન નભાવી શકીશ.

મારે તને હવે એકજ વાત કરવાની છે તારે આવતી કાલની કોઇ દિવસ ચિંતા ન રાખવી. કાલની ચીંતા તારે માથે રાખવાને બદલે પ્રભુને માથે મુકી દેજે. માણસ ફક્ત ચીંતાનો ભાર પોતાના માથા પર રાખવાથી જ દૂખી થાય છે. તને શું પ્રભુમાં વિશ્વાસ નથી ? જે પ્રભુ અસંખ્ય પંખીઓને અને પ્રાણીઓને-કીડીને કણ અને હાથીને હારો આપી દે છે, તે પ્રભુ તને ભુખ્યો રાખશે ?

બસ આ મારો સંદેશ છે. હું જોઉં છું. મારા કહ્યા મુજબ વર્તીશ તો સુખી થઇશ. અને આ રૂપાળીનું જીવ કરતાં ય વધુ કાળજીથી રક્ષણ કરજે તે સંસારનું દુર્લભ રત્ન છે."

જેસંગ અને રૂપાળી તેને પગે પડયાં. અને ઉભા થઇને જુવે છે, તો દેવ અદ્રશ્ય થઇ ગયા હતા.

બન્ને પ્રભુની લીલા ઉપર વિચાર કરતાં કરતાં ઘેર ગયાં.

પ્રકરણ ૨૫ મું.

અદ્‌ભુત ચમત્કાર.

"બા ! બા ! એટલીવારમાં તું પાછી આવી ?" ન્હાની છોકરીએ ઘરમા આવતાં માને કહ્યું.

એટલી વાર કેમ ? અમને તો ગયાં ઘણીયવાર થઇ ગઇ. તમે ભુખ્યા પણ થયાં હશો." રૂપાળીએ જરા ચકિત થઇને કહ્યું.

"હા-હા-હા-હા-હા." છોકરી હસી પડી. "બા આજ તું ગાંડી તો નથી થઇ ગઇ ને ? હજી તો હમણાજ તેં રોટલા

અને શાક કર્યાં. અમને જમાડયા. 'તારા બાપુને બોલાવી આવું.' એમ કહીને બ્હાર ગઇ, અને તરતજ પાછી આવી. એ બધું ય ભુલી ગઇ ?"

"બા ગાંડી થઇ ગઇ ! બા ગાંડી થઈ ગઇ" બીજો છોકરો નાચવા મંડયો.

રૂપાળીના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો.

"તું કહે છે શું ? હું રોટલા અને શાક કરી ગઇ ? ચાલ બતાવ જોઇએ ?

છોકરી તેને રસોડામાં લઇ ગઇ. એક પાટીયામાં તાજુંજ કરેલું શાક હતું. થાળીમાં ગરમ રોટલા હતા. રૂપાળી અને જેસંગ તાજ્જુબ થઇ ગયાં.

"હું તો આજ બધુંય ભુલી ગઇ છું." છોકરાં આ ચમત્કારથી ન ચમકે, તે માટે રૂપાળીએ કહ્યું. "પણ કહે તો ખરી કે તારા બાપુ ભેગી બહાર ગયા પછી હું એકલી પાછી આવી કે તારા બાપુની સાથે ?"

"તમે બેય બહાર ગયા. થોડીવાર પછી તું એકલી પાછી આવી. તેં કહ્યું, ચાલો છોકરાં ! તમને જમાડી લઉં. ભુખ્યાં થયાં હશો. તારા હાથમાં એક થાળીમાં લોટ, અને ચાર રીંગણાં હતાં."

"હં પછી ?"

"પછી, પછી પછવાડું. હું કાંઇ વાર્તા કરતી નથી તેં રસોઇ કરીને અમને જમવા દીધું. અમે જમી રહ્યા પછી તું થોડીવાર અમારા ભેગી 'આંધળો પાડો' રમી પછી તેં કહ્યું, તારા બાપુને

જમવા તેડી આવું હમણાજ આવીશ હોં!' અને તુ ગઇ અને તરતજ તમે બેય આવ્યા.

રૂપાળી અને જેસંગને ખાત્રી થઇ કે આ તો ઇશ્વરનો ચમત્કાર છે આપણા હૃદય પવીત્ર અને સાત્વીક હોવાથી આપણા બાળકોને ભુખે મારવા પ્રભુને ન ગમ્યું. તે મારો વેશ લઇને બાળકોને જમાડી ગયા. ખરેખર દેવ સાચુંજ કહેતા હતા કે પ્રભુ પર આસ્થા રાખો. તે તમને નહી ભુલી જાય.

બન્નેએ જમી લીધું અને પ્રભુની મહત્તા પર વાર્તાલાપ કરતાં નીંદ્રાધીન થયાં.

પ્રકરણ ૨૬ મું

માછલીની કીંમત

રૂપાળી! પેલા તળાવમાં હું માછલી લેવા જાઉં છું તળાવ ખુબ દુર હોવાથી વાર તો લાગશેજ પણ બાર વાગ્યા સુધીમાં તો ચોકકસ આવી જઇશ, સહવારે સાત વાગે પ્રાતઃકર્મ કરીને જેસંગ બોલ્યો.

" હું તમારી સાથે ન આવું ? "

" ના મારે આમ મજુરી કરાવીને તને મારી નાખવી નથી મારી નાખવાની ઇચ્છા થશે તે દીવસે ચોક્કસ કહીશ હમણાં તો તું મારા જીવનનો આરામ બને એટલે બસ છે. " જેસંગ બોલ્યો.

" બળ્યું આવું તે શું બોલતા હશો! તમને મદદ કરૂં તેમાં હું ઘસાઇ જવાની છું? તો પછી મારૂં જીવન શું કામનું ? " રૂપાળીએ જવાબ આપ્યો.

' ના પણ આ બાળકોની જવાબદારી તારી ઉપર છે. કમાવાની જવાબદારી મારી ઉપર છે તું ઘર કારભાર સરસ ચલાવીને હું થાકયો પાકયો ઘરમાં આવું ત્યારે સ્વર્ગસમ સુખ આપીને મને કાંઇ ઓછી મદદ નથી કરતી મારી મીઠી ? છાતી સાથે જોરથી ચાંપીને ચુમ્બન આપતાં જેસંગ બોલ્યો.

એક મીનીટ પછી આ પ્રેમલીલા છોડીને જેસંગ ચાલતો થયો રૂપાળી પોતાના અસ્તવ્યસ્ત થએલાં કપડાં સરખા કરીને આનંદથી ઘર કામે વળગી.

જેસંગ દેવે બતાવેલા રસ્તે ગયો તેના કહેવા મુજબ એક ડુંગર આવ્યો. ડુંગરની પાછળ જંગલમાં આવેલા તળાવ પાસે આવી પહોંચ્યો. તળાવની ચાર બાજુ ચાર ટેકરીઓ હોવાથી દેખાવ ખુબ સરસ લાગતો હતો.

જેસંગે તળાવમાં નજર કરી. તેમાં ચાર જુદા જુદા રંગની મનોહર માછલીઓ ગેલ કરતી હતી જેસંગે જાળ નાખી. જાળમાં ચાર માછલી પકડાણી એક લાલ, બીજી લીલી, ત્રીજી પીળી અને ચોથી સફેદ હતી. આવી સરસ માછલી તેણે પોતાની જીંદગીમાં ન્હોતી જોઇ. તેણે વધુ માછલી મેળવવાનો લોભ ન કર્યો. તેને ખાત્રી થઇ કે રાજા આ માછલીઓ જોઇને ખુશ થશે અને સારૂં ઇનામ આપશે.

જેસંગ આ માછલીઓ લઇને રાજાના ખાનગી કારભારી પાસે આવ્યો ખાનગી કારભારીએ રાજા અજયને આ માછલીઓ બતાવી. અજય તે જોઇ ખુશ થઇ ગયો, જેસંગને અંદર બોલાવ્યો ચાર માછલીની ચાર ગીની કીમત આપી અને કહ્યું કે, "દરરોજ આવી ચાર માછલીઓ લાવજે."

જેસંગ રાજી થતો ઘેર ગયો, રૂપાળી રસોઇ કરીને તેની રાહ જોતી બેઠી હતી. જેસંગે તેને આ ખુશ ખબર આપ્યા, ચાર ગીનીમાંથી ત્રણ ગીની તેમણે ગરીબોને દાનમાં આપી દીધી.

પ્રકરણ ૨૭ મું.

જાદુઈ માછલી

રાજાએ પોતાના એક નોકરને બોલાવ્યો.

"જો ! આ સુંદર માછલીઓ આપણી સૌથી વધુ હોશીયાર રસોયણને આપી આવ. તેને કહેજે કે આ માછલીઓ રાંધવામાં તારી બધી હોશીયારીનો ઉપયોગ કરી નાખવાનો છે.

નોકર માછલીઓ જમના રસોયણને આપી આવ્યો. જમના સત્તર અઢાર વર્ષની ઉંમરની હોશીયાર રસોયણ હતી.

જમનાએ તરતજ માછલીઓ ચીરી. તેમાં સંભાર ભર્યો એક પેણામાં ખુબ તેલ રેડીને તેના પર તળવા મુકી. એક બાજુ બરાબર તળાઇ રહી. હવે બીજી બાજુ તળવા માટે ચીપીયાથી બધી માછલીઓને ઉથલાવી. પણ તે ઉથલી રહી કે તરતજ ભયાનક અવાજ થયો, રસોડાની ભીંત ઉભી ફાટી. તેમાંથી એક નવયૌવના રૂપસુંદરી નીકળી તેની સુંદરતાનો કાંઇ પાર નહોતો. તે રતીરૂપ રંભા લાગતી હતી તેનું શરીર સીધું સોટા જેવું અને પાંચ ફીટ ઉંચુ હતું. તેનું મુખ જોઇને શરદપૂર્ણિમાનો ચંદ્રમા લાજી મરે. આંખો મૃગના જેવી હતી ભ્રમર તો જાણે કામદેવે બાણ તાક્યું હોય એવી લાગતી હતી. તેના ગાલ રેશમ જેવા સુંવાળા અને ગુલાબી રંગના હોવાથી તેને દંત રક્ષત કરવાસીકોના હોઠ ફફડી ઉઠે એમ હતું. તેના બે બરાબ

રતનો અમૃત ભરેલા સોનાના કળશીયા હોય એમ લાગતું હતું. તેની પાતળી કેડ જોઇને સિંહ કદાચ આપઘાત કરે તો તે અસંભવિત ન કહેવાય. આ પાતળી કેડ નીચે મોટા ભરાઉ નિતંબ એવા સરસ રીતે ગોઠવાઇ ગયા હતા કે તેનો ઘડનાર બ્રહ્મા પણ તેના પર બે ઘડી મુગ્ધ બની જાય, તેની જાંઘો કદળીસ્થંભ જેવી હતી.

આ અદ્દભુત રૂપસુંદરી અત્યારે ક્રોધમાં હોય તેમ લાગતું હતું. તેની આંખો ક્રોધથી લાલચોળ બની ગઇ હતી. તે રૂપસુંદરી હોવા છતાં તેના મુખ ઉપર દયા, પ્રેમ, કે આનંદની એક પણ નિશાની નહોતી દેખાતી. તે ચંડીકા બની હતી.

તેણે અમુલ્ય હિરાગળ વસ્ત્રો પહેર્યાં હતાં. તેનો પ્હેરવેશ મોહક કહી શકાય. કાનમાં હીરાના એરીંગ, ગળામાં મોતીનો હાર, અને હાથમાં સોનાની માણેક જડિત બંગડી પહેરી હતી.

તેના એક હાથમાં સીસમની નાની લાકડી હતી. તે ધીમાં ધીમા ડગલાં ભરતી પેણા પાસે આવવા લાગી તેને જોઇને જમના ગભરાઇ ગઇ. તેનો દેખાવ ગમે તેવા મર્દને ગભરાવવા બસ હતો તેમાં જમનાનું શું ગજું ? જમના ધ્રુજતી ધ્રુજતી એક બાજુએ દિવાલ સાથે લપાઇને ઉભી રહી.

પેલી સુંદરી પેણા પાસે આવી, લાકડીનો એક ફટકો જોરથી માછલીઓને માર્યો, અને ગુસ્સાથી બોલી. “માછલીબાઇ! માછલી બાઇ ! તું તારી ફરજ આમ બજાવે છે. ?”

માછલી તે વળી જવાબ આપતી હશે ?

સુંદરીએ ફરીથી ફટકો મારીને એજ પ્રશ્ન પુછયો. તેવામાં એક ચમત્કાર થયો. ચારેય મરેલ માછલીઓએ પોતાના માથાં ઉંચા કર્યાં અને વિચિત્ર સાદે નીચે મુજબ બોલી—

" હા-હા. જો તમો ગણો તો અમો ગણીએ. જો તમે તમારૂં કરજ અદા કરો તો અમે કરીએ. આપશો તેવું પામશો, અને વાવશો તેવું લણુશો જો તમો નાસશો તો અમો તમને પકડશું તેથી અમારા મનનું સમાધાન થાશે. "

આ જવાબ સાંભળીને સુંદરીનો ગુસ્સો ખુબ વધ્યો. તેણે પેણાને લાત મારી પેણો ઉંધો વળી ગયો પોતે તરતજ ભીંત પાસે પહોંચી ગઇ. અને અલોપ થઇ ગઇ, ફાટેલી ભીંત અગાઉ જેવીજ સાજી થઇ ગઇ. તેમાં એક પણુ તડ ન રહી.

જમનાના ગભરાટનો પાર ન રહ્યો. તેને આશ્ચર્ય પણુ ખુબ થયું હતું. તે ગભરાતી ગભરાતી પેલા પેણા પાસે ગઇ ઉંધો વળેલ પેણો સરખો કરતાં માલુમ પડયું કે માછલી બળીને કોલસા જેવી થઇ ગઇ હતી.

પ્રકરણુ ૨૮ મું.

આશક માશુક

" હે ! પ્રભુ મારૂં ખરેખર આવી બન્યું છે. રાજાએ હોંસથી ખાસ કીમતી માંછલી મને રાંધવા મોકલી તેની આ સ્થિતિ થઇ તે તો રાહ જોઇને બેઠા હશે હું શો જવાબ આપીશ ? આ ચમત્કારી વાત કોણુ સાચી માનશે ? ઉલટા બધાય મારી મશ્કરી કરવાના અને રાજા સાહેબ ઉલટા વધુ ગુસ્સે થવાના પ્રભુ ! પ્રભુ ! તું બચાવે તો જ બચું "

" કેમ વહાલી ! માછલી તૈયાર થઇ ગઇ ને ! રાજા સાહેબ મંગાવે છે. બરાબર સરસ રીતે રાંધી છે ને ?" રાજાનો ખાનગી કારભારી રસોડામાં આવીને બોલ્યો. તેણે જમનાને રડતી દેખી.

" કાં ? તને શું થયું ? આમ રડો છો શા માટે ? હું કાંઇ સમજી શકતો નથી." કારભારીએ ચકિત થઇ પુછ્યુ.

" વહાલા મારા દુર્ભાગ્યને હું રડું છું. મારૂં દુઃખ કોઇનું ટાળ્યું ટળે એમ નથી."

" તું આમ કેમ બોલે છે ? તારાં દુઃખ ટાળવા માટે હું તઇયાર નથી ! તારે ખાતર હું સર્વસ્વ ત્યાગી દેવા તઇયાર છું બોલ તો ખરી વહાલી ! મારાથી કોઇ વાત છુપાવવી તને ઠીક લાગે છે ?" આમ કહી તે જમનાને ભેટી પડયો, અને એક ચુમ્બન લીધું

જમના અને કારભારી વચ્ચે આ સંબંધ જોઇ વાચકને આશ્ચર્ય થશે માટે તેમનો થોડો ઇતિહાસ કહી દેવો જરૂરી લાગે છે.

જમના બાલવિધવા હતી. તેને રૂપાળી ગણી શકાય, એવું તેનું રૂપ હતું. સંસાર સુખનો જરા પણ અનુભવ કરાવ્યા વિના તેનો પતિ સાવ ન્હાનપણમાં મરી ગયો, તે રાજની નોકરી પર છ માસથી આવી હતી, જાતની રજપુત હતી નિરાધાર હોવાથી તેણે આ નોકરી સ્વીકારી.

તે નોકરી પર ચડી ત્યારે તેની ઉંમર સત્તર વરસની હતી. તેના ફાટ ફાટ થતાં યૌવને તેનામાં મુંઝવણ પેદા કરી હતી. તેને કામબાણ લાગવા મંડયા. મદમસ્ત રસિક સાથે રતી યુદ્ધ કરવા તેનો સમસ્ત દેહ ઉછળવા લાગ્યો.

તેની આ કામ વાસના તો ગમે તે પાસે તે પુરી કરાવી શકત પણ તે વ્યભીચારીણી ન્હોતી. પોતાની સાથે જીંદગીભર પ્રેમ ટકાવી રાખે તેવા પ્રેમીની શોધમાં તે હતી.

આ સખ્ત તાલાવેલી વખતે તેને કારભારી સાથે પ્રસંગ પડવા લાગ્યો કારભારીનો મોહક ચહેરો તેને ગમી ગયો તેની રીત-ભાત પર તે ખુશ થઇ કારભારી રાજાને માટે રસોઇ સબંધે સુચના કરવા અવારનવાર આવતો અને તેની સાથે વાતચીત કરતો.

કારભારી રસિક હતો. તેની આંખોની મસ્તી અજબ હતી. પોતાની સ્ત્રીને મરી ગયાં બે વરસ થયાં હતાં, તેનામાં પણ કામ જ્વાળા વ્યાપી હતી. રસોયણનાં કામણગારાં નયનોએ તેને ઘાયલ કર્યો, આ બુલબુલને પોતાનું કરવા તેણે નિશ્ચય કર્યો.

જમનાને રસીક જોતો હતો. આ રસીકને જમના જોતી હતી. પણ દીલની વાત કરતાં તેઓ અચકાતાં, આવા કામમાં સ્ત્રી કરતાં પુરૂષ વધારે સાહસિક હોય છે.

એક દીવસ કામનું ખાલી બ્હાનું કરીને તે રસોડામાં આવ્યો જમના પણ નવરી હતી, બંને વાતો કરવા લાગ્યાં વાત કરતાં કરતાં કારભારી તેની નજદીક ગયો અને યુક્તિ પૂર્વક તેનાં મોહક સ્તન દબાવ્યાં, જમનાનું મોં લલ થઇ ગયું આનંદ અને શરમની આ નિશાની હતી. તે કાંઇ બોલી નહી. કારભારી સમજ્યો કે બાઇ સાહેબ આતુર છે પછી તે કાંઇ ઝાલ્યો રહે ? જમનાને તે ભેટી પડ્યો અને ચુમ્બન લીધુ અજાબ આનંદમા જમનાના ચણીઆની નાડી પણ તુટી ગઇ 'આ શું કરો છો ? કેઇ દેખી જશે. શરમાતા નથી " જમના એક હાથે ઘાઘરો ઝાલીને બોલી.

" ત્યારે બારણું બંધ કરી આવ " રસીક બોલ્યો.

જમના દોડતી બારણું બંધ કરી આવી અને રતીયુદ્ધમાં બંનેએ મસ્ત બનીને પોતાના લાંબા વખતની કામજવાળા શમાવી દીધી. આ રતીયુદ્ધ વખતનું જમાનાનું વર્ણન મારા એક કવિ મીત્રે બહુજ સરસ લખ્યું છે. તે અહી આપી દઉં.

નયને, વદને, બદને, મદને, સદનો કરી રાજ દીધું મદને;
રતીની તરસી પીયુને પરસી, વરસી અમીવેણુ ગળે વળગે.
અળગી કરતાં સળગી વદતી વીટળાઇ વળે અધીરી બનતી;
થથરે પગને ફરકે અધરો પસીને પલળી શ્રમથી નમતી.
કળથી કુચડી ભુજમાં ભચડી કરડી રદથી[1] મરડી કટીએ;
જકડી સ્તનને છણીને ખણીને, નીવી બંધ કરી સર ઉમળકે.

આ બનાવ પછી કારભારી અઠવાડીયામાં બે ત્રણ વારે જમનાને ઘેર મોડી રાત્રે જતો અને તેના દેહનો યથેચ્છ ઉપભોગ કરી આવતો કોઇ કોઇ વાર જમના ખુબ કામવ્હિવળ થઇ હોય તો તે મોડી રાતે કારભારીને ત્યાં પહોંચતી અને પોતાની કામાગ્નિ શાંત કરીને ઘેર ચાલી જતી.

અત્યારે પોતાની માશુકને રડતાં જોઇને તે દીલગીર થયો. તેને સખ્ત આલીંગન આપ્યું અને જે કાંઇ દુખ હોય તે કાપવા વચન આપ્યું.

---

૧ રદ=દાંત.

પ્રકરણ ૨૯ મું
પ્રેમ–વિનોદ

"વ્હાલા! હું ખરું કહું છું. હું ખરી વાત કહીશ તો તમે ચોક્કસ નહિ માનો. તમે એમજ કહેવાના કે હું ખોટું બોલું છું. અને તેથી મારા પરનો પ્રેમ ઘટી જવાનો. તમે મારો તિરસ્કાર કરવા માંડશો. માટે કૃપા કરીને મને કાંઇ ન પુછો."

"મારામાં તને આટલોય વિશ્વાસ નથી? મારી મીઠ્ઠી? ચાર મહિનાથી આપણો ગાઢો સંબંધ છે તો ય તેં મને ન ઓળખ્યો? તારા પર મારો કેટલો પ્રેમ છે, તેનો તને કાંઇ ખ્યાલ નથી? તું ખોટું બોલે છે એમ હું સ્વપ્ને ય માની શકું ખરો? તું ખોટું બોલે તો પછી દુનિયામાં સાચું બોલનાર કોણ રહ્યું?" એક હાથ જમાનાના ગળામાં નાંખીને કારભારી બોલ્યો.

"જુઓ! મારામાં તમને આટલો બધો વિશ્વાસ છે, તેથી ખરી વાત કહું છું. પણ છતાંય મને તો બ્હીક લાગે છે, આ વાત સાંભળતાં તમારો મારા પરનો વિશ્વાસ કદાચ ચાલ્યો જશે."

આમ કહી તેણે બધી વાત કહી સંભળાવી.

આ સાંભળીને કારભારી તો ચકિત થઇ ગયો. આ વાત તેને બીજા કોઇને કહી હોત તો તે ચોક્કસ ન માનત અને કહેનારને ધુતકારી કાઢત. પણ પોતાની વ્હાલી માશુક! આ ભોળી બાળા કદી પણ ખોટી વાત ન કરે, એવી તેને ખાત્રી હતી.

"વ્હાલી! ખરેખર વાત અજબ છે. હું કબુલ કરું છું કે આ વાત મને બીજા કોઇએ કહી હોત, તો તે હું ન માનત. પણ

આમાં તારે રોવા જેવું છે શું ? રાજા એવો ક્રોધી નથી કે આવી વાતમાં ખીજાઈ જાય. હું તેને બરોબર સમજાવી દઇશ. તેને આ ચમત્કારની વાત નહિ કહું. પેલા માછીમાર પાસે બીજી ચાર એવી જ માછલીઓ મંગાવું છું. આપણે બે સાથે રહીને તે શેકશું. હું આ ચમત્કાર જોવા ખુબ ઇંતેજાર છું અને હું પાસે જ હોઇશ એટલે તને ગભરાવાનું કારણ નહિ રહે. આ વાત મને કહ્યા વિના, તું રડતી હતી તે ઠીક કહેવાય ! ગાંડી રે ગાંડી !" આમ કહી તેણે એક ચુંબન લીધું.

"તમે મને મલ્યા ન હોત તો મારૂં શું થાત ? તમે મને ઓછી સુખી નથી કરી. તેનો આભાર માનવો તો દૂર રહ્યો. પણ આવી મુસ્કેલીઓમાંથી બચાવવા માટે કેટલો ઉપકાર માનવો ?" આલિંગનમાં આનંદથી પડેલ બાળાએ કહ્યું.

"માનવો હોય તેટલો માનજે, પણ મને તારા જેવી રૂપ અને ગુણના ભંડારરૂપ રમણી મળી છે; તે માટે તારો ઉપકાર નહિ ભુલું હો ? હું તો પ્રભુનો આભાર માનવાનો" કારભારીએ તેના ગાલ ઉપર હાથ ફેરવ્યો.

' લુચ્ચા ! જાવ હવે કોઇ દેખશે તો મારી અને તમારી આબરૂ પાણીમાં ફરી વળવાની. તમને તો કાંઇ નહિ. પુરુષની આવી વાતોમાં આબરૂની બહુ દરકાર નથી હોતી. પણ સ્ત્રીઓને તો જાણ્યે જ છૂટકો મને આહીં બચ્ચા સાચવી વીત્તવા માને છે માટે નિકળો અહીંથી "

કારભારી ચાલ્યો ગયો બાળામાં હવે નવું જ ચેતન આવ્યું તે હોંસભેર હસતા હસતા કામે વળગી. એક રીતે તો બાળા સાહેબીજ

ગણુાય પરણેલા પતીનું તેણે મોઢું ય નહોતું જોયું. અને હવે કારભારીને જીવન અરપી બેઠી એમાં ખોટું શું ? તેને વ્યભીચારીણી તો નજ કહી શકાય કારભારી સિવાય ગમે તેવા રૂપાળા માણસને જોઇને વીકાર નહોતો થતો લોકોની રૂઢી મુજબ તેના કારભારી સાથે લગ્ન નહોતાં થયાં એટલુંજ આત્માના લગ્ન તો થઇ ગયાં હતાં અને પ્રભુના ચોપડામાં તો નોંધાઇ પણ ગયા હતા.

પ્રકરણ ૩૦ મું.

જેસંગની ટેક

કારભારી તરતજ રાજા પાસે ગયો. રાજાએ તેને જોતાંજ પુછયું.

“ કાં ? માછલી તઇયાર થઇ ગઇ ? ”

“ મહારાજા સાહેબ ! માછલી જરા વધુ પડતી સેકાઇ ગઇ છે. રસોયણે આ માછલીઓને બીજી માછલીઓની રીતથી સેકવા માંડી પણ આ માછલીઓ તો ખુબ કોમળ હોવાથી સાવ દાઝી ગઇ આપની આજ્ઞા હોય તો પેલા માછીમારને બીજી માછલીઓ લેઇ આવવા કહું.

“ ભલે ! તેને કહેજે કે તાકીદે લાવે.

કારભારીએ માછીમારને બોલાવવા માણસ મોકલ્યો. માછીમાર તરતજ આવ્યો. કારભારી તેને પોતાના ઓરડામાં લઇ ગયો.

“ જેસંગ ! તું લાવ્યો તો એવી બીજી ચાર માછલીઓ લાવીશ ? તને ચાર ગીની મળશે. ”

“ ના સાહેબ ! ”

"કેમ ?"

તે સ્થળ ખૂબ આઘું છે. તેથી આજ તો નહીજ જઇ શકાય. કાલ ચોકકસ લાવીશ." ખરી વાત છુપાવીને જેસંગ બોલ્યો.

"આઘું હોય તો શું થયું ? તને એક ઘોડો આપું. તારી સાથે ઘોડેસ્વારને પણ મોકલું. પછી કાંઇ વાંધો છે ?

"આજ માફ કરો, મને આજ ખુબ કામ છે. આવતી કાલે ચોકકસ લાવીશ."

"એવું શું કામ છે ? મૂરખના જામ ! કોઇ ભૂંડાભુખ જેવા કામમાં તને ચાર ગીની કોણુ આપવાનું છે ? આ એક કલાકનું કામ છે, અને ચાર ગીની કમાઇ લઇશ."

"મને પૈસાનો એટલો બધો મોહ નથી. ચાર ગીની મને આજ એક વાર મળી ગઇ છે, તે બસ છે."

"પણુ તારે વાંધો શું છે ?"

"મારે પ્રતિજ્ઞા છે. ગમે તેમ કરશો તોય નહી જાઉં."

"આ મહારાજા સાહેબનો હુકમ છે. તેને માછલીઓની ખાસ ઇચ્છા છે. માટે જો અત્યારે નહી જાય, તો મહારાજા સાહેબ ઘાણીમાં ઘાલીને તારૂં તેલ કાઢશે."

"તો મને તેમાં વાંધો નથી પણ મહારાજા સાહેબને હું બરાબર ઓળખું છું. તમારી પેઠે તે ગરીબોને હેરાન કરનારા નથી. તે તો દયાના સાગર છે."

"કેમ શું છે ?" આ રકઝક સાંભળતા અજય પોતાના ઓરડામાંથી બહાર નીકળ્યો.

"બાપુ ! આ જેસંગ માછલીઓ લેવા જવાની ના પાડે છે."

"કેમ જેસંગ?" અજયે જેસંગ તરફ નજર ફેરવી.

"બાપુ મારી પ્રતિજ્ઞા છે કે એક દિવસમાં ચારથી વધારે માછલી ન પકડવી. તમારો આ કારભારી મને ધમકી આપે છે, કે ગમે તેમ થાય પણ માછલીઓ લાવ નહિ તો મહારાજા સાહેબ ઘાણીમાં ઘાલીને પીલશે."

"આ સાચી વાત છે?" અજયે કારભારીને પૂછ્યું. અજયની આંખો સ્હેજ લાલ થઇ.

"હા આપને માછલીઓની ખાસ ઇચ્છા છે, એટલે મેં એમ કહ્યું."

"મારી ઇચ્છા હોય એટલે શું થઇ ગયું? આપણે કોઇની પાસે જોરજુલમથી કામ કેમ લઇ શકીએ? જેટલો હું સ્વતંત્ર છું, તેટલોજ જેસંગ સ્વતંત્ર છે. પ્રજાના એક પણ માણસ પાસેથી જોર જુલમથી કામ લેવાનું નથી, એ વાત મેં તમને કેટલી વાર કહી છે? જા! જેસંગ! તારી પ્રતિજ્ઞા ન તોડજે. પણ આવતી કાલે જરા વ્હેલો ઉઠીને ચાર માછલીઓ ચોકકસ લાવીશ ને?"

"હા. બાપુ. તમારૂ કામ કરવાને કયો અભાગી ના પાડે? આ તો મારી પ્રતિજ્ઞા છે. નહિ તો અત્યારે જ માછલીઓ લાવ્યો હોત." આમ કહી જેસંગ ચાલતો થયો.

અજયે કારભારીને સખ્ત ઠપકો આપ્યો.

"બાપુ! મારી આ એક ભૂલ માફ કરો. હવેથી એક પણ પ્રજાજનને હેરાન નહિ કરૂં."

બાપુએ તેને હસતાં હસતાં માફી આપી. અને ભવિષ્યમાં આમ ન કરવા સલાહ આપી

પ્રકરણ ૩૧ મું

પ્રેમી યુગલ

" કંઇ અતિ ધીમે ગાલ શું ગાલ ચાંપી,
પ્રીતિવશ પડી કરતા ગોઠડી ગાંડી ઘેલી,
અડકી સજ્જડ સુતાં હાથ એકેક નાખી
પ્રહર નવ જણાયે રાત્રિએ વીતિ જાતી."

આમ જેસંગ અને રૂપાળી પ્રેમથી વાતો કરતાં કરતાં રાતના બે વાગ્યા સુધી જાગતાં જ રહ્યાં. બંનેએ રતીરસ અને પ્રેમરસનું ખુબ પાન કર્યું. અને એકબીજાને સજ્જડ આલિંગન આપીને સુતાં રૂપાળીને તરત જ ઘસઘસાટ ઉંઘ આવી ગઇ.

જેસંગે રૂપાળીને ઉંઘતી જોઇ તેનું રૂપ તેની ઉંઘવાની રીત વિગેરે જોઇને તેને વ્હાલ ઉપજ્યું. એક ચુંબન કર્યું. એક કવિની સરસ કવિતા યાદ આવી અને તે ધીમે ધીમે ગણુગણુવા લાગ્યો.

અધર[1] લાલ મધુર ગાલ, ભાલ[2] ઝળક વાળું,
કમલ નયન,[3] વિમલ વદન,[4] મદન મય[5] રસાળું[6]
મંદ મંદ મધુર સ્મીત, અધર પર જણાયે
ચટક ચાલ, મોહ જાળ લટક લટ[7] સુહાયે[8] ૧
સરસ સરસ મધુર શબ્દ તરસને છીપાવે,
ઝરમર રસ પ્રણાય[9] ભરીત મનસર વરસાવે.

---

૧ હોઠ. ૨ કપાળ. ૩ કમળ જેવી આંખ. ૪ પવિત્ર મોહું. ૫ કામદેવથી ભરેલ. ૬ રસીલું ૭ વાળની લટ. ૮ શોભે. ૯ પ્રેમ.

કટી[૧૦] સુવક[૧૧] ધન[૧૨] નિતમ્બ[૧૩] રંભણે[૧૪] વિહારી[૧૫]
જંઘ [૧૬]મૃદુલ [૧૭]અંગ અનંગ [૧૮]રંગ ધારનારી,
બની અધીર ધરીને ચીતે [૧૯]વદનને છુપાવી
કુમળી કાય લળતી જાય, મદ મન છલકાવી
મદન રંગ બદન સંગ જંગ [૨૦]તો જમાવે,
સ્વામી અંક પડી નિઃશક; [૨૧]રંકતા જણાવે,

આ કવિતા ગણુગણુતા જેસંગને પણ ઘસઘસાટ નિંદ્રા આવી વૈદકશાસ્ત્રનો એક સિદ્ધાંત છે કે રતિકેલીમાં પુરૂષ અને સ્ત્રી બંનેને ખુબ સંતોષ થયો હોય તો ઘસઘસાટ ઉંઘ આવે. જેને પુરો સંતોષ ન થયો તેને આખી રાત ઉંઘ નથી આવતી, આજના કેટલાક પતિઓ પોતાની સ્ત્રીને પુરો સંતોષ નથી આપી શકતા, પરિણામે આજે ઘણી સ્ત્રીઓ એવી છે કે જેને અનિંદ્રાનુ દરદ લાગુ પડયું છે તેને માટે દવા કરાવે છે, પણ તે ફોકટ અનિંદ્રાના દર્દનુ ખરૂ કારણ સ્ત્રીને પતી પુરો સંતોષ નથી આપી શકતાં તે જ છે.

રૂપાળીની ઉંઘ પાંચ વાગે ઉડી ગઇ. પતિના આલિંગનમાંથી છુટી થઇને બેઠી થઇ. પતિનુ મુખ વહાલથી જોઇ રહી. આજ તે લહેરમાં આવી. બે દીવસ પહેલા એક સખી પાસે.

મુજે દીલને સદાયે લ્હારી સુરત સતાવે,
ચમકી નયન કટારી ભુરકી ભરી જમાવે.

---

૧૦ કેડ, ૧૧ વાંકી અને પાતળી, ૧૨ જાડા, ૧૩ પુંઠ, ૧૪ રતીકેલી, ૧૫ આનદ આપે તેવા, ૧૬ જાંઘ, ૧૭ નરમ, ૧૮ કામદેવ, ૧૯ વસ્ત્ર, ૨૦ રતિયુદ્ધ ૨૧ નિશ્ચિંત.

ગાલે ભરેલ લાલી, જાણે કમળ ખીલેલું,
અર્પી અનંગ અંગે ત્હારી સુરત સતાવે,

બહુજ મીઠા સ્વરથી રૂપાળીએ આ ગીત ગાયુ, જેસંગ જાગી ગયો. ચુંચી આંખો કરીને પ્રેમમસ્ત રૂપાળીને જોઇ અને ઉંઘતોજ હોયે એવો ડોળ કરીને પડયો રહયો.

ગાયન પુરૂ થયું, તેનો પ્રેમ ઉભરાઇ આવ્યો તેણે જેસંગના મુખ પર એકદમ ચુંબન લઇ લીધું પણ જેસંગ સાવધ હતો ચુંબન ચોરવા આવનાર રમણીને તેણે બાહુ પાશમાં જકડી લીધી. અને ચુંબનોથી નવડાવી મુકી, તે ખુબ લ્હેરમાં આવ્યો અને લલકારવા માંડયો.

જેણે અધરપાન કર્યું ન સુંદરીનું.
જેણે કર્યું ન મન તૃપ્તજ કિંકરીનું
જેણે ન ભોગ વિલાસ કર્યો લગારે
વૃથા કર્યો જનમ તેણે કુડા વિહારે,

× × ×

બાહુ[1] છે બે મૃણાલો, [2]સુમુખ [3]કમળ છે વારી [4]લાવણ્યલીલા
[5]શેવાળો વાળ કરો, નયન સફરીયો શ્રોણી[6] છે તીર્થશીલા
કાંઠે છે બે ચકવાકો સુભગ [7]કુચ [8]તણાં કામ બાણુર્મિ રાજે
બ્રહ્માએ નારી રૂપી શુભ સર [9]નીમ્યું દગ્ધને [10]સ્નાન કરવા.

---

૧ હાથ, ૨ કમળદંડ, ૩ સુંદરીનુ મોહું, ૪ પાણી, ૫ રૂપ, ૬ નિતંબ, ૭ સુંદર, ૮ સ્તન, ૯ રસ–સરોવર, ૧૦ દુઃખી.

"હવે બસ રાખો ! બહુ થયું, કાંઇ કામકાજ કરવું છે કે આખો મોઢા સામે જોઇને કવિતાઓજ ગાયા કરવી છે ? સ્હવારના પહોરમાં બીજો કાંઇ ધંધો નથી જડતો કે શું ?" રૂપાળીએ કૃત્રિમ ક્રોધ કરતાં કહ્યું.

"તારૂં ચંદ્રવદન જોતાંજ કવિતાઓ યાદ આવ્યા કરે અને જીભ તે ગાયા કરે, તેમાં મારો શો વાંક ! અને આજે તો તું ગુન્હેગાર છે, મને પુછયા ગાછયા વિના મારા મોઢા ઉપર ચુમ્બન શા માટે ચોરી લીધું તેની તને શી સજા કરૂં ?

"અમે ચોર અને બાઇ સાહેબ પોતે તો સાહુકાર ખરાને !" હું ઉંઘી ગઇ હોઉં, કોઇ કામમાં પરોવાઇ ગઇ હોઉં, કે વિચારમાં પડી હોઉં ત્યારે આપ સાહેબ ચુંબનો ચોરી લેતા નથી ને ? છતાં ય આપોને તમારા જેવું કોણ થાય ! અમે કાંઇ ઓછા તમારા જેવા અપ્રમાણીક છીએ ? તમારૂં ચુંબન હું ચોરી ગઇ હોઉં તો તે લઇ લો પાછું એવો ચોરીનો માલ આપણને ન ખપે.

જેસંગે તેને પાછી બાહુપાશમાં જકડી અને સંખ્યાબંધ ચુંબન લઇ લીધા.

"અ ર ર ર ર ર ! આટલા બધા અપ્રમાણિક માણસ ! મેં તો તમારૂં એક જ ચુંબન ચોરેલું અને તમે આટલા બધાં કાં લઇ જાવ !"

"એ તો ચોર પાસેથી મુદ્દામાલ લીધા પછી તેને દંડ પણ કરવો જોઇએ ને ? આ ચુંબનો દંડના લઉં છું."

૭ વાગવા આવ્યા હતા. રૂપાળી હવે તેના આલિંગનમાંથી મહામહેનતે છુટી, કપડા ઠીકઠાક કર્યાં.

"ઠીક, ત્યારે હું માછલીઓ લેવા જાઉં છું. કામને ટાણે પાછો આવીશ ત્યારે હવે વીદાયનું એક ચુંબન !"

"તમને કાંઇ ધંધો નથી આખો દી ચુંબન! ચુંબન! ચુંબન! તમારાથી તોબાહ!" આમ કહી રૂપાળી સટકી ગઇ, જેસંગ જાળ લઇને તળાવ તરફ જવા નીકળ્યો.

પ્રકરણ ૩૨ મું.

કારભારીની અજાયબી

આગલા દીવસની પેઠે માછીમાર ચાર માછલીઓ લઇને આવ્યો તે તેણે કારભારીને આપી. કારભારીએ તેની કીંમત ચાર ગીની આપી. જેસંગ ખુશ થતો ઘેર ગયો. "લે આ માછલીઓ ચીરીને તળવા મુક."

જમના ધ્રુજવા મંડી તેની આંખમાંથી એક આંસુ પડયું.

"કેમ વહાલી! શા માટે રડે છે? કારભારીએ પોતાના રૂમાલથી તેનું આંસુ લુછયું."

"માછલી રાંધવાની હીમ્મત નથી થતી. પેલી ડાકણ હજુ મારી નજર સામે તરે છે તેનો વીચાર કરતાંજ મને કંપારી વછુટે છે. માછલી તળવા મુકીશ એટલે તરતજ તે ભીંત ફાડીને નીકળવાની જમના રડી પડી.

"પણ આજ તો હું તારી પાસે બેસવાનો છું ને? પછી શા માટે ડરે છે?"

"તેથી તો મને વધુ બીક લાગે છે તે તમારા પર ગુસ્સે થઇને કાંઇ કામણ કરે તો મારી દે ને?"

"મને કોઇ કામણ કરી શકે તેમ નથી. આ કામણગારી જમનાએ મારા પર કામણ કર્યું છે એટલે બસ બીજી કોઇ જાદુ-ગરણની મકદુર નથી કે આ જમના કરતાં ય વધુ જાદુ ચલાવી શકે. કેમ કામણગારી સાચી વાત છે ને? કારભારીએ હસતાં હસતાં કહ્યું.

"તમારે રમત થાય છે, ને મારો જીવ જાય છે. મને ઘેલી કરીને ઉલટા સામેથી મારા પર કામણ કરવાનો આરોપ લાવો છો પણ તે વાત રહેવા દો. અત્યારે તોફાન મસ્તીનો સમય નથી."

"ત્યારે જે કાંઇ હુકમ હોય તે આ સેવકને ફરમાવી દો! મારા મ્હેરબાન!" કારભારી લ્હેરથી બોલ્યો.

"જુવો! તમે ઓરડા બ્હાર ઉભા રહો! હું માછલી ચીરી તેમને તળવા મુકીશ. એક બાજુએ તળાઇ રહ્યા પછી તેને બીજી બાજુએ ફેરવીને એકદમ તમારી પાસે દોડી આવીશ; અને ત્યાં ઉભા રહીને જે થાય તે જોઇશું."

"વાહ! તારે મન તું જ બહાદુરીની મુર્તિ છો, હું બ્હાર ઉભો રહું અને આપ નામદાર બહાદુરીથી રસોડામાં રહો! વાહ! યુક્તિ તો બહુ સરસ ગોતી છે હો?"

"વળી સામું બોલ્યા? તમે તો હમણાં જ કહેતા હતા ને કે "સેવકને હુકમ ફરમાવો?" તો પછી સેવકને માલિકનો હુકમ માનવો જ જોઇએ ને? માટે હું તમને કદાચ હુકમ કરૂં છું કે બ્હાર જઇને ઉભા રહો. માલિકના હુકમની અવગણના કરનાર સેવકની શી દશા થાય છે એ જાણો છો?" આમ કહીને જમનાએ કારભારીના ગાલ પર તમાચો માર્યો.

ખૂબ રકઝક અને વિનવણી પછી કારભારી બ્હાર ઉભા રહેવા કબુલ થયો. એ તો એમ જ થાય ને? દુનિયાના ઇતિહાસમાં હંમેશાં

પુરુષ ઉપર સ્ત્રીનો વિજય થતો આવ્યો છે ને? સ્ત્રીનો પુરુષ પરનો આ જબરદસ્ત કાબુ દેખવામાં ન આવે તે માટે પુરૂષ સ્ત્રીને ગુલામડી માનવાનો ડોળ કરે છે. કારભારી બ્હાર ઉભો ન રહે તો આ ઇતિહાસ ખોટો પડે.

જમનાએ ઉતાવળથી માછલીઓ ચીરી. તેમાં સંભાર ભર્યો તેને તળવા માટે પેણા ઉપર મુકી. એક બાજુ તળાઇ રહી એટલે પોતે ઉભી થઇ ગઇ. તેના હાથ ભયથી ધ્રુજતા હતા. તેણે એકદમ માછલીઓને ફેરવી અને બારણા તરફ દોટ મુકી માછલીઓ ફેરવતાં આગલા દિવસની પેઠે ભયાનક કડાકો થયો; અને ભીંત ફાડીને પેલી રૂપસુન્દરી નિકળી. જમના ધ્રુજતી ધ્રુજતી પોતાના રમણ પાસે દોડી ગઈ.

પેલી સુન્દરીએ આગલા દીવસની પેઠે જ માછલીઓને લાકડી મારીને પ્રશ્ન કર્યો. જવાબ ન મળ્યો. બીજીવાર તે પ્રશ્ન પૂછ્યો. છતાં જવાબ ન મળ્યો. હવે ક્રોધનો પાર ન રહ્યો. ત્રીજીવાર તડુકીને પ્રશ્ન પૂછ્યો. માછલીઓએ અક્ષરસઃ આગલા દીવમની પેઠેજ જવાબ આપ્યો. સુંન્દરીએ ગુસ્સાથી લાકડી મારી ને પેણાને ઉંધો વાળી દીધો. તે ભીંત પાસે ગઇ. ભીંતની વચમાં ઉભી રહી. ભીંત તરતજ સંધાઇ ગઇ.

કારભારીના આશ્ચર્યનો પાર ન્હોતો. આ કામ પુરૂં થયા પછી પાંચ મીનીટ સુધી બેમાંથી કોઇ ન બોલ્યું તેઓ સુમસામ ઉભાં રહ્યાં. જમનાએ પ્હેલાં મૌનભંગ કર્યો.

" કાં આ શું છે? તમે કાંઇ અનુમાન કરી શકો છો?"

" બહુ જ આશ્ચર્યજનક વાત છે. કાંઇ ખબર પડતી નથી. આ વાત હવે રાજાને કહ્યા વિના છૂટકો નથી, હું હમણાંજ જઇને તેને બધી વાત કરૂં છું.

કારભારી ચાલતો થયો. જમના કામકાજ કરવા વળગી. તેના હૃદયમાં હજુ જોરબંધ ધબકારા થતા હતા. તેનો શ્વાસ માતો ન્હોતો આંખો લાલ થઇ ગઇ હતી.

પ્રકરણ ૩૩ મું

ગુલાબના મુજરામાં

કારભારી મહારાજાના ખાનગી ઓરડામાં ગયો. અજય ત્યાં ન્હોતો તપાસ કરતાં માલુમ પડ્યું કે આજ તો એક પ્રખ્યાત ગુણિકા ગુલાબજાનનો દરબારમાં મુજરો છે. મહારાજા ત્યાં ગયા છે.

કારભારી ત્યાં પહોંચ્યો. દરબાર ભરાઇ ગયો હતો. ગુલાબ મુજરા માટે તૈયાર થતી હતી તબલચીઓ પોતાના કામની તૈયારી કરતા હતા.

તરત જ ગુણિકાએ પોતાના લલિત દેહને આમ તેમ નચાવતા આંખોથી કટાક્ષ કરતાં અને અજબ આકર્ષક રીતે હાથના લટકાથી નીચેનું ગીત ઉપાડ્યું. તેના સુન્દર પગમાં પણ ગાતાં ગાતાં અજબ સંગીત દેખાતું હતું.

મદઘેલી[1] રમણી મન ભાવી (૨)
ચંદ્ર, સમુ મુખ, નાજુક કાયા, દૃગ[2]થી દે લલચાવી,
ચાલ મરાલ[3] સમી ચતુરાની ઉરને દે ખટકાવી;
મદઘેલી રમણી મન ભાવી

---

૧ મસ્ત, ૨ આંખો, ૩ હંસ-રાજહંસ

કનક કળશ[૪]સમ પીન[૫]પીયોધર,[૬] અધરે[૭] સુરખી[૮] આવી,
સીહ કટી[૯] લટકે લલનાની કોમળતા દરશાવી
મદઘેલી રમણી મન ભાવી

ગુરૂતા[૧૦] છે ધારેલ નિતમ્બે[૧૧] લજ્જા નયને[૧૨] આવી,
બાહુ-લતા [૧૩] વિટળાવા પ્રેમ હૃદય પ્રકટાવી
મદઘેલી રમણી મન ભાવી

થડકે કદળી સ્થંભ[૧૪] સમી હા ! જંઘ[૧૫] અનંગ[૧૬] છુપાવી,
યૌવનની ફુલવાડી બ્હેકે મદન પરાગ બહાવી
મદઘેલી રમણી મન ભાવી

આખી ય સભા સ્તબ્ધ બની ગઇ મોહક રાગ મોહક ગીત તેવોજ મન મોહક નાચ અને નાચનારીનું તેવુ જ મોહક રૂપ નાચનારી આ ગીત ગાઇને જાણે પોતાના જ રૂપનું વર્ણન કરતી હોય ને ?

નાચ ગાન પૂરાં થયા પછી દસ મીનીટ સાવ શાંતીમાં એક એકને અજબ કેફ ચડી ગયો.

થોડીવારે રાજાનું ધ્યાન કારભારી તરફ ખેંચાયું. તેણે કારભારીને ઇશારત કરી પાસે બોલાવ્યો.

" કેમ મારૂં કંઇ કામ છે ? "

---

૪ સોનાનો કળશીયો, ૫ ભરાવદાર જાડાં, ૬ સ્તન, ૭ હોઠ ૮ રતાશ, લાલાશ, ૯ સિંહ જેવી પાતળી કેડ, ૧૦ જાડાઇ અને મોટાઇ ૧૧ પુંઠ, ૧૨ આંખો, ૧૩ હાથરૂપી વેલ, ૧૪ કેળ, ૧૫ જાંઘ, ૧૬ કામદેવ ૧૭ સુગંધ.

" આપને ખાનગીમાં વાત કરવાની છે."

" બહુ જરૂરની વાત છે ?"

" હા બાપુ !"

અજયે ગુણીકાના ખુબ વખાણ કર્યા તેને યોગ્ય ઇનામ આપ્યું દરબારને બરખાસ્ત કરવામાં આવ્યો.

અજય ખાનગી કારભારી સાથે ખાનગી ઓરડામાં આવ્યો.

પ્રકરણ ૩૪મું.

વિચિત્ર વાત.

"કેમ ! શું કામ છે ?" અજયે ઓરડામાં આવતાં પૂછ્યું. "એક બહુજ વિચિત્ર વાત કહેવાની છે." "બહું જ વિચિત્ર વાત ?" અજયે જરા આશ્ચર્ય સાથે પુછ્યું.

"હા બાપુ, પેલી સુન્દર માછલી સંબંધે આ વાત છે. પણ આ વાત કહું તે પ્હેલાં મારે તમારી એક વાતની માફી માગવાની છે, ગઇ કાલે મેં તમને કહેલું કે માછલી વધુ ગરમીને લીધે દાઝી ગઇ. એ વાત સાવ ખોટી હતી."

" ત્યારે ખરી વાત શી છે ?"

કારભારીએ બધી વાત વિસ્તારપૂર્વક સમજાવી.

આ સાવ સાચી બનેલ વાત છે કે અરેબીયન નાઇટસ કે સુડાબહોતેરીમાંની કોઇ વાર્તા છે ?"

" બાપુ ! તમારી પાસે ખોટી વાત કરવાની હિંમત કોણ કરે?"

" ત્યારે કાલ સ્હવારમાં ખૂબ વ્હેલો જેસંગ માછલીઓ લાવે

એવો બંદોબસ્ત કરો. સ્હવારે સાત વાગ્યે મારી રૂબરૂમાં માછલી તળવાની છે. "

" જેવી આપની આજ્ઞા. "

" પણ જેસંગ આજ ફરીથી માછલીઓ નહિ લાવે ?"

તે લાવે એમ લાગતું નથી. તે દિવસે તેણે ચોક્ખી ના પાડી દિધેલીને ? છતાં હું તેની પાસે જાઉં છું ! તેને સમજાવી જોઉં નહિં માને તો કાલ સવારે વ્હેલો લઇ આવવાનું કહીશ. "

" તેને સમજાવતો પડે તેમાં વાંધો નહિ, પણ તેને ધમકી ન આપતો હો !."

કારભારી જેસંગને ત્યાં પહોચ્યો. જેસંગે તેનું સ્નેહથી સ્વાગત કર્યું. આડી અવળી થોડી વાતો કર્યા પછી કારભારી બોલ્યો.

મહારાજા સાહેબની ખાસ ઇચ્છા છે તો આજ ફરીથી માંછલીઓ લાવ ને ?

" મેં એક વાર આપને કહી દીધું કે મારી પ્રતિજ્ઞા છે તે પ્રતીજ્ઞા હું કોઇ કાળે નહિ તોડી શકું. "

" ત્યારે આવતી કાલે ખુબ વ્હેલો ઉઠીને લઇ આવીશને ? "

" હા ! ચોકકસ ! "

પ્રકરણ ૩૫ મું.

લયલા મજનુન

જેસંગ આજ તો ત્રણ વાગ્યે ઉઠયો. ઘસઘસાટ ઉંઘતી રૂપાળીના આલિંગનમાંથી છુટો થઇને બેઠો થયો. રૂપાળીના મોં પર એક મૃદુ ચુંબન લીધું અને જાળ લઇને ચાલતો થયો.

૭ વાગ્યે તો તે માછલી લઇને પાછો આવ્યો કારભારીને ત્યાં પહોંચ્યો. કારભારી માછલી ઉપડાવીને રસોડે આવ્યો.

જમના હજી ન્હોતી આવી. તેને બોલાવવા કારભારી તેને ઘેર ગયો. તેની ઓરડી અંદરથી બંધ હતી. કારભારીએ યુક્તિથી સાંકળ ખોલી નાખી.

જમના પથારીમાં ઘસઘસાટ ઉંઘતી હતી. તેને જોતાંજ કારભારીને કલાપીની નીચલી કવિતા યાદ આવી. કલાપીએ જમનાને જોઇને તો આ કવિતા નહિ લખી હોય ને ! કારભારીને શંકા આવી.

તે આ કવિતા ધીમે ધીમે ગણગણવા માંડયો,

સુંદર આ સેજ[1] માંહી, પુષ્પના પરાગ માંહિ,
વસન્તના જેવી પ્રીયા આજ મારી દીસે છે.
સુતેલી છે બાળા લાલ, કોમળ છે ગાત્ર[2] ઢીલાં,
ચંદ્ર જેવો શીત[3] ચહેરો શાંત હસી રહયો છે.
સ્તનો મંદ મંદ હલે શ્વાસની સુગંધી સાથ,
તલાવ તરંગ જેવું કૃષોદર[4] ઝુલે છે.
સર્પના સમુહ જેવા વાળ આમ તેમ હલે,
પવનના જેવું વસ્ત્ર ફરફર ઉડે છે.
કદલીનાં[5] વન જેવાં વસ્ત્ર નિશ્ચલ[6] ઉરૂની[7] વચ્ચે
જલ ફરફર જેવી પાટલી પડેલી છે,
લાલ ગાલ ગુલ પર ચાંદલો ખસી પડેલો
કપાળનું કુંકુમ તો ભુંસાઇ ગયેલું છે.
ઘટ[8] જલધર[9] જેવા નિતંબની[10] પાસે નાની,

---

૧ પથારી. ૨ અવયવ. ૩ થંડો. ૪ પાતળુ પેટ. ૫ કેળ. ૬ ભારે વજનની. ૭ જાંઘ ૮ જાડા. ૯ વાહણું. ૧૦ પુંઠ.

કટી[11] શ્રમ સુરતથી[12] શાંત થઇ પડી છે,
ધુતીના[13] દમામવાળી[14] હસ્ત લતા[15] પ્યારી સારી,
ધડકતી છાતીની ઉપરે પડેલી છે.
પ્યારી પ્રેમવાળી પ્રાણુ પોઢેલી છે પ્રેમ ઘેલી,
ચુમ્બનને ઇચ્છતી આ આંખ એની બંધ છે.
અંગુલી અધર[16] પર ઓષ્ટ[17] જરા ઉંચો રહયો,
રંભા વ્હાલી સુતી સુતી પીયુ પીયુ જપે છે.

જમનાના પગ આંટી વળેલા હતાં. છતાં ઉપરથી છેડો ખસી ગયેલો હોવાથી "ભરાઉદાર છાતી મોહક લાગતાં હતાં સ્તન ખુબ ધડકતાં હતાં, અત્યારે તે પોતાના રમણ સાથે સ્વપ્નામાં રતીકેલી કરતી હોય એમ લાગતું હતું. તે સીસકાર કરતી હતી મોઢા પર અપુર્વ આનંદ ઝળકતો હતો. તે પોતાની છાતીને જોરથી આલિંગન આપતી હતી. તેનો સમસ્ત દેહ આનંદથી ઉછળી રહયો હતો.

કારભારી આ દેખાવ જોતાં કામવ્હિવળ થઇ ગયો. જમનાની આંખો ખુલી ગઇ. પોતાના પ્રાણુ સખાને જોઇ તેના આનંદનો પાર ન રહયો. બંનેએ રતીકેલીનું અપૂર્ણ સુખ અનુભવ્યું

"કેમ આજ સહવારમાં ?" જમનાએ કપડાં પહેરતાં કહ્યું.

"સ્વર્ગનું સુખ મેળવવા."

"નષ્ટ ! સાચું કહો ને ? મારા સમ !"

"મેં બાપુને બધી વાત કરી છે. તેણે આજ માછલી તળતી વખતે હાજર રહેવા ઇચ્છા બતાવી છે. આ ચમત્કાર નજરેનજર જોવા તે ખુબ ઇંતેજાર છે. તેથી તને અત્યારમાં બોલાવવા આવ્યો

---

૧૧ કેડ ૧૨ રતીકેલીના થાકથી ૧૩ વીજળી ૧૪ ભભરાવાળી ૧૫ હાથારૂપી વેલ ૧૬ નીચલો હોઠ ૧૭ હોઠ.

છું. હવે તારે ગભરાવા જેવું નથી હો ! અમે બે હાજર રહીશું પછી તને બ્હીક શી લાગવાની ? "

" મને મારે માટે બ્હીક નથી લાગતી. પણ પેલી રૂપાળી ડાકણ તમને અને રામ જેવા રાજાને કાંઇ કરી નાંખે એવી બીક લાગે છે "

" તારી બીક સાવ નકામી છે. તે ડાકણ અમારો વાળ પણ વાંકો નહિ કરી શકે. "

પણ ચેતતા નર સદા સુખી એ કહેવત તમે ભૂલી જાઓ છો?"

" ના એ નથી ભુલ્યો. અમે અમારી તરવાર તૈયાર કરી રાખીશું. અમને હેરાન કરવા આવનાર ડાકણ જરૂર તેનો સ્વાદ ચાખવાની. "

જમનાએ કાંઇ જવાબ ન આપ્યો.

પ્રકરણ ૩૬ મું.

રૂપસુન્દરી કે કાળમુખો ?

અજય તો રોજ ચાર વાગ્યે ઉઠનારો હતો. જમનાએ રસોડામાં જઇને માંછલીઓ તૈયાર કરી. કારભારી અજયને બોલાવી આવ્યો.

કારભારીએ તો રાજાને ઓરડા બહાર ઉભા રહેવા વિનંતી કરી. પણ અજય તો આદર્શ ક્ષત્રિય હતો.

હું કાંઇ એવો બાયલો નથી કે કોઇ ડાકણથી ડરીને બહાર ઉભો રહું આ જમના સ્ત્રી હોવા છતાં અંદર રહે અમે પુરૂષ છીએ એટલે બહાર ઉભા રહેવું એમ ને ? અને જમના તું ગભરાતી હોય તો બહાર ઉભી રહે. માછલીઓ અમે હાથે તળી નાખીશું "

" એ શું બોલ્યા ? બાપુ ! આપ અંદર ઉભા રહો છો, તો પછી મારે ગભરાવાનું ક્યાં રહ્યું ? "

માછલીઓ પેણા ઉપર તળવા મુકી. એક બાજુ તળાઇ રહ્યા પછી તેમને બીજી બાજુ જમનાએ ફેરવી કે તરતજ અગાઉની પેઠે ભયાનક અવાજ થયો. ભીંત ફાટી પણ તેમાંથી રૂપસુંદરી બહાર ન નીકળી. એક બેડોળ બાવો તેમાંથી નીકળ્યો. તે ઘણો ઉંચો, કદાવર અને બળવાન હતો. તેના હાથમાં એક લીલી લાકડી હતી. બાવો ચુલા પાસે આવ્યો, અને ભયાનક કર્કશ અવાજથી રૂપસુંદરી-એ પૂછયો હતો તેજ પ્રશ્ન માછલીઓને લાકડી મારીને પૂછયો. જવાબ ન મલ્યો, બીજીવાર પુછયો. તો પણ જવાબ નહી ત્રીજીવાર તેજ પ્રશ્ન પૂછયો છતાંય જવાબ નહી હવે તેના ક્રોધનો પાર ન રહ્યો. ગુસ્સાથી તેનુ આખૂ શરીર ધ્રુજવા લાગ્યું ચોથીવાર તે જ સવાલ પુછયો આ વખને માછલીઓએ રૂપસુંદરીને આપ્યો હતો તે જ જવાબ આપ્યો.

બાવાએ કડાઇ ચુલા ઉપરથી લઇ લીધી અને રસોડાની વચમાં ઉંધી વાળી દીધી. જે રસ્તે આવ્યો હતો. તેજ રસ્તે તે ગુસ્સે થઇને ચાલ્યો ગયો. ભીત પાછી સંધાઇ ગઇ.

રાજાની અજાયબીનો પાર ન રહ્યો જોયાં છતાંય ન માની શકાય એવા આ ચમત્કારીક દ્રશ્યની અસર રાજાજી ઉપર ખુબ થઇ.

પ્રીય વાંચક ! આ માછલીની વાર્તા અતરે સમાપ્ત થાય છે. આ વાર્તાનો અધુરો રહેલો ભેદ જાણવા સારૂં

પત્થરનો પાદશાહ યાને ભોંયરાનો ભેદ.

પત્થરનો પાદશાહ

યાને

ભોંયરાનો ભેદ

પ્રકરણ ૩૭ મું.

આ તો અજબ !

આ ભેદ જાણી લીધા વિના હવે મને જરાય ચેન પડવાનું નથી. આ માછલીઓ સાધારણ માછલીઓ તો નથીજ તેમાં કાંઇ રહસ્ય છે."

"હા, બાપુ ! આપનું કહેવું સાવ સાચું લાગે છે પહેલા બે દિવસ રૂપસુન્દરી આવી અને આજ બાવો આવ્યો તેનું શું કારણ હશે ?

"કાંઇ ખબર પડતી નથી અને આ બાવો આવ્યો કયે રસ્તે અને ગયો કયે રસ્તે ! બહાર ચોકી કરતાં ચોકીદારોએ તો રૂપસુન્દરી કે હબસી કોઇને આવતાં જતાં જોયા નથી. આ બધો ભેદ જાણવોજ જોઇએ પણ ભેદ જાણવો કઇ રીતે !

" હું ધારું છું કે આપણે આ માછલીઓના તળાવ પર જઇએ તો કદાચ ભેદનો ઉકેલ મળી આવે ખરો."

"ત્યારે જેસંગ, આ માછલીઓ સમુદ્રમાંથી નથી લાવતો ?"

"ના, ના ! એ તો આ માછલીઓ અહીંથી ત્રણ ચાર ગાઉ દૂર આવેલા તળાવમાંથી લાવે છે."

" તળાવ ? ત્રણ ચાર ગાઉ દૂર ? હું તો આ પ્રદેશમાં ખૂબ ભટકું છું. મેં તો આટલામાં કયાંય તળાવ નથી જોયું."

" આપણે પહેલાં જેસંગને બોલાવીએ. તે આપણને બધી હકીકત પૂરી પાડશે."

" હા ભલે. ત્યારે તેને બોલાવો."

જેસંગને બોલાવવા એક માણસને મોકલ્યું. માણસ જેસંગને લઇને થોડીવારમાં પાછો આવ્યો.

" જેસંગ ! તું આ માછલીઓ કયાંથી લાવે છે ?"

" બાપુ ! અહીંથી પેલો લંબડીઓ ડુંગર દેખાય છેને ? તેની પાછળ એક મોટું જંગલ છે. તે જંગલમાં ચાર ટેકરીઓની વચમાં આ તળાવ છે."

" આ તો અજબ ! ડુંગર પાછળ ટેકરીઓ કયાં હતી ? તળાવ હોય એમ તો કોઇને ખબર નથી. હું તો ઘણી ય વાર તે તરફ શિકારે જાઉં છું. મેં તો તે તરફ તળાવ નથી જોયું."

" ત્યારે બાપુ ! આપ ફરમાવો ત્યારે આપની સાથે આવીને આપને તે તળાવ બતાવવા તૈયાર છું."

" ચાલો ! ત્યારે આપણે અત્યારે જ જઇએ. કારભારી ત્રણ ઘોડા લાવો. પ્રધાનજીને પણ બોલાવો ! અને મારા દસ અંગરક્ષકોને પણ તૈયાર થવા ફરમાવો. ખુબ ભાતું લઇ લેજો. ત્યાં એકાદ દીવસ રોકાવાનું કદાચ થાય."

પ્રકરણ ૩૮ મું.

અજય, પ્રધાન, કારભારી, જેસંગ અને દસ અંગરક્ષકો તળાવ તરફ ઉપડયા એક કલાકમાં તેઓ લંબડીઆ ડુંગર ઉપર પહોંચ્યા. ડુંગરની ટોંચ ઉપર ચઢીને જોતાં ડુંગર પાછળ ભવ્ય રમણિય મેદાન નજરે પડયું. આ જોતાં જેસંગ સિવાય બધા ય ને નવાઇ લાગી. આજ સુધીમાં કોઇએ આ ભવ્ય મેદાન ન્હોતું જોયું.

પછી તેઓ ઝડપથી તળાવ પાસે આવી પહોંચ્યા જેસંગના કહેવા મુજબ તળાવની ચાર બાજુએ ચાર ટેકરીઓ હતી. તળાવ અજબ સુંન્દર હતું. અંદર ચાર રંગની માછલીઓ ગેલ કરતી રમતી હતી.

"પ્રધાનજી ! તમે આ બાજુ શિકાર કરવા તો ઘણી ય વાર આવ્યા હશો. તમે આ તળાવ જોયેલું ખરૂં ?"

"શિકાર કરવા તો ઘણી ય વાર આવેલો પણ આવું કાંઇ જોયેલું નહીં. ખરેખર! આ તો ચમત્કારીક છે. આ તળાવ સંબંધે મેં કોઇ પાસેથી વાતે ય સાંભળી નથી. આ તળાવ અહીં અચાનક રીતે કેમ આવી ગયું, તેની સુઝ પડતી નથી.

રાજાએ અંગરક્ષકોને પુછયું તેમણે પણ જવાબ આપ્યો કે અમે આ તળાવ સંબંધે કાંઇ સાંભળ્યું નથી.

"ત્યારે જેસંગ ! તને આ તળાવ કોણે બતાવ્યું ?"

"મહારાજ ! એ જરા ખાનગી વાત છે."

અજયે બધા તરફ રહેજ ઇશારો કરતાં, બધા જરા દુર થઇ ગયા. જેસંગે સમુદ્રમાંથી મળેલી પેટી, તેમાંથી નિકળેલ રાક્ષસ, તેણે

કહેલી આત્મકથા, પછી પોતાનું કરેલ ખુન, રૂપાળી પર અત્યાચાર રૂપાળીના શ્રાપથી તેનો થયેલ નાશ, તેનું દેવના સ્વરૂપમાં પાછું આવવું, પોતાને (જેસંગને) આપેલ જીવતદાન, તેણે આપેલ આશિર્વાદ, અને આ તળાવનો બતાવેલ માર્ગ એ બધી હકીકત તેણે અજયને ટુંકમાં કહી બતાવી

" આ તો અદ્ભુતની પરાકાષ્ટા. હવે તો મારે આ ભેદ શોધ્યા સિવાય છૂટકોજ નથી. "

અજય અને જેસંગ પોતાના માણસો પાસે ગયા.

" હવે ત્યારે શહેરમાં પાછા જઇશું ને ? " પ્રધાનજીએ અજયને પુછયું.

" ના. ના. આ ભેદ શોધવા મારી ઇચ્છા છે. "

" બાપુ ! એમ આરો કયાંથી આવવાનો ? જે થયું તેને ભુલી જવામાં જ સાર છે. આ ભેદ શોધવા જતાં કયાંક હેરાન થઇ જઇશું. "

" ક્ષત્રિય બચ્ચાને હેરાન થવાનો ભય નથી હોતો. હું પ્રતિજ્ઞા લઉં છું કે આ ભેદ શોધ્યા પહેલાં હું શહેરમાં પગ નહિ મેલું."

" અરર ! બાપુ ! એ કાંઇ ઠીક કહેવાય ? પ્રજાને કેટલું દુઃખ થશે તેનો કાંઇ વિચાર કર્યો ? " પ્રધાને રાજાને સમજાવવા પ્રયાસ કર્યો.

"મારી પ્રતિજ્ઞા હું મરણાંતે પણ નહિ છોડું. તમે શહેરમાં જાઓ અને રાજકાજ સંભાળો કોઇને આ વાત ન કહેતા. પ્રજાને જાહેર કરજો, મહારાજ હમણા માંદા હોવાથી રાજકાજમાં ભાગ નહી લઇ શકે. "

" ત્યારે મારી વીનંતી નહી સ્વીકારો ? "

" ના ! તમે હવે એકદમ શહેરમાં જાઓ. "

પ્રધાન રાજાના હુકમને માન આપીને ઘોડે બેસીને શહેર તરફ ચાલ્યો.

પ્રકરણ ૩૯ મું.

અજબ પ્રકાશ

રાત પડવા આવી આસપાસ બધા જંગલમાં જંગલી પશુઓ ચીચીયારીઓ પાડવા મંડયા બધે કાળુ અંધારૂ ફેલાઇ ગયું રાજા સિવાય બધા ગભરાવા મંડયા.

"બાપુ મારૂ કહેવુ માનોને ? આ અજાણ્યા જંગલમાં આપને જીવનું જોખમ છે માટે હજુ પણ શહેર તરફ ઉપડી જઇએ તો સારૂ કારભારીએ વીનંતી કરી."

''તમને બ્હીક લાગતી હોય તો જઇ શકો છો જેને જવું હોય તે ખુશીથી જઇ શકે છે હું મારી પ્રતીજ્ઞા ગમે તે જોખમે નહી તોડું."

કારભારીને લાગ્યું કે આ સમજે તેમ નથી રાત વધવા મંડી. બધા ઉંઘી ગયા જેસંગ પણ ભેદ જાણવાની કુતુહલતાથી રાજાની સાથે રહયો હતો.

રાતે બે વાગે રાજા ઉઠયો કમરે તલવાર લટકાવી હાથમાં પીસ્તોલ લીધી અને કોઇને ખબર ના પડે તેમ જંગલમાં ચાલતો થઇ ગયો.

અકસ્માત તે વખતેજ જેસંગની આંખો ઉઘડી ગઇ. રાજાને અત્યારે બ્હાર જતો જોઇને આશ્ચર્ય થયું. તે અજયની પાછળ ધીમે ધીમે ચાલવા લાગ્યો. અજયને તેની ખબર ન પડી.

તેઓ એક કલાક ચાલ્યા હશે, તેવામાં જબરદસ્ત ફુંફવાટો સંભળાયો. રાજા ચમક્યો. પાસેના ઝાડ પર ચઢી ગયો. જેસંગ બીજા ઝાડ પર ચઢી ગયો.

બે મીનીટમાં એક જબરદસ્ત મણીધર નાગ ત્યાં આવ્યો. તેના મણિને લીધે ચારે બાજુ બાર ગાઉમાં પ્રકાશ ફેલાઇ રહયો. રાજા ચઢયો હતો, તેજ ઝાડ નીચે નાગે મણી મુકયો, અને પોતે ચારો ચરવા ચાલ્યો ગયો.

રાજા અને જેસંગ ઝાડ ઉપર બેસીજ રહ્યા.

પાંચ વાગ્યે નાગ પાછો આવ્યો. મણી ઉપાડી લીધો. રાજાએ તે કયાં જાય છે, એ બરાબર જોયું. સ્હવારનો થોડો પ્રકાશ અને મણીના અજબ પ્રકાશથી બધું સાફ દેખાતું હતું. નાગ અર્ધો ગાઉ દુર આવેલી એક વાવમાં ઉતરી ગયો.

થોડી વાર પછી અજય નીચે ઉતર્યો. અને વાવ તરફ ચાલવા મંડયો. જેસંગ પણ પોતાના ઝાડ પરથી નીચે ઉતર્યો. અને અજયની પાછળ પાછળ ચાલવા લાગ્યો.

થોડી વારમાં તેઓ વાવ પાસે આવી પહોંચ્યા.

રાજા વાવમાં ઉતરવા લાગ્યો. જેસંગે તરતજ તેનો હાથ ઝાલ્યો. રાજા ચમકયો. પાછળ જોયું. જેસંગને જોતાં તેને ખુબ આશ્ચર્ય થયું.

"બાપુ ! માફ કરો. મેં તમને એકલા જતા જોયા. તમને આફતને પ્રસંગે કાંઇક મદદ કરી શકું. એવી ઇચ્છાથી તમારી પાછળ પાછળ આવ્યો."

"ત્યારે તેં પેલા મણિધર નાગને જોયો ?"

"હા ! બાપુ !"

"ચાલ ? ત્યારે આપણે આ વાવમાં ઉતરીને જોઇએ. ત્યાં કાંઇક ભેદ હોવો જોઇએ."

"બાપુ ! પ્હેલાં મને જવા દો ને ? હું જોઇ આવું."

"ના આપણે બેય સાથે જઇએ."

"પણ જોખમનું કામ છે."

"હું કાંઇ બાયલો નથી."

બન્ને વાવમાં ઉતર્યા. પાણી સુધી પહોંચ્યા. કયાંએ બખોલ કે રાફડા જેવું દેખાયું નહીં. ત્યારે નાગ ગયો કયાં ? રાજા મુંઝવણમાં પડયો.

તેવામાં જેસંગની નજર ભીંત ઉપર ગઇ. ત્યાં મોટા અક્ષરે લખ્યું હતું. "આ વાવ પાસે કોઇએ રાત રહેવું નહિ. રહેશે તેનું મોત થશે."

જેસંગે રાજાનું તે તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું.

"ચાલો ! આ નવી અજાયબી. નવી નવી અજાયબીઓ જોઇને હું કદાચ ગાંડો બની જઇશ. પણ આ નાગ ગયો કયાં ?"

"હું તો એમ ધારૂં છું કે નાગ પાસે મણી હોવાથી પાણીએ તેને માર્ગ કરી આપ્યો હશે અને તે આ વાવ નીચે પોતાના રહેઠાણમાં ગયેલ હશે."

"ત્યારે આપણે ગમે તે ઉપાયે તે મણી મેળવવો જોઇએ. પણ મેળવવો કેવી રીતે? તને કાંઇ ઉપાય સુજે છે?"

"હા, પ્હેલાં તો આપણે તળાવ ઉપર આપણા માણસો પાસે જઇએ. તેને આ વાત નહી કરીએ. હું ત્યાંથી ઘોડે બેસીને શહેરમાં જઇશ, અને–" અને બાકીની વાત જેસંગે રાજાના કાનમાં કહી. રાજા તે સાંભળી ખુશ ખુશ થઇ ગયો.

"વાહ! બહુ સરસ યુક્તિ, આવો સરસ વિચાર મને સ્વપ્નેય ન સુઝત."

થોડીવારમાં તેઓ તળાવ પાસે પહોંચ્યા. કારભારી અને અંગરક્ષકો અજય અને જેસંગને ગુમ થયેલા જોઇ ચિંતામાં પડ્યા હતા. તેમણે અજય અને જેસંગને આવતા જોયા. તેથી તેઓ ખુશ થયા.

રાજાએ એટલુંજ કહ્યું કે સ્હવારે ઉંઘ જરા વ્હેલી ઉડી જવાથી આટલામાં ફરવા ગયા હતા.

જેસંગ ઘોડે બેસી પુર ઝડપથી શહેરમાં પહોંચ્યો.

પ્રકરણ ૪૦ મું

વિરહિણી રૂપાળી

જેસંગ શહેરમાં પહોંચ્યો. શહેરના લુહારોને ભેગા કર્યા. અજયનો હુકમ બતાવ્યો અને તે હુકમ અનુસાર એક ન્હાનકડી લોઢાની પેટી તૈયાર કરવા, અને તેની ચારે બાજુએ ઉભા અણીદાર ખીલા

ઉભા જડવા કહ્યું લુહારોએ આ કામ એક કલાકમાં કરી આપવાનું વચન આપ્યું.

જેસંગ ત્યાંથી તરત ઘેર આવી પહોંચ્યો. રૂપાળી તેની રાહ જોઇને બેઠી હતી. તેની આંખો આખી રાતની ચિંતાથી લાલઘુમ થઇ ગઇ હતી. મોઢું સાવ ફિક્કું પડી ગયું હતું. જેસંગે તેને બાહુપાશમાં જકડી લીધી અને અસંખ્ય ચુમ્બનોથી મોઢા ઉપરની ફિકાશ અને ચિંતા ધોઇ નાખી રૂપાળીનું વદન હવે આનંદથી લાલચોળ બની ગયું.

અત્યારે આ આનંદથી રૂપાળીનું સૌન્દર્ય અજબ ઝળકી ઉઠયું. જેસંગ તો કવિ બની ગયો અને રૂપાળીના સૌન્દર્યનું વર્ણન કવિતામાં ગાવા લાગ્યો.

મનહર છંદ

સુરજ ને ચાંદે આજ આભમાંથી ઉતરીને.
યૌવનવાળીની આંખ ખાસ અજવાળી છે;
ભાલ[1]ની વિશાળતાએ વ્યોમ[2]ને વટાવી દઇ,
ચાંદલાએ ચાંદનીને ફુલાવી ફેલાવી છે.
કેશના કલાપે[3] સાપ શેષને સ્મરાવીને,
અંબરે સાગર શરમાવવાની તૈયારી છે.
હાસને વિલાસ તે શું દ્વંદ્વ[4] કર ધારતાની
કર હળવે દઇને હુલાવી કટારી છે.
સુખમાં મધુર અમી[5] ભરપુર ભર્યું તેની,
શાખ[6] પુરવાને ગાલે લાલી[7] પથરાઇ છે.

---

૧ કપાળ, ૨ આકાશ, ૩ અંબોડો, ૪ ભંગ. ૫ અમૃત, ૬ સાક્ષિ, ૭ રતાશ.

નાક તણા વાંકે કાંક પોપટ લજાવ્યા તેથી,
બિંબને બતાવીને મનાવવા સજાઇ છે.
કુચની[૮] કઠોરતાને કાઢવાનો ક્રોધ કરી,
કુમળી છતાં ય આજ છાતી ઉભરાઇ છે.
કટી તણી કૃષતાની[૯] દયા ખાઇ—,
જાંઘની જાડાઇ જગદીશથી દેવાઇ છે.
હંસ તણો વંશ બધો ચાલ શીખી ચતુરાની,
ફોકટ બડાઇ કરી માન ખોટી જાય છે"

રૂપાળી આલિંગનમાંથી છુટી થઇ ગઇ. જરા ક્રોધ બતાવ્યો, અને જેસંગને કવિતા આગળ ગાતાં અટકાવ્યો.

"તમે મારા ગુન્હેગાર છો. કાલ આખી રાત ગયા'તા ક્યાં? અમે તમારી ચિંતા કરી કરીને મરીએ અને તમે ફાવે ત્યાં રખડો. અને અત્યારે આવતા વેંત કવિતાઓ ગાઇને ફોસલાવવા મંડયા છો. શરમ નથી આવતી?"

જેસંગ જરા લ્હેરમાં હતો. તે હસતાં હસતાં બોલ્યો, "આટલો બધો ક્રોધ? ગુન્હેગારની જે કાંઇ સજા કરવી હોય તે કરી લે. તારી ઇચ્છા હોય તો—

બેડી જડી ચરણની,[૧] ભુજ[૨] બંધ[૩] ભીડી,
દંતે[૪] વીંધી વીંધી, કુચાગ્રથી[૫] પીડી પીડી;
દંડી[૬]ય ચંડી[૭]! સુખી થા; નથી આ ખમાતાં,
કંદર્પ[૮] પારધી તણાં અતિ તીર તાતાં[૯]

---

૮ સ્તન, ૯ પાતળી.

૧ પગ, ૨ હાથ, ૩ બંધન, ૪ દંતે=દાંતથી, ૫ સ્તનનો આગલો ભાગ, ૬ સજા કરીને. ૭ ગુસ્સે થયેલા સ્ત્રી, ૮ કામદેવ, ૯ કાંકરા.

" ખરેખર પુરૂષ આટલા બધા નિર્દય હોતા હશે? આવી વાતમાં ય તમને મશ્કરી સુઝે છે." રૂપાળી રડી પડી.

" ગાંડી રે! ગાંડી! એ તો રાજાનુ કામ હોય ત્યાં મોડું ય થાય. તેમા આટલી ચિંતા શા માટે કરીએ? કાલ આખી રાત રાજા સાથે પેલા તળાવ ઉપર કાઢી. પેલી જાદુઇ માછલીનો ભેદ શોધી કાઢવાની તેમણે પ્રતિજ્ઞા લીધી છે." આમ કહીને તેણે બધી વાત સવિસ્તર કહી સમજાવી,

" ત્યારે તમે પાછા જાવ છો?" રૂપાળીએ નિરાશાથી પુછ્યું.

" હા. છૂટકો નથી."

" પાછા ક્યારે આવશો?"

" કાંઈ નક્કી ન કહેવાય. હું રાજાની સાથે છું. જરા ય ચિંતા ન કરતી. મારા સમ." આમ કહી જેસંગ રૂપાળીથી છુટો પડયો. બન્નેની આંખમાંથી આંસુ નું એક ટીપુ ખર્યું.

જેસંગના ગયા પછી. રૂપાળી ખુબ રડી પડી. પછી આંખમાં આંસુ સાથે પ્રભુને પ્રાર્થના કરી " હે? ભગવાન? એમને હેમખેમ રાખજે. મારી આંખના એ રત્નને; મારા દેહના એ પ્રાણને સંભાળજે.

ત્યાં તો બાળકો આવી પહોંચ્યા. રૂપાળીએ આંસુ એકદમ લુછી નાંખ્યા, અને કૃતિમ હાસ્ય હસી.

" બા! મારા બાપુ આવ્યા'તાને?"

" હા. પણ રાજાજીનું કામ હોવાથી પાછા ગયા." રૂપાળીની આંખમાંથી આંસુનું ટીપું પડયું. બાળકોના મોંઢા પણ દયામણાં થઇ ગયા.

પ્રકરણ ૪૧.

મણી માટે મ્હેનત.

"કેમ જેસંગે! કામ ફતેહ ને?" રાજાએ જેસંગને આવતાં જોતાં સામે જઇને પૂછ્યું.

"હા. બાપુ! જુઓ ને!" જેસંગે ચારે બાજુએ લોઢાના અણીદાર ઉભા ખીલા જડેલ પેટી બતાવી.

અજય તે જોઇ ખુશ થયો.

× × × ×

"કારભારી! તમે બધા હવે શહેરમાં જાવ! તમારૂં કોઇનું હવે કાંઇ કામ નથી. હું અને જેસંગ જરા કામ હોવાથી બહાર જઇએ છીએ." અજયે સાંજે પાંચ વાગ્યે. કારભારીને કહ્યું.

"પણ બાપુ! હું સાથે આવું તો? મને તમારી ખુબ ચિંતા રહે છે."

"ના એવી ખોટી ચિંતા ન રાખીએ. ઠીક! અમે જઇએ છીએ. તમે શહેરમાં ચાલ્યા જાવ."

જેસંગ અને અજય પેલી ન્હાનકડી પેટી લઇને ઘોડા ઉપર બેસી જંગલ તરફ ઉપડયા. કારભારી અને અંગરક્ષકો શહેર તરફ જવા રવાના થયા.

જેસંગ અને અજય થોડીવારમાં પેલા ઝાડ પાસે આવી પહોંચ્યા દિવસ આથમ્યો. બન્નેએ ઘોડાઓને જરા દુર ઝાડ સાથે બાંધ્યા. નાગ જે ઝાડ નીચે મણી રાખતો હતો. તે ઝાડ ઉપર અજય

ચઢ્યો; જેસંગે તે ઝાડ પર પોતાને ચઢવા દેવા ખૂબ વિનંતિ કરી, પણ તે નકામી ગઇ અજય પોતાની ખાતર કોઇનો જીવ જોખમમાં નાખવાની ખાસ વિરૂદ્ધ હતો. જેટલું બની શકે તેટલું કામ પોતાને હાથે કરવાની તે ખૂબ ચીવટ રાખતો. તેથી જેસંગની વિનંતિને અવગણીને જે ઝાડ નીચે નાગ મણી રાખતો, તેની ઉપર અજય ચઢ્યો.

"જેસંગ! તું પાસેના ઝાડ પર ચઢ. એક ઝાડ ઉપર આપણે બેયને રહેવું ઉચિત નથી. કદાચ તેથી ખુબ ખખડાટ થાય અને નાગ હેરાન કરે. અને પેટી મને આપ."

"બાપુ! પેટી ભલેને મારી પાસે રહી. હું તે કામ સરસ રીતે બજાવી શકીશ."

"પણ તારા કરતાં મને મારા પોતામાં વધારે વિશ્વાસ છે. લાવ પેટી! મોડું થાય છે." અજયે હુકમ કર્યો જેસંગને નિરૂપાયે પેટી આપી દેવી પડી.

બન્ને જુદા ઝાડ પર બેસી ગયા.

આજે નાગ કાલ કરતાં ખુબ વ્હેલો નિકળ્યો. લગભગ દસ વાગ્યે વાવમાં સ્હેજસ્હાજ અવાજ થતો સંભળાયો. નાગનો ફુંફાડો કાને આવ્યો અજય સાવચેત થયો.

પ્રકરણ ૪૨

નાગનો નાશ

ત્યાં તો વાવ ઉપરથી પ્રકાશ આવવા લાગ્યો. ચારે બાજુ અજવાળું ઝોકાર થઇ ગયું. નાગ મણી સાથે ધીમે ધીમે ચાલ્યો આવતો હતો.

નાગ પાસે આવતો ગયો. જેસંગનું હૃદય ધબકારા કરવા લાગ્યું. અજય પણ સાવ નિર્ભય તો ન્હોતો જ.

નાગની લંબાઇ અને પહોળાઇ અદભુત હતી. નાગ આવા કદાવર હોતા હશે, એવો અજયને સ્વપ્ને ય ખ્યાલ ન્હોતો.

અજયના ઝાડ નીચે નાગ આવ્યો એક ક્ષણ ચારે બાજુ તેણે નજર ફેરવી. ઝાડ ઉપર પણ નજર કરી. અજયનું લોહી ફરતુ બંધ થઇ ગયું.

સદ્‌ભાગ્યે જે ડાળી પર અજય બેઠો હતો, તેના પર ઘણાં પાંદડાં હતાં, અજય તેમાં ઢંકાઇ ગયો હતો નાગની ચપળ આંખો અજયને ન જોઇ શકી

નાગે ફુંક મારી નીચેની જમીન સાફ કરી ત્યાં મણી મુકી દીધો. પછી ચારે બાજુએ નજર ફેરવી, અને ત્વરાથી જંગલમાં ચારો ચરવા ચાલતો થયો.

અજયને હવે જીવમાં જીવ આવ્યો. નાગે અજયને જોયો હોત તો તેનાં સોએ સો વરસ પુરાં થઇ ગયાં હોત. કોઇપણ મર્દની તાકાત ન્હોતી કે આ રાક્ષસી નાગના પંજામાંથી છટકી શકે.

અજયે પ્રભુનો આભાર માન્યો. જંગલમાં ચાલ્યા જતાં નાગ તરફ દ્રષ્ટી રાખી. મણીના અજવાળાને લીધે, તે ખુબ દુર હોવા છતાં દેખી શકાતો હતો.

છેવટે દેખાતો બંધ થયો, અજય ધીમેથી નીચે ઉતર્યો લોઢાની પેટી ઉઘાડી. તેમાં મણી નાખ્યો. પેટીનું ઢાંકણું બંધ કરી દીધું. પેટી મણી પડેલો હતો તે જ જગાએ રાખીને ત્વરાથી ઉપર ચડી આવ્યો.

મણી ઢંકાઇ જવાથી બધો પ્રકાશ ચાલ્યો ગયો, કાળો ઘોર અંધકાર ફેલાઇ ગયો ચોમાસાની રાત હતી. તમરાંઓના વિચિત્ર અવાજ રાત્રિની ભયાનકતામાં વધારો કરતાં હતાં. આવો કાળો અંધકાર ગમે તેવા છાતીવાળાને પણ થથરાવી મુકવા સમર્થ હતો.

ઓચીંતો અંધકાર ફેલાઇ જતાં નાગને આશ્ચર્ય થયું. " શું થયું ? " તેને વિચાર આવ્યો, " કયા કમનસિબ પ્રાણીએ મારો મણી લેવાની દુષ્ટતા કરી છે ? " તેણે પોતાને પ્રશ્ન કર્યો. " આજ વરસો થયાં હું નિર્વિઘ્ને ચારો કરવા આવું છું. આજ મને આ કાર્યમાં વિઘ્ન કરનાર કયું દુષ્ટ પ્રાણી છે ? આવા મૂઢ પ્રાણીનો નાશ થવો જોઇએ " તેણે નિશ્ચય કર્યો.

તેના ક્રોધનો પાર ન રહ્યો. તેની આંખમાંથી અગ્નિ ઝરવા લાગ્યો. તેણે જોરથી ફુંફાડો માર્યો, ફુંફાડો આખાય જંગલમાં ફરી વળ્યો. તેણે ક્રોધમાં ફેણ જોરથી જમીન ઉપર પછાંડી. આખા જંગલમાં તેનો પડઘો ફરી વળ્યો.

નાગ એકદમ જે રસ્તે આવ્યો હતો, તે રસ્તે પાછો ફર્યો. ઠેકઠેકાણે તે ક્રોધથી ફેણો પછાડતો હતો.

અજય આ અવાજ સાંભળતો હતો. તેને ભય લાગવા માંડયો. તેને લાગ્યું કે આ કામ ખોટું કર્યું પણ તેણે મન વાળ્યું. ક્ષત્રી બચ્ચો મર્દાઇના કામ માટે પસ્તાતો નથી. જીવન અને મરણ તેને રમત વાત છે. તે જીવી જાણે છે, અને મરી જાણે છે. અજયના દેહની નસેનસમાં આ મર્દાનગીવાળું લોહી ઉછળતું હતું તેણે તિરસ્કાર પૂર્વક ભયના બધા વિચારોને ફેંકી દીધા. તેની આંખોમાં મર્દાનગી પ્રકટી, તેનું શરીર જરા અક્કડ થયું. ગમે તે ભોગે નાગનો પરાજય કરવા તેણે નિશ્ચય કર્યો. મોત ! તેની તેને રજ માત્ર પરવા ન્હોતી.

નાગ હવે નજીક આવ્યો. અજય તેને ન્હોતો દેખી શકતો. પણ તે પાસે આવે છે એમ તેના ચાલવાથી થતા અવાજ અને ફુંફાડાથી માલુંમ પડતું હતું.

નાગ હવે તો સાવ નજીક આવ્યો. અજય તેની ચકચકિત લાલ આંખો જોઇ શકયો.

આવા ભયાનક અંધારામાં પણ નાગની તિક્ષણ આંખો બધું જોઇ શકતી હતી. તે આસપાસ નજર ફેરવ્યે જતો હતો.

તે ઝાડની નીચે આવ્યો. તેણે મણીની જગ્યાએ પેટીને જોઇ નાગે તેને કોઇ પ્રાણી માન્યું. તેનો ક્રોધ છેલ્લી ટોચે પહોંચ્યો,

અજબ શકિતથી તેણે પેટી ઉપર ફેંણો મારવા માંડી તિક્ષ્ણ ખીલાઓ ફેંણને વીંધી નાખવા લાગ્યા નાગને તો લાગ્યું કે આ પ્રાણી મને નહોર મારે છે.

તેનો ગુસ્સો વધતોજ ચાલ્યો. અજબ વેદના થતી હોવાછતાં તેણે ફેણ જોરથી માર્યાજ કરી. ફેંણ સાવ વીંધાઇને ખોખું થઇ ગઇ.

હવે નાગમાં શકિત ન રહી. તેણે છેલ્લી વાર ફેણ મારી લીધી પોતે લગભગ મરણાવસ્થામાં બેભાન થઇ પડયો, અને છેલ્લો શ્વાસ લીધો.

પ્રકરણ ૪૩

વાવમાં

અજય આ છેલ્લો શ્વાસ સાંભળી શકયો. તેને ખાત્રી થઇ કે નાગના રામ રમી ગયા છે. પાંચ મીનીટ તેણે રાહ જોઇ. નાગ જરાય સળવળ્યો નહિ.

તે તરતજ નીચે ઉતર્યો. જેસંગ પણ નીચે ઉતર્યો. બન્નેએ તલવારથી નાગના કેટલાય ટુકડા કરી નાખ્યા.

"જેસંગ! હવે શું કરશું? આ કામ તો ફતેહ થઇ ગયું હું તો ઇચ્છું છું, કે અત્યારેજ આ મણીની મદદથી વાવમાં ઉતરીએ" અજયે પુછ્યું.

બાપુ! મારું માનતા હો તો રાત અહીં ઝાડ ઉપરજ પસાર કરીએ. રહવારે આપણે વાવમાં ઉતરીશું. રાત્રે ભય જેવું છે."

અજયને આ સલાહ યોગ્ય લાગી. બન્ને તે ઝાડ ઉપર પેટી લઇને ચડી ગયા. અને વાતોના ગપાટા મારવામાં રાત પસાર કરી.

અજય નવા વિચારનો જુવાનીઓ હતો. એક માછીમાર સાથે વાતો કરવામાં તે હિણપદ નહોતો માનતો. દુનિયાના સાહિત્યનો તેણે અભ્યાસ કર્યો હતો, બધે ય ભાતૃભાવ ફેલાવવાના તેના કોડ હતા. હલકામાં હલકી કોટીના માણસ સાથે તે સાવ સંકોચ વિના આનંદથી વાતો કરી શકતો.

અત્યારે તેની ઉમર ત્રીસ વરસની હતી. દસ વરસથી રાજ કારભાર તેના હાથમાં આવ્યો હતો પિતાએ તેને પરણાવવા માટે ખુબ મહેનત કરેલી પરંતુ આ ભાઇ સાહેબે સાફ ના સુણાવેલી.

તે સૌંદર્ય પાછળ દિવાનો ન હતો સ્ત્રીઓના મોહક અવયવો તેને ન્હોતા આકર્શી શકતા તે તો પવિત્ર પ્રેમ પાછળ ગાંડો હતો તે પોતાને સમજી શકે એવા આત્માની શોધમાં હતો. દેહની સુંદરતાની તેને રજમાત્ર પણ પરવા ન્હોતી. આત્માની સુંદરતા માટે તે મરી ફીટતો હતો.

બધાએ પરણીજ જવું જોઇએ એમ તે ન્હોતો માનતો લાકડે માંકડું વળગાડવા કરતાં કુંવારી જીંદગી તે હજારવાર પસંદ

કરતો. તેના સ્વપ્નાંઓની દેવી તેને મળે તો ઠીક છે, નહિ તો કુંવારાજ પવિત્ર જીવન ગાળવું એવા તેના કોડ હતા.

સ્હવાર પડ્યું બન્ને વાવ તરફ વાતો કરતાં ચાલતા થયા બન્નેના હાથ અને મોં ઉપર હજુ નાગના લોહીના છાંટા હતા હાથ મોં ધોઇને વાવમાં ઉતરવાનો તેમણે નિશ્ચય કર્યો.

બન્ને વાવમાં ઉતર્યા પણ તેઓ પાણીને ન્હોતા અડી શકતા પાણી પાસે જાય કે તરતજ પાણી દુર ખસી જઇ માર્ગ કરી આપતું હતું.

આનું કારણ અજય એકદમ સમજી ગયો સાથેના મણીનો તે પ્રતાપ હતો. મણી જેસંગના હાથમાં આપીને તેણે હાથ અને મોં ધોયાં. પોતે મણી લઇ લીધો અને જેસંગે હાથ મોં ધોઇ નાખ્યા.

બન્ને હવે વાવના પગથીયાં ઉતરવા લાગ્યા પાણી માર્ગ કરી આપતું હોવાથી ઉતરવામાં જરાય મુશ્કેલી ન્હોતી.

આમ એક કલાક સુધી તેઓએ ચાલ્યા કર્યું તેઓ સાવ નચે આવ્યા ચારે બાજુએ ભીંત હતી મણીનો પ્રકાશ ન હોત તો અત્યારે ધોળે દીવસે પણ કાંઇ ન દેખી શકત.

પ્રકરણ ૪૪ મું.

સોનાનો મહેલ

તેમણે ભીંત ખુબ બરાબર તપાસી. ક્યાં ય દરવાજા જેવું ન લાગ્યું. છતાં તેમણે ભીંત ઉપર ચારે બાજુએ હાથ ફેરવ્યા કર્યો.

અચાનક ભીંતમાં ખોસેલો એક ન્હાનો ખીલો જેસંગના હાથમાં આવ્યો. જસંગે તે જરા દબાવ્યો.

તરત જ એક ધીમો અવાજ આવ્યો, અને જમીન પરની એક શીલા ઉઘડી ગઇ.

જેસંગે અને અજયે આ બકોરામાંથી નીચે જોવા પ્રયાસ કર્યો ત્યાં પગથીયાં દેખાયાં. બન્ને ' યા હોમ ' કરીને અંદર ઉતર્યા.

આમ એક કલાક ચાલ્યા અગાઉની મુજબ પાછો છેડો આવી ગયો અહીં પણ ચાંપ હોવી જોઇએ એમ ધારી અજય અને જેસંગ ભીત ઉપર હાથ ફેરવવા લાગ્યા.

પણ મ્હેનત નીષ્ફળ નીવડી. ચાંપનો પત્તો ન લાગ્યો છેવટે કંટાળીને પાછા જવાનો વિચાર કરતા હતા, તેવામાં અજયના પગ નીચે અકસ્માત એક ન્હનો પત્થર દબાયો. તરત જ ભડાક દઇને સામેની ભીતનું બારણું ઉઘડી ગયું બન્ને તેમાં દાખલ થયા.

તે ન્હાનકડી ગલી હતી. તેમાં થોડીવાર ચાલ્યા એટલે બ્હારથી પ્રકાશ આવવા લાગ્યો ગલીનો છેડો આવ્યો, અને સામે નાનકડા મેદાનમાં એક ન્હાનો મ્હેલ દેખાયો.

તેઓ મ્હેલ પાસે ગયા. મ્હેલ આખોય સોનાનો બનાવેલો હતો. તેની અજબ કારીગરી જોઇને અજય છક થઇ ગયો. સદ્‌ભાગ્યે મ્હેલના દરવાજા સાવ ખુલ્લા હતા. ત્યાં એક પણ ચોકીદાર ન્હોતો દેખાતો.

તેઓ મ્હેલમાં દાખલ થયા બધુય નિસ્તબ્ધ હતું, કયાં ય અવાજનું નામ ન્હોતું અજય અને જેસંગ કાંઇ બોલ્યા વિના ચુપચુપ ફરવા લાગ્યા.

નીચે ત્રણ ઓરડા હતા તેમાં તેઓ ફરી આવ્યા ઓરડાના વૈભવની વાત ન થઇ શકે એક ઓરડા જેટલો વૈભવ આખી સૃષ્ટીના સમ્રાટ પાસે પણ નહી હોય.

એક ઓરડામાં પુસ્તકનો ભંડાર ગોઠવેલો હતો તેનાં કમાડ હીરા માણેક રત્ન જડીત સોનાના હતા. ત્રીજો ઓરડો સ્નાનગૃહનો હતો. સ્નાનગૃહમાં અસંખ્ય જાતના તેલ અત્તર અને સાબુઓનો ભંડાર હતો સુગંધીનો પાર ન્હોતો.

હવે તેમણે ઉપર જવા નિશ્ચય કર્યો. ખૂબ મહેનત પછી તેમને દાદર મળ્યો. થોડી વારમાં તેઓ ઉપર પહોંચ્યા.

તેઓ જેમ જેમ ઉપર આવતા ગયા તેમ તેમ એક અજબ જાતની મીઠી સુગંધ આવવા લાગી. આવી મીઠી સુગંધ અજયે પોતાના બાદશાહી જીવનમાં ન્હોતી સુંઘી.

ઉપર એક વિશાળ ઓરડો હતો. તે શયનગૃહ હોય એમ લાગ્યું ઓરડામાં પ્રવેશ કરતાં તો સુગંધનો પાર ન રહ્યો.

“આ કઇ જાતનું ફુલ હશે ?” અજયને આશ્ચર્ય થયું.

આ શયનગૃહનો શણગાર તો ઓર હતો. બે પલંગ પાથરેલા હતા. ચારે બાજુએ બહુજ કલાયુક્ત ચિત્રો કલાયુક્ત રીતે ટાંગેલાં હતાં તેના શોભાનાં વખાણ કરવાં કોઇ કવિની કલમ જોઇએ.

સામેના પલંગ પર અજયની નજર ગઇ. બધી સુગંધ ત્યાંથી આવતી હતી.

એક સુંદરી ત્યાં ઘસઘસાટ ઉંઘતી હતી. તેના શ્વાસની આ સુગંધ આવતી હતી.

સ્ત્રીની સુંદરતા અજબ હતી. કોકશાસ્ત્રમાં પદમીની[1] કહેવાય તે જાતની આ સ્ત્રી હતી.

---

१ भवति कमलनेत्रा नासिका शुकरंध्रा अविरल कुच युग्मा दीर्घकेशा कृशांगी। मृदुचरण सुशिला गीत नृत्या नुरक्ता। सफल तनु सुवेषा पद्मिनी पद्मगंधा॥

ભાવાર્થઃ—જે સ્ત્રીનાં નેત્રો કમલ સમાન હોય, જેનાં નાકનાં

તેની ઉંમર અઢાર વરસથી વધારે ન્હોતી. સુન્દરતા કરતાં ય તેના મોઢા પરની પવિત્રતા વધારે આકર્ષક હતી. તેનું મુખ સ્વર્ગની પવિત્ર દેવીનો ખ્યાલ આપતું હતું. ગમે તેવો કામી અને લફંગો માણસ તેને દેખતાં જ પવિત્ર બની જાય, એવો તેનો દેખાવ હતો.

અજય તેને વધુ જોવા માટે તેના પલંગ પાસે ગયો, પણ તે જ ક્ષણે પાછો ફર્યો.

"પરસ્ત્રીને આવી સ્થિતિમાં જોવી એ ભીષણ પાપ છે. મને તેને જોવાની ઇચ્છા થઇ એ જ મારા પતનની નિશાની છે." તેણે મનમાં કહ્યું.

તેણે જેસંગને ઇસારો કર્યો. બન્ને ઓરડામાંથી બહાર નીકળી આવ્યા.

બ્હાર આવી ત્યાં પડેલી બે ખુરશી ઉપર તેઓ બેઠા. આ બધું શું છે, તે જાણવા માટે પેલી પવિત્ર સ્ત્રી સાથે વાત કરવી જોઇએ એમ અજયને લાગ્યું. આ બધું ય અદભુત છે, અને બધી અદભુત વાતોનો ભેદ તે બ્હેન પાસેથી મળી શકશે, એવી અજયની ધારણા હતી. તેથી તે બ્હેન ઉઠીને બ્હાર આવે ત્યાં સુધી તેની રાહ જોઇને ત્યાં બેસી રહેવાનો અજયે નિશ્ચય કર્યો.

અરધો કલાક સાવ શાંતિથી પસાર થયો. અંદર જરા અવાજ થવા લાગ્યો. કદાચ તે સુન્દરી ઉઠી હશે.

છીદ્રો સાંકડાં હોય, જેનાં સ્તનો ઉન્નત અને પુષ્ટ હોય, જેનો કેશ કલાપ જાડો અને લાંબો હોય, જેની ચાલ મૃદુ અને ધીમી હોય જેને ગીત અને નાચ આવડતાં હોય, જેની આખી ય કાયા સુંદર, સફેદ અને મનોહર હોય, જેના શરીરમાંથી પદ્મીની સુગંધ આવતી હોય તેને પદ્મીની સમજવી.

અને હતું પણ તેમજ. સુન્દરી તરત જ બ્હાર નીકળી. અજય અને જેસંગને જોઇને ચમકી. મોઢા પરથી લોહી ઉડી ગયું સાવ ફીક્કી પડી ગઇ.

"તમે કોણ છો ?" તે પવિત્ર સુન્દરીએ ચીસ પાડી.

"બ્હેન ગભરાવ મા ! અમે તમારો વાળ પણ વાંકો નહિ કરીએ." અજયે આશ્વાસન આપ્યું.

"પણ તમારે જીવ બચાવવો હોય તો કૃપા કરીને નાસી જાવ. તમે અહીં કેવી રીતે આવી શકયા, એ હું નથી સમજી શકતી. આ ઘરનો માલેક હમણાં જ અહીં આવી પહોંચશે. અને તમને ચોકક્સ મારી નાખશે." સુન્દરીનો ડર ચાલ્યો ગયો. તે અજયની સામે પડેલ ખુરશી ઉપર બેઠી.

"તમે ગભરાવ મા ! હું ક્ષત્રિય છું. જીવ બચાવવા ખાતર નાસવાને બદલે, મોતને હું વધુ વ્હાલથી ભેટી શકું છું. પણ આ ઘરનો માલેક કોણ છે તે કહેશો ? અને અહીં તમારા સિવાય કોઇ માણસ કેમ નથી દેખાતું, એ જણાવશો ?"

"મને આપની નિડરતા માટે માન ઉપજે. પણ કોઇ જાતના લાભ વિના જીવના સોદા શા માટે કરવા ? અને આ ઘરનો માલેક અસાધારણ શકિતવાળો છે. તે મનુષ્ય નથી. પણ તમે અહિં આવ્યા કેવી રીતે ?"

"મણીની મદદથી." અજયે જવાબ આપ્યો.

"મણીની મદદથી ?" સુન્દરી ચમકી. "તમારી પાસે મણી કયાંથી આવ્યો ?" ત્યારે તમે મને નહિ બચાવી શકો ? મણી ચોરી લઇને નાસવા માટે મેં કેટલા પ્રયાસ કરેલા ? પણ તમારા હાથમાં તે કયાંથી આવ્યો ?" સુંદરી ઉશ્કેરાઇ ગઇ હતી.

" જરા ધીરજ ધરો. અમે વાવમાંથી નાગને મણી સાથે નીકળતો જોયો. તેને અમે મારી નાંખ્યો, અને મણીની મદદથી અમે અહિં આવ્યા. હવે તમે તમારી અને આ ઘરના માલેકની વાત કહેશો ?"

" પ્રભુ તમારૂં કલ્યાણ કરો !" સુન્દરીની આંખમાં હર્ષનાં આંસુ ઉભરાઇ આવ્યાં. તે અજયને પગે પડી. અને તે પગને બે હાથે ઝાલીને ચુમવા લાગી. આંખમાંથી આંસુની ધારૂ વરસતી હતી.

અજયે પોતાનો પગ ધીમે ધીમે છોડાવ્યો. સ્વર્ગની દેવી જેવી પવિત્ર સ્ત્રી પોતા જેવા પામર માણસના પગ ચુમે એ જોઇ અજયને ખૂબ શરમ થઇ.

પણ તે ખૂબ હર્ષમાં બેભાન થઇ ગઇ હતી. જેસંગ દોડીને શયનગૃહમાંથી ગુલાબજળનો એક શીશો લાવ્યો, અને બેશુદ્ધ સુન્દરીના મોઢા ઉપર તેમાંથી થોડું ગુલાબજળ છાંટયું.

પ્રકરણ ૪૫ મું

ઉષાની આત્મકથા

થોડીવારે સુંદરી ભાનમાં આવી. ચારે બાજુએ દષ્ટી ફેરવી. બધુ યાદ આવ્યું અજયને પંખો નાખતા જોઇને શરમાઇ. એકદમ ઉભી થઇ, અને ખુરશી ઉપર બેસી ગઇ.

" અવીવેક માટે ક્ષમા આપજો. ખુબ આનંદ થવાથી હું બેભાન થઇ ગએલ. આપે લીધેલ મ્હેનત માટે હું આપની ઋણી છું."

" તમને કાંઇ વાંધો ન હોય તો તમારી કથની કહો."

" ભલે મને કોઇ જાતનો વાંધો નથી. રત્નપુરના મહારાજની હું એકની એક પુત્રી. મારૂં નામ ઉષા. બાબાપે મને ખુબ લાડથી ઉછેરી, મને ખુબ કેળવણી આપી. દુનીયાની ઘણી ખરી ભાષા જાણી શકું. તે માટે જુદા જુદા વિદ્વાન શિક્ષકો રોકીને મને ઘણી ખરી ભાષાનું જ્ઞાન અપાવ્યું.

મારી પંદર વરસની ઉંમર થતાં મારી કીર્તી બધે ફેલાઇ દેશ દેશના રાજાઓએ મારે માટે માગાં મોકલ્યાં. મારા બાપે બધાને ના સુણાવી. "

તે તો સુધરેલા વિચારના હતા. હું જેને પસંદ કરૂં તેની સાથે મારાં લગ્ન કરવાની ઉમેદ હતી.

એક દીવસે મારી એક સહીયરે વિલાસપુરના યુવાન રાજા અજયસીંહની છબી બતાવી. તેનાં તેણે ખુબ વખાણ કર્યાં તેની બહાદુરી, તેની સત્યનીષ્ઠા તેની નીડરતા, તેનુ ચારીત્ર્ય અને તેના જ્ઞાનની વાતો સાંભળીને હું મુગ્ધ બની ગઇ. છબી તેની પંદર વર્ષની ઉંમરે લેવાયેલ હતી તે છબી જોઇને હું ચકીત થઇ, આવો પાણીદાર યુવાન મેં મારી જીંદગીમાં ન્હોતો જોયો.

પરણું તો તેને જ પરણું એમ મને લાગી આવ્યું. મારી માતા મારફત અજય તરફનો મારો પ્રેમ મેં પિતાશ્રીને જણાવ્યો. મારા પિતાએ તેમાં સંમતિ આપી. અને ગોર ને નાળીએર આપી અજયસિંહને ત્યાં મોકલ્યો.

પણ ગોર તો નિષ્ફળ થઇને પાછો આવ્યો અજયે દીલગીરી સાથે ના સુણાવી. " મારો હમણાં લગ્ન કરવા વિચાર જ નથી. માટે માફ કરશો. એમ કહાવ્યું."

આટલું બોલી ઉષાએ અજય સામે બરાબર જોયું. અજય શરમાઇ ગયો. એક મીનીટ સુધી તે અજય સામે જોઇ રહી. તરતજ તે ચમકી તેનાથી ચીસ પડાઇ ગઇ. "તમે પોતે અજય તો નહિ ને ?"

પ્રકરણ ૪૬ મું.

"મારા અવીવેક માટે ક્ષમા કરો."

અજય આમ ઓળખાઇ જવાથી જરા ગભરાયો જરા શરમાયો, એક ક્ષણ નીચું જોઇ રહયો, અને બોલ્યો:- "હા ! તે હું પોતેજ મારા અવીવેક માટે ક્ષમા આપો. મેં તમારાં વખાણ સાંભળેલાં પણ તે મેં જુઠાં માનેલાં. તમારા જેવાં મહાન પવીત્ર આત્માનો હાથ પાછો ઠેલવા માટે મને આજ ખુબ લાગી આવે છે. આપનો મારા માટે વીચાર ફર્યો ન હોય તો- "

"ત્યારે તમે મને તમારી કરશો ?" અજયનું વાકય અધુરૂ રાખીને ઉષાએ આશા આનંદ, ઉલ્લાસ અને શરમથી નીચું મોઢું કરીને પુછ્યું.

"તમે મને જો તમારે લાયક માનતા હો તો હું સદ્ભાગી.

"બહુ વીવેકની જરૂર નથી મને સ્વીકારવા તમે તયાર થયા. છો, એ જાણી મારૂ રોમેરોમ આનંદીત થયું છે" આમ કહી તે અજય પાસે ગઇ.

પવિત્ર પ્રેમ બંનેના મુખ પર ઝળકી રહયો હતો. વિષયવાસનાનો એક છાંટો ય ન હતો.

અજય આજ સુધી પોતાને ઓળખી શકે એવા ચીત્ર આભારીની શોધમાં હતો. આજ તેની વાંચ્છના પરીપુર્ણ થઇ.

"તમારી કથની આગળ લંબાવોને ?" અજયે વીનંતી કરી

"પ્રેમમાં તમે વિવેકને સ્થાન આપો છો ! મને 'તમે' કહેશો તો હું માનીશ કે તમારા મારા પરના પ્રેમમાં સ્હેજ ઉણુપ છે"

"તો હું સુધારી બોલું તારી કથની આગળ ચલાવ ? હવે તને ગમશે ને ? પણ ત્યારે તું મને 'તમે' કહીને શા માટે બોલાવે છે ? તારા પ્રેમમાં કાંઇ ઉણુપ છે. ?"

"ના, પણ સ્ત્રીએ પોતાના પતિને માનાર્થે બોલાવવો જોઇએ એવી રૂઢી પડી ગઇ છે."

"શુદ્ધ પ્રેમમાં રૂઢીને સ્થાન નથી."

"તો ભલે હુ પણ તું કહીને બોલાવીશ જો કે તેમ કરતાં મુસ્કેલી તો પડવાનીજ."

"ભલે મુસ્કેલી પડે પણ તારી વાત તો આગળ ચલાવ !

"મેં વાત કયાંથી પડતી મુકી ! હં યાદ આવ્યું પેલા હરામખોર અજયે" સુંદરીએ હસતાં હસતાં કહ્યું.

"ખબરદાર ! તારા પ્રેમીને હરામખોર કહી અપમાને છે ?" અજયે હસતાં હસતાં તેને અટકાવી.

"જે થાય તે કરી લેજે હું તો મને ઠીક પડશે તેમ બોલીશ પેલા હરામખોર અજયે તો ના સંભળાવી દીધી. મારા પિતા આમ અપમાન થવાથી ગુસ્સે થયા. હું પણ છાનીમાની ખુબ રડી. લુચ્ચા અજયને મારા મનમાં ખુબ ગાળો આપી, વિનંતિઓ કરી, અને રડતાં રડતાં ઉંઘી ગઇ.

પ્રકરણ ૪૭ મું.

ઉષાની આત્મકથા (ચાલુ)

બપોરે બાર વાગ્યે—એટલે કે સુતા પછી બે કલાકે જરા અવાજ થવાથી હું જાગી ગઇ, બારીમાંથી એક નાગ મારા ઓરડામાં દાખલ થયો. તે દીવસે ગામમાં મેળો હોવાથી મારા માબાપ ત્યાં ગયાં હતાં. હું ઉંઘી ગયેલ હોવાથી અને શોકમાં હોવાથી મને તેમણે ન ઉઠાડી.

નાગને જોતાંજ હું ગભરાઇ. આવો ભયાનક નાગ મેં મારા જીવનમાં ન્હોતો જોયો. હું ચીસ પાડવા જતી હતી, તેવામાં નાગ અદ્રશ્ય થયો, અને એક રૂપાળો પુરૂષ મારી નજર સામે ઉભો રહયો.

હું વધારે ગભરાઇ. મને ચૂપ રહેવા નિશાની કરી. ક્રોધમાં આંખો લાલ કરી. હું બ્હી ગઇ. કાંઇ ન બોલી શકી.

તેણે મને તરતજ ઉપાડી લીધી, અને એક છુપા દરવાજેથી ચાલતો થયો. મેં એક ચીસ પાડી. તેણે પોતાનું એક કપડું ફાડીને મારા મોંઢામાં ડુચો માર્યો. હવે ચીસ પાડવાની મારામાં શકિત ન રહી.

તે મને ઘોર અરણ્યમાં લઇ આવ્યો. ખાવા માટે થોડાં ફળ આણી આપ્યાં મારા તરફનો પોતાનો પ્રેમ તેણે બતાવ્યો. તેણે કહ્યું કે 'હું નાગ દેવ છું પ્હેલાં ઇંદ્રના દરબારમાં તેના માનીતો દેવ હતો એકવાર તે મારી ઉપર કોપ્યા. તેણે મને નાગ બની જવાનો શ્રાપ આપ્યો, મેં આજીજીઓ કરી એટલે તેણે કહ્યું કે દિવસે પુરૂષ બનવું કે નાગ બનવું એ તારા હાથમાં રહેશે. પણ રાતે તો તું ફરજીયાત નાગ બની જવાનો. એક દિવસે એક બ્રાહ્મણ વીરને હાથે તારૂં મોત થતાં તારો ઉદ્ધાર થશે ? "

"હવે તે નાગે મને કહેવા માંડ્યું, થોડા દિવસ પહેલાં મેં તને જોઇ. હું તારા પર મોહિત થયો. તું જે માગે છે એ તને આપીશ, તું મારી થા."

મેં તો તેને ચોકખી ના સંભળાવી. મારૂં હૃદય તો લુચ્ચા અજયને અપાઇ ગયું હતું. તે મને આ વાવ નીચે લાવ્યો. આ મહેલ બતાવી, મને લલચાવવા પ્રયત્ન કર્યો, પણ હું ન લલચાઇ.

તે કોઇ પ્રેમનો ભુખ્યો નહોતો. મારા માંસનો ભુખ્યો હતો. મારા મોહક દેહનો ભુખ્યો હતો. તે તો તે દિવસેજ મારી ઉપર બળાત્કાર કરવા તૈયાર થયો. મેં વખત વિચારીને એક યુક્તિ અજમાવી.

"મને જો તમે તમારીજ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો હોય તો મારો કાંઇ ઉપાય નથી. પણ મારી એક પ્રતિજ્ઞા છે. સોળ વરસ સુધી મારે બ્રહ્મચર્ય પાળવાનું છે. દસ મહિના પછી મને સોળ વરસ પુરાં થશે. તે દિવસે હું તમારી થઇશ."

મને ખુશ કરવા માટે દસ મહિના રાહ જોવાનું તેણે કબુલ કર્યું, અને હું પવિત્ર રહી ગઇ, મને રાજી રાખવા માટે તે હમેશાં પ્રયાસ કરતો. મારે માટે દુનિયાની દરેક ભાષાના પુસ્તકોનું પુસ્તકાલય પણ વસાવ્યું

તે દિવસે પુરૂષ તરીકે રહેતો, રાત્રે નાગ બની જતો, એટલે પોતાનો મણી લઇને બહાર ચારો ચરવા જવા નીકળી પડતો.

આ મણીને લઇને મેં નાસી જવા ઘણોય પ્રયાસ કર્યો, પણ તે પ્રયાસ નિષ્ફળ નિવડયો.

છેવટે આ લુચ્ચા અજયે મારો ઉદ્ધાર કર્યો છે. નાગને મારીને તેનો પણ ઉદ્ધાર કર્યો.

પ્રકરણુ ૪૮ મું.

ઉષાને ઘેર આનંદ.

પણુ તમે આ મણી કેવી રીતે લીધો અહિં શા માટે આવ્યા કેવી રીતે આવ્યા તે સવિસ્તાર નહિ જણાવો ! ઉષાએ પુછ્યું.

અજયે બધી વાત વિસ્તારથી જણાવી જોદુધ માછલીની પણુ વાત કહી અને આ ભેદની શોધમાં હું આવ્યો છું એમ જણાવ્યું.

"મને લાગે છે કે તે હરામખોર સુન્દરીનો પત્તો અહીં લાગવાનો. તમે કહી તેવાજ દેખાવવાળી બહુજ વિષયલોલુપ અને હરામખોર જણાતી સ્ત્રી નાગ પાસે પોતાના એક પ્રેમી માટે દવા લેવા ત્રણ ચારવાર આવેલી. નાગ પાસે કેટલીક અકસીર દવાઓ હતી. કુમાર જો તે લેવા આવતી તેથી તેનો પત્તો કદાચ આટલામાંજ લાગી જાય." ઉષા બોલી.

"પણુ હવે તે કામ કર્યા પહેલાં મારે એક બીજું કામ કરવાનું છે. આ જેસંગ મારો વિશ્વાસુ માણુસ છે. તેની સાથે હું તને તારા બાપને ત્યાં મોકલી આપું. તારા માબાપ તારી ખૂબ ચીંતા કરતા હશે તારા માબાપની સંમતિથી આપણુા લગ્ન કરીશું.

"તારી વાત યોગ્ય છે વ્હાલા ! પણુ મારી એક વિનંતી છે. તું પોતેજ મારા બાપને ત્યાં મને મુકવા ન આવી શકે ? બે દિવસ પછી તું તારૂં કામ કરી શકે છે. ફકત બે દિવસનોજ રસ્તો છે." ઉષાએ વિનંતી કરી.

"પણુ મારી પ્રતિજ્ઞા છે કે આ ભેદ જાણ્યા પહેલાં કોઇ શહેરમાં દાખલ ન થવું."

" તું ગામને પાદર ઉભો રહેજે ને ? તારો માણસ મને મહેલમાં લઇ જશે. "

છેવટે તેમજ નક્કી થયું. ત્રણે જણ વાવમાંથી બહાર નીકળ્યા. વાવથી કેટલેક દુર અજયે અને જેસંગે પોતાના ઘોડા બાંધેલા, જેસંગ તે ઘોડા છોડી આવ્યો. એક ઘોડા ઉપર ઉપા અને અજય બેઠાં, બીજા પર જેસંગ બેઠો. ઘોડા પુરપાટથી દોડાવી મુકયા.

બીજે દિવસે રત્નપુરને પાદર આવી પહોંચ્યા. અજય અને ઉષાને છુટા પડવાનો સમય આવ્યો બંને ઘોડા પરથી ઉતર્યા બંનેની આંખમાં આંસુ ભરાઇ આવ્યા.

" વ્હાલા ! અજય ! મને ભુલી તો નહિ જાવ ને ? " ઉષાએ રડતાં રડતાં પુછ્યું.

" ગાંડી ! હું તને ભુલી જઇશ ! મારા આત્માને મારા પ્રાણને, મારી આંખોના નુરને ભુલી જઇશ ? " અજયની આંખમાંથી પણ એક આંસુ પડ્યું.

" ત્યારે તમે પાછા ક્યારે આવશો ? "

" એ તો કાંઇ નક્કી નહિ પણ હું આ ભવમાં તો નથી ભુલવાનો એ ચોકક્સ માનજે. મારા પર વિશ્વાસ રાખજે મારા દેહમાં પ્રાણ હશે ત્યાં સુધી તો હું તારી પાસે પ્હેલી તકે જ આવી પહોંચીશ. "

બન્ને છુટા પડયાં જેસંગની આંખમાં પણ આંસુ આંવ્યાં જેસંગ અને રૂપ જુદે જુદે ઘોડે બેસીને શહેરમાં ગયા, અને રાજમહેલમાં આવી પહોચ્યાં.

રાજા રાણીને પુત્રિને સલામત પાછી આવેલી જોઇ, ખુબ આનંદ થયો જેસંગે તેને બધી વાત સમજાવી. અજય ઉષાને પરણવા તૈયાર થયો છે, તે ખબર સાંભળી આનંદની અવધી આવી.

રાજા અજયને મળવા પાદરમાં આવ્યો. તેનામાં ખોટો ઘમંડ ન્હોતો. આ જગ્યાએ બીજો કોઇ હોત તો અજય તરફ તિરસ્કાર બતાવત. એક વખત અજયે ના પાડી તેનો દ્વેષ તે ન ભુલત. આ તો ખુલ્લા દીલનો માણસ હતો. તેણે અજયનો ખુબ સત્કાર કર્યો. શહેરમાં આવવા આગ્રહ કર્યો પણ અજયે પોતાની પ્રતિજ્ઞાને ખાતર આવવા ના પાડી પોતાનું કામ પતાવીને પ્હેલીજ તકે ત્યાં આવવાનું વચન આપ્યું.

ઉષાના માબાપ નવા જમાનાનાં માણસો હતાં. જુના જમાનાના માણસો હોત તો એક વરસ થયા ખોવાયલી છોકરીને ઘરમાં ન પેસવા દે. તેને કંલિત માનત અને ધુતકારીને કાઢી મુકત. પણ તે સમજુ હતાં પુત્રિના પવિત્ર આત્માને બરાબર પીછાનતાં હતાં. તેમને ખાત્રી હતી કે સુર્ય ભલે પશ્ચિમમાં ઉગે, પણ પુત્રિ કલંકીત નહિ થાય. આપણાં દરેક માબાપને પોતાના સંતાનો-અને ખાસ કરીને પવિત્ર પુત્રિઓ માટે આવો વિશ્વાસ હોય તો કેવું સારું ? પુત્રીના પવિત્ર મોઢા પર તેમણે પવિત્ર નુર જોયું આવું નુર અપવિત્ર માણુસના મોઢા પર નજ હોઇ શકે.

આજ તેમને ત્યાં સોનાનો સુરજ ઉગ્યો. પ્રાણુથી પણ વ્હાલી પુત્રી એક વરસના વિયોગ પછી મળતા તેમના હૃદય આનંદથી ફાટું ફાટું થઇ રહ્યાં.

ગામમાં મોટો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો. ગરીબોને અને અપંગોને દાન અપાયાં. આખી પ્રજા હર્ષમાં આવી ગઇ.

ઉષાએ પોતાના માબાપને એક વરસમાં પોતા પર વિતેલા વિતકોની વાતો કહી. વાત કરતાં કરતાં ઉષાના માતા અને પિતાની આખોમાં આંસુ ભરાઇ આવતાં.

પ્રકરણ ૪૯ મું

જંગી કિલ્લો

અજય અને જેસંગ ઉપડયા. અજયે જેસંગને ઘેર જવા સુચના કરી. પણ જેસંગે અજયને આમ એકલા છોડીને ચાલ્યા જવાની ચોકખી ના સંભળાવી.

તેઓ પાછા વાવ પાસે આવ્યાં. હવે તો તેઓ રસ્તાથી ટેવાઇ ગયા હોવાથી સ્હેલાઇથી અંદર ઉતરી શકયા.

મ્હેલમાં ગયા. મ્હેલ ખાલી હતો. કોઇ ત્યાં આવ્યું હોય એમ લાગતું ન્હોતું. એક ઓરડામાંથી તેમને ત્રણ ચાર મજબુત તાળાં મળી આવ્યાં. તેમને તે તાળાં મ્હેલના દરવાજા બંધ કરી તેમાં વાસ્યાં. અને પછી જાદૂઇ રૂપસુંદરીની શોધમાં ચાલ્યા.

ચાલતાં ચાલતાં તેમણે બે ગાઉનો પંથ કાપ્યો. પણ હજુ કોઈ મકાન કે કોઇનું રહેઠાણ દેખાતું ન્હોતું છતાં તેઓ હિમતમાં ને હિમતમાં ચાલવાજ મંડયા.

તેવામાં જેસંગે અજયનો હાથ પકડી તેનું ધ્યાન ખેંચ્યું.
"બાપુ! પેલું શું દેખાય છે?"

અજયે આંખો ઝીણી કરીને જોયું. જરા દુર કોઇ મોટી ઇમારત હોય એમ જણાયું. અજયના મોઢા ઉપર હર્ષની નિશાનીઓ દેખાઇ. પોતાની મ્હેનત સાવ નિષ્ફળ તો નથી ગઇ એમ તેને લાગ્યું.

આ ક્ષણમાં તેઓ તે ઇમારત પાસે આવી પહોંચ્યા. પાસે જતાં માલુમ પડ્યું કે તે તો મોટો કીલ્લો હતો. કાળમીંઢ પથ્થરથી

બાંધેલો હતો. કામ બહુજ નકશીદાર હતું. કીલ્લો ભવ્ય અને સુંદર લાગતો હતો.

"કદાચ આપણા ભેદનો પત્તો અહીં મળી જાય, તો નવાઇ નહિ. નહિ તો વાવ નીચે આ પાતાળમાં આવો સુશોભિત કીલ્લો શા માટે હોય ?" અજયને વિચાર આવ્યો.

"બાપૂ ! હું ધારૂં છું કે આપણે જાણવા ધારેલ ભેદનો ઉકેલ કદાચ અહિં મળી શકે." જેસંગે અજયના વિચારને ટેકો આપ્યો.

તેમણે કિલ્લાનું બારીકીથી નિરિક્ષણ કર્યું. આવો અદ્‌ભુત નકશીદાર કિલ્લો આખી દુનિયામાં નહિ હોય એમ લાગ્યું.

"પણ આવી અદભુત ચીજો પ્રભુએ લોકો ન જોઇ શકે એવે સ્થાને શા માટે આપી હશે ?" જેસંગે પુછ્યું.

"પ્રભુએ નથી આપી. પણ પ્રભુની શક્તિને ન ગણુકારવા ઇચ્છતા હરામખોરોનાં આ કારસ્થાન છે. પ્રભુ કાંઇ ગાડો નથી. અને આવા હરામી માણસો ભલે પોતા માટે ઘમંડ રાખે. પ્રભુ તેમનો ચોક્કસ નાશ કરાવે છે. પેલા ઘમંડી નાગનો નાશ પ્રભુએ આપણી પાસે કરાવ્યો કદાચ અહિં પણ પ્રભુના કોઇ દુસ્મનનો વાસ હોય ! અને તેનો નાશ કરવાનું કદાચ આપણા ભાગ્યમાં લખાયું પણ હોત" અજયે જવાબ આપ્યો.

"ત્યારે આપણે આ કિલ્લામાં દાખલ થઇશું ને ? તેના દરવાજા ઉઘાડા પડયા છે. વાવ નીચેની આ દુનિયામાં દરવાજા બંધ કરવાનો નિયમ હોય એમ લાગતું નથી. નાગના મ્હેલના દરવાજા ઉઘાડાજ હતા ને ?"

"હા. છતાં પણ આપણે તપાસ કરીએ કે અહિં કોઇ ચોકીદાર કે બીજું કોઇ માણસ છે કે નહિ ?" અજયે જવાબ આપ્યો. અને દરવાજો સાવ ઉઘાડો હોવા છતાં જોરથી સાંકળ ખખડાવવા મંડયો. અને બુમો પાડવા મંડયો પણ કોઇએ જવાબ ન આપ્યો.

અજયે જેસંગના હાથમાં તલવાર આપી. પોતાનો હાથમાં પીસ્તોલ તૈયાર રાખી. બંને સાવચેતીથી ધીમે પગલે અંદર દાખલ થયા.

તેઓ કીલ્લાની પરશાળમાં ફર્યા. ત્યાં કોઇ દેખાયું નહિ. પછી તેઓ ભવ્ય દીવાનખાનામાં ગયા. તે જગ્યા બહુજ સરસ હતી. ત્યાં તરેહ તરેહના વિવિધ રંગથી રંગેલા ઉન તથા સુતરથી ભરેલા ગાલીચાઓ પાથર્યા હતા. સુંદર ખુરશીઓ હતી. બારીઓમાં અજબ ભરત ગુંથણવાળા મોહક પડદાઓ ટાંગેલા હતા. બે ત્રણ સરસ પલંગો ગોઠવેલા હતા.

ત્યાંથી આગળ ચાલતાં ભવ્ય ઓરડામાં દાખલ થયા.

આ ઓરડાની બરાબર મધ્યમાં એક સુંદર પાણીનો હોજ હતો. તેના પર મોહક ઝાડની લતાઓ લટકાવેલી હતી હોજને ચારેય ખુણે ચાર મોટા સોનાના સિંહ હતા. તેમના મોઢામાંથી પાણી હોજમાં પડતું હતું હોજના મધ્ય ભાગમાં નકશીદાર ફુવારાની નળીયો હતી. તેમાંથી પણ પાણી કલાયુક્ત રીતે પડતું હતું.

હવે તેઓ એક સુંદર બગીચામાં દાખલ થયા. બાગમાં દુનિયાના જુદી જુદી જાતના ફુલ અને છોડ મોહક સોના રૂપાના કુંડાઓમાં ગોઠવેલા હતા. આ અજબ ફુલોની મીઠી સુગંધ ચારે

બાજુએ પ્રસરી રહી હતી આ મીઠી સુગંધમાં મુગ્ધ બની રાજા અને જેસંગ એક ભીંતને અડેલીને બેઠા.

થોડીવારમાં તેઓએ એક દુઃખી માણસના શબ્દો સાંભળ્યા. શબ્દો પાસેના ઓરડામાંથી આવતા હતા. અજય એકેએક શબ્દ સાંભળી શકતો હતો. તે શબ્દો આ રહ્યાઃ–

" પ્રભુ ! પ્રભુ ! હવે આ દુઃખ નથી સહન થતું. કૃપા કરીને મારી જીવનદોરી હવે ખેંચી લે. આવાં દુઃખો કરતાં રૈરવ નરક હું વધું પસંદ કરૂં છું. પ્રભુ ! તું દયાનો સાગર કહેવાય છે. મારી ઉપર આટલી દયા પણ નહિ કરે ? "

અજય અને જેસંગ ચમક્યા. જે બાજુએ અવાજ આવતો હતો તે બાજુએ ચાલવા લાગ્યા. ચાલતા ચાલતા એક મોટા ઓરડામાં તેઓ દાખલ થયા. તેમાં દાખલ થતાં જણાયું કે સામેજ એક સિંહાસન ઉપર એક યુવાન બેઠો હતો. તેણે કિમતી જવાહીર અને કપડાં પહેર્યાં હતાં. પરંતુ તેના મોઢા પર દુખનું વાદળ હતું. આનંદની એક પણ નિશાની નથી.

અજય અને જેસંગ તેની પાસે ગયા. તેને વિનયથી સલામ ભરી. પેલા યુવાને પણ સામી સલામ ભરી અને દીલગીર થઇને બોલ્યો.

" પધારો ! મારે ઉભા થઇને આપનો સત્કાર કરવો જોઇએ. તેમ ન કરતો હોવાથી મને અવિવેકી ન ગણતા. એક ભયાનક દુઃખને લીધે હું ઉભો થઇ શકતો નથી, માટે હું આપની માફી માગું છું. "

પ્રકરણ ૫૦ મું.

પત્થરનો પાદશાહ.

"મહારાજા સાહેબ! આપના વિવેક માટે અમે આપના આભારી છીએ. અમે આપના દુખદાયક શબ્દો સાંભળીને અહીં આવ્યા છીએ. આપ ક્યા ભયાનક દુઃખમાં છો તે જણાવી શકશો. અમે તમને વચન આપીએ છીએ કે તમારૂં દુઃખ અમે જીવને જોખમે પણ ટાળીશું હું વીલાસપુરનો રાજા છું આ મારો મીત્ર છે કૃપા કરીને આપના દુઃખની કહાણી કહો અમે તે સાંભળવા ઉત્સુક બન્યા છીએ."

પ્રભુની લીલા વીચીત્ર છે. તે કૃપાનો સાગર છે. ક્રોધનો દાવાનળ છે તે રાયને રંક બનાવે છે. રંકને રાય બનાવે છે એક દીવસ તેણે મને સુખની ટોચ ઉપર મુકી દીધો. આજ મને દુઃખની ખીણમાં ફેંકી દીધો છે પ્રભુ! પ્રભુ! આ દુઃખ હવે નથી સહ્યું જાતું" તે રડવા માંડયો.

"આપ આમ રડો મા! આમ રડવાથી તે દુઃખ ઓછું થવાનું છે? અમને તમારી વાત કરો, આપને એટલું બધું શું દુઃખ છે તે જણાવો, દુઃખની વાત બીજાને કહેવાથી દુઃખી માણસનું દુઃખ હલકુ પડે છે એ આપ નથી જાણતા? અને અહીંથી કેટલેક દુર પેલું તળાવ તેની જાદુઇ રંગીન માછલીઓ જાદુઇ રૂપસુન્દરી સાથે તમારી વાતને કાંઇ સંબંધ છે કે નહી તે પણ જણાવો."

"ભાઇ! મારૂં દુઃખ દુનીયામાં કોઇથી કાપ્યું જાય એમ નથી. આ દુઃખ માટે મેં લોહીના આંસુ વરસાવ્યા છે. હવે તો મારી

આંખમાંથી આંસુય નથી પડતાં મારા જેવું દુઃખ આખી દુનીયામાં કોઇને નહી હોય–લ્યો જુઓ !' આમ કહી તેણે પોતાનો અંગરખો ઉંચો કરી પોતાનું શરીર અજયને બતાવ્યું. શરીરનો કમ્મરથી ઉપરનો ભાગ માણસ જેવો હતો. કમરની નીચેનો ભાગ કાળમીંઢ પત્થરનો બનેલો હતો.

આ દ્રશ્ય જોઇને રાજા ચમકયો. તેને આશ્ચર્ય સાથે ખુબ દીલગીરી થઇ.

"મહારાજ ! આપનું દુઃખ જોઇને મને ખરેખર કમકમાટી થાય છે. પ્રભુ આવુ દુખ આપના વેરીને પણ ન આપજે. પણ આપને આ દુખ કેવી રીતે પડયું તે કૃપા કરીને જણાવો. તે જાણવા માટે હવે અમે ખુબ આતુર બન્યા છીએ."

આપની દીલસોજી માટે હું આપનો ખુબ આભારી છું. તમારી ઇચ્છા હોય તો મારી આત્મકથા કહેવામાં મને કંઇ વાંધો નથી. આ કથા સાંભળીને તમારી અજાયબીઓનો પાર નહી રહે. દુનીયાએ આજ સુધીમાં સ્વપ્ને પણ ન ધારેલી આ કથની છે. લ્યો ! નીચે બેસો અને એકચીત્તે સાંભળો.

પ્રકરણ ૫૧ મું

અમારાં લગ્ન

ભાઇ ! મારૂં નામ જયમલ. મારા બાપનું નામ વીરસિંહ. મારા બાપ શ્યામદ્વિપના રાજા હતા. અહિંથી કેટલેક દુર તમે એક

તળાવ અને તેની ચારે બાજુએ ચાર ટેકરી છે, એ તો તમે જોયેલ છે. તે ચાર ટેકરીની જગ્યાએ ચાર ગંજાવર ટાપુ હતા. અત્યારે તળાવ છે તે મારી રાજનગરી હતી. તેમાં માછલાં છે. એ અમારી રૈયત હતી. ત્યાં મારા બાપ રાજ કરતા.

મને સત્તર વરસનો મુકીને મારા બાપ ગુજરી ગયા. રાજની લગામ મારા હાથમાં આવી. મારા બાપે મને પોતાના હાથ નીચે કેળવેલો હોવાથી, મને રાજ કારભારની બધી માહિતી હતી. અને તેથી પ્રજામાં હું ખુબ લોકપ્રીય થઇ પડયો.

એક દિવસ એક રજપુત મારી પાસે ખાનગીમાં આવ્યો. તે સાઠ વરસની ઉંમરનો હતો. માંડમાડ ચાલી શકતો હતો.

"બાપુ ! હું આપની રૈયત છું. પાસેના ગામમાં રહું છું. હવે હું વૃદ્ધ થયો છું. હવે તો કાશીએ જઇને મારૂં જીવન કાશીપતિત સેવામાં વિતાવવા ધારૂં છું. પરંતુ સોળ વરસની ઉમરની મારી એકની એક પુત્રી છે. તેને પરણાવીને જાઉં એવી મારી ઇચ્છા છે."

"તો ભલે ! આપને લગ્ન જેટલું ખરચ આપીશ. તમારી દિકરીને કોઇ સુપાત્ર શોધીને પરણાવી દો." મેં જવાબ આપ્યો.

"હું તો એક બીજી જ યાચના કરવા આવ્યો છું. તમે હજુ સુધી કુંવારા છો. તો મારી પુત્રીને સ્વીકારીને મારૂં જીવન ધન્ય કરો. મારી પુત્રી રૂપરૂપનો અવતાર છે. પિતાએ પુત્રીના રૂપનાં વખાણ કરવાં ઠીક નજ કહેવાય. તમે તેને એકવાર જુઓ. તમે ચોકકસ તેની સાથે લગ્ન કરવા સંમતિ આપશો."

" ભલે ! આપની પુત્રીને આપ કહો ત્યારે જોવા આવું.' મેં કહ્યું.

" જો કાંઇ વાંધો ન હોય તો અત્યારેજ ચાલો ને? " તેણે વિનતી કરી.

" હું તેની સાથે તે વખતેજ ધર્મશાળામાં ગયો. તેની જુદી ઓરડીમાં બેઠો.

"રતી બ્હેન ! દિકરા ! પાણી લાવ જોઇએ ! આપણા ધણીએ આજ આપણી ઓરડી પાવન કરી છે." ડોસાએ બુમ પાડી.

તરતજ નુપુરનો ઝણકાર સંભળાયો. એક અતુલ રૂપવતી સુન્દરી પાણીનો કળશો ભરીને આવી. તેનું રૂપ જોઇને હું દિવાનો થઇ ગયો. સારામાં સારો કવિ પણ તેના રૂપનું વર્ણન ન કરી શકે. મેં ડોસાને હા પાડી.

ખુબ ધામધુમથી અમારાં લગ્ન થયાં. પ્રજાનાં હૃદય પણ આનંદથી ડોલવા લાગ્યાં અને મારા આનંદનો તો પાર ન્હોતો રહ્યો. આવી ત્રિભુવન સુન્દરીને હું પરણી શકીશ એવો મને સ્વપ્નેય ખ્યાલ ન્હોતો. રતીસુન્દરી ખરેખર રતીનો અવતાર હતી.

લગ્ન થઇ રહ્યાં. અમારા મેળાપની પ્હેલી રાત આવી પહોંચી મારા હૃદયમાં આનંદનો સાગર ડોલવા લાગ્યો.

પ્રકરણ પર મું

લગ્ન પછી પ્હેલી રાત

તે દિવસે મેં તેને ત્યાં મોકલેલ ખાસ શણગાર અને કપડાં પ્હેરીને તે આવી. અત્તર અને સેન્ટનો તેણે ખૂબ ઉપયોગ કર્યો હતો. અત્તર અને ગુલાબજળથી નાહવાની મેં સુચના મોકલી હતી. અને

તેને માટે હજારો રૂપીયાનું અત્તર અને ગુલાબજળ મોકલ્યું હતું. મારા શયનગૃહમાં તે દાખલ થઇ. આખો ઓરડો ધમધમી ઉઠયો.

હું પલંગ ઉપરથી ઉભો થયો, તેની સામે ગયો. તેનો હાથ ઝાલ્યો, અને પલંગ પર લઇ આવ્યો. તેને પલંગ ઉપર બેસાડી.

તેની સાથે મેં સંપુર્ણ સુખનો અનુભવ કર્યો લગ્નની પ્હેલી રાતે કોઇ સ્ત્રી પોતાના પતિને આ સુખનો એક હજારમો ભાગ પણ ન આપી શકે.

હું તેના ઉપર ખુશ રહેવા મંડયો તેને કામશાસ્ત્રના ચોર્યાસી આસનો આવડતાં. તે તેણે મને શીખવ્યાં અને મારા સંસારમાં સ્વર્ગ ઉભું કરવા લાગી.

રતીસુન્દરી મારા તરફ બેહદ પ્રેમ બતાવતી. મને ખુશ રાખવા માટે સેંકડો પ્રયાસ કરતી. મારો આખા દીવસનો થાક અને ચિંતા તે પાંચ મીનીટના સહવાસમાં ભુલાવી દેતી. મારૂ ગૃહ મારી આરામગાહ બન્યું હતું. મહેલમાં જાઉં એટલે હું ગમે તેટલી મોટી ચિંતાઓ ભુલી જાઉં, અને અપુર્વ આનંદ મારી રગેરગમાં ફેલાઇ જાય.

મને લાગવા માંડયું કે મારા જેવો સુખી માણસ આખી સૃષ્ટિમાં નથી. આવી આદર્શ પત્નિ આખી સૃષ્ટિમાં કોઇને ત્યાં નહિ હોય તે કાર્યમાં પ્રધાનની ગરજ સારતી, ગમે તે વિષયમાં સરસ સલાહ આપી શકતી, કામ કરવામાં દાસી જેવી હતી, મારે માટે ગમે તે જાતનું હલકું કામ કરતાં શરમાતી નહિ, ભોજન વખતે માતાની ગરજ સારતી. એક માતા પોતાના બાળકને જમાડે તેમ ખુબ આગ્રહ કરીને પ્રેમથી જમાડતી, અને શયનમાં—રતીકેલીમાં સાક્ષાત રંભા અને ઉર્વશીનો અવતાર હતી.

પરંતુ થોડા મહીના પછી મને લાગવા માંડ્યું કે તેનો મારા ઉપર બરાબર પ્રેમ નથી. 'મારા ઉપર પ્રેમ છે.' એવો બનાવટી દેખાવ કરવા તે ખુબ પ્રયાસ કરતી હોય એમ લાગ્યું. પણ મેં તરતજ મારા મનને ઠપકો આપ્યો. "હું ખરેખર બેવકુફ છું. તે મારે માટે મરી ફીટે છે છતાં હું ખોટી શંકાઓ લાવું છું."

એક રાતે ચાર વાગે મારી આંખ ખુલી ગઇ. ઘણું ખરૂં ૬ વાગ્યા પ્હેલાં મારી આંખ ભાગ્યેજ ખુલતી.

મારી પડખે નજર નાખતાં રતીસુંદરી ત્યાં નહોતી. પહેલાં મને થયું. "અત્યારે કયાં ગઇ હશે?" પણ તરતજ મન વાળ્યું કે "દિશાએ ગઇ હશે?" થોડીવાર પછી મારી આંખ પાછી મળી ગઇ. કલાક બે પછી મારી ઉંઘ ઉડી ગઇ. રતીસુંદરી મારી પડખે સુતેલી ઘસઘસાટ ઉંઘતી માલમ પડી. ઉઠતી વખતે મેં તેને પુછ્યું, "આજ ચાર વાગ્યે કયાં ગઇ હતી? દિશાએ!" તેના મોઢા પર આ વાત સાંભળતાં ચિંતાનું વાદળ છવાયું. એક ક્ષણમાં વાદળ વીખરાયું. અને હસીને જવાબ આપ્યો. 'હા.'

મને હજુ સુધી મારી સ્ત્રીના ગેરવર્તન માટે જરા પણ શક ન્હોતો. રહેજ શંકા આવતી કે તરતજ તે રતીના પ્રેમાળ વર્તનથી ચાલી જતી. હું ઉલટો મને પોતાને ઠપકો આપવા લાગતો. મને લાગતું કે, હું 'વ્હેમી છું. મારી સતી સ્ત્રી માટે જરા પણ શંકા લાવવામાં પાપ છે ઘોર પાપ છે.' એમ મને થવા લાગ્યું. અને મારી સ્ત્રી ઉપર મારો પ્યાર વધુને વધુ જામવા લાગ્યો.

પ્રકરણ ૫૩ મું.

રાંડ રતીસુંદરી કયાંયને કયાંય ભટકવા જાય છે.

એક દિવસ રતીસુંદરી જરૂરી કામે બહાર ગઇ હતી. હું ખુબ ગરમી હોવાથી સોફા પર ઉંઘી ગયો હતો. દાસીઓ મને પંખો નાખતી હતી. હું ઉંઘી ગયો છું એમ લાગતાં બંને દાસીઓ મારો ઓરડો છોડીને બહાર જઇને બેઠી, અને વાતો કરવા લાગી, તેમના અવાજથી મારી ઉંઘ ઉડી ગઇ અને તેની વાતો સાંભળવા લાગ્યો.

"આ રાજા કેટલો બધો સારો માણસ છે. કેવો ભલો અને માયાળુ છે. રૂપમાં પણ કામદેવને લજાવે તેવો છે, ડાહ્યો છે, સમજુ છે. છતાં રાંડ રતીસુંદરી કયાંયને કયાંય ભટકવા જાય છે. મીષ્ટાન મુકીને ટુકડા ભીખવા જાય છે. એક દાસી બોલી.

" તું શું કહે છે ? ખરેખર સાચું બોલે છે" બીજી દાસીએ આશ્ચર્ય બતાવ્યું.

" તને ત્યારે ખબર નથી ? મહેલમાં તે વાત બધી દાસીઓ જાણે છે. જા ! જા ! "

" મારા સમ ? મને તે જરાય ખબર નથી કહે તો ખરી છે શું ? "

" એ રાંડ બાર વાગે રોજ કયાંક ચાલી જાય છે, અને ચાર સાડાચારે પાછી આવતી રહે છે. "

રોજ રોજ જાય અને રાજાને ખબર ન પડે એ કાંઇ બનાવ બનવા જોગ છે ? હું તો આ વાત નથી માની શકતી.

ન માનવું હોય તો કાંઇ નહિ. રાત્રે સુતી વખતે રાંડ રાજાના પાણીના પ્યાલામાં કાંઇક કેફી દવા નાંખે છે. તેથી રાજા પાંચ વાગ્યા પહેલાં જાગી શકતોજ નથી. અને બાઇ સાહેબ બહાર ફરી આવે છે. આવા કામદેવ જેવા રાજાને મુકીને તેને પરપુરૂષ પાસે જવું કેમ ગમતું હશે? ખરેખર રાંડનું મોં બાળી નાખવું જોઇએ. રાંડ કોઇ કજાતની દીકરી લાગે છે.

"તું ધીમે બોલ. કોઇ સાંભળી જશે તો આપણા બાર વાગી જશે. રાણી કજાતની દીકરી છે એ તો હું પણ જાણું છું. એ તો પેલી રધી ખવાસણીની છોકરી વિધવા થયા પછી તે કોઇ મકરાણી સાથે ચાલતી. રધીને ગર્ભ રહયો. આ છોકરી થઇ એટલે પેલા વૃદ્ધ રજપુતને ઘેર છાનીમાની મુકી આવી. વૃદ્ધ રજપુતને કાંઇ છોકરૂં ન્હોતું. તેણે પોતાની છોકરી ગણીને પાળી અને પોષી. પણ કાંઇ મા અને બાપના ગુણ જાય? પણ હવે આપણે રાજા સાહેબને ચેતવી દઇએ તો?"

"ના બાઇ! આપણે કમોતે નથી મરવું. રાજા તો રાંડ પાછળ આંધળો છે. તે વાત કદિ સાચી ન માને અને આપણને કમોતે મરવાનો દીવસ આવે.

આ વાત સાંભળીને હું ચમકયો. રતી પેલી રધી ખવાસણની છોકરી. રધી ખવાસણ એટલે પહેલા નંબરની બજારૂ વેશ્યા જોઇ લો. આગલા બનાવોએ મારી શંકાને જોર આપ્યું. મને લાગ્યું કે રતી ખરેખર વ્યભિચારીણી છે. રતીનું મોઢું પણ રધીને સ્હેજ મળતું આવે છે. એમ હવે મને લાગવા માંડયું. મારૂં મન મનાવવા પણ

મેં ખૂબ મહેનત લીધી. પણ મન ન માન્યું. હવે તો મને તેના નામ ઉપરજ અણગમો આવવા લાગ્યો. તેના તરફ મને તીરસ્કાર પેદા થયો.

રાત્રે તે રૂમઝુમ કરતી મારી પાસે આવી. પ્રેમની ખુબ વાતો કરી મને તેના તરફ ખૂબ તિરસ્કાર આવ્યો હોવા છતાં, તે તિરસ્કાર મહામહેનતે મેં છુપાવી રાખ્યો. તેની સાથે ખુબ વાતો કર્યા પછી મેં કહ્યું. "મને ખુબ તરસ લાગી છે વ્હાલી !"

વાક્ય પુરૂં થયું તે પહેલાં તો 'આ લાવી' એમ કહીને તે દોડી. થોડીવારમાં સોનાની ઝારી લઇ આવી અને મારી સામે મુકી. ઝારી મોંઢે અડાડી અને તરતજ બુમ પાડી, "રે ! દીવાનખાનામાં હું તીજોરીની ચાવી ભુલી ગયો લઇ આવીશ ?"

રતી તે લેવાને દોડી. મેં પાણી પીધા વીના ફેંકી દીધું દિવાનખાનામાં મેં આ પ્રસંગ માટે ખાસ ચાવી મુકીહતી. રતી તે લઇ આવી.

"આજ તો ઉંઘ આવે છે ચાલો સુઇ જઇએ." મેં કહ્યું અમે બંને સુતાં. પછી થોડીવારમાંજ મેં ઘસઘસાટ ઉંઘવાનો ડોળ કર્યો.

રતીને લાગ્યું કે હું ઉંઘી ગયો છુ. તે તરતજ પલંગ ઉપરથી ઉતરી ગઇ. હું ઝીણી આંખો કરીને તેની બધી હિલચાલ તપાસવા લાગ્યો.

તેણે પોતાનો કબાટ ઉઘાડયો. સરસમાં સરસ કપડાં અને સરસમાં સરસ ઘરેણાં કાઢયાં. ટાપટીપ કરીને તે પહેર્યાં. કપડાં પહેરીને મારી પાસે આવી. હું ઉંઘી ગયો છું તેની ખાત્રી કરી.

"ભગવાન આ બાયલાને ટુંકો કરી નાખ તો હું સુખી થાઉં આની ખ્હીકે મારે કેટલી સાવચેતી રાખવી પડે છે.' એમ કહી મારા તરફ ધિક્કારની દૃષ્ટિ તેણે ફેંકી અને ચાલી ગઇ.

હું પલંગ પરથી ઉભો થયો. મારી તલવાર હાથમાં લીધી અને તેની પછળ પાછળ ચાલવા લાગ્યો.

પ્રકરણ ૫૪ મું

રાક્ષસોની રતીક્રીડા.

હું પાછળ ચાલ્યો. તે મહેલના દરવાજા હાથેથી ન્હોતી ઉઘાડતી દરવાજા પાસે ઉભી રહીને કોઇ મંત્ર બોલતી એટલે ધીમેથી દરવાજા ઉઘડી જતા. બહાર નીકળીને ઉભા રહ્યા વીના આગળ ચાલતાં ચાલતાં એક શબ્દ બોલતી અટલે દરવાજા બંધ થઇ જતા, મને ખુબ નવાઇ લાગી હું સાવચેતીથી તેની પાછળ ચાલવા લાગ્યો.

મહેલમાથી નીકળીને અમે પાછળના ભાગમાં ગયાં. ત્યાં નીર્જન જેવું હતું. જરા દુર જતાં એક બાવાની ઝુંપડી આવી. રતી તેમાં દાખલ થઇ.

હું ઝુપડીના પાછળના ભાગમા ગયો. ત્યા નાનકડી મરી હતી ત્યાંથી બધુ જોઇ શકાતુ હતુ.

ઝુંપડીમા એક અલમસ્ત બાવો એક ગંધાતી ફાટલ ગોદડી પર બેઠો બેઠો ભુંગળી પીતો હતો, જેણે કેટલાય વરસથી તે નાહ્યો નહી હોય, તેના શરીરમાંથી માથું ફાડી નાખે તેવી દુર્ગંધ આવતી હતી. ક્રોધથી તે લાલચોળ થઇ ગયો હતો.

રતી ગભરાતી ગભરાતી ઝુંપડીમાં દાખલ થઇ.

"રંડી ? કયું મોડી આઇ ?" તે તડૂક્યો.

રતી ધ્રુજવા મંડી.

"વ્હાલા ! પ્રાણપ્યારા !" આમાં મારો જરાય વાંક નથી. મારો ધણી સુઇ જાય ત્યારે જ મારાથી આવી શકાય. તારા માટે મારો જીવ કેટલો વલખે છે, એ તો મારૂં મન જાણે છે. તું હુકમ આપે તો મારા ધણીના ટુકડે ટુકડા કરી નાખું પણ મને તેની દયા આવે છે જણ તારી ખાતર હું ગમે તે કરવા તૈયાર છું આપણા છેલ્લા પાંચ વર્ષના સંબંધમાં એક રાત પણ હું ન આવી હોઉં એવું બન્યું છે ?"

"રંડી ! વધુ મત બોલ ! પ્હેલાં તું ખુબ વ્હેલી આવતી હતી. આખી રાત લ્હેર કરાવતી. અને હવે તો આટલી બધી મોડી આવે છે અને વહેલી વહેલી ચાલી જાય છે. એમ નહિ ચાલે. ગરજ હોય તો વહેલી આવતી જજે. નહી તો તારા જેવી રંડી સતરસોને સાઠ મળી રહેશે. મારા જેવા મર્દ પાસે આવવા કોણ તૈયાર ન થાય ?" આમ કહી તે ગાળો આપવા લાગ્યો.

રતીસુંદરીએ તેનો ક્રોધ શાંત કરી તેને ખુશ કરવા પોતાનાં બધાં કપડાં ઉતારી નાખ્યાં અને વ્હાલના અને પ્રેમના શબ્દો બોલતી બાવાને ભેટી પડી.

"હરામજાદી ! તને ફોસલાવતાં સરસ આવડે છે એમ નહી ચાલે."

તેણે રતીસુન્દરીને દુર ખસેડી. ખુણામાં પડેલ ચાબખો હાથમાં-

લીધો સડસડાટ કરતો એક ચાબખો તેના નગ્ન દેહને માર્યો. રતીની રાડ ફાટી ગઇ.

“મને માફ કર! હું પહેલાં વહેલી આવતી કારણ કે હું સ્વતંત્ર હતી હવે તો પરણી છું, તેથી મોડું થાય છે.” તેણે રડતાં રડતાં કહ્યું.

“કમજાત!” કહીને બાવાએ તેને બાથમાં લીધી નીચે જમીન ઉપર પછાડી અને પોતાની વિષયવાસના તૃપ્ત કરવા તેની સાથે શ્વાન ચેષ્ટા કરવા લાગ્યો.

બાવો અજબ અલમસ્ત હતો ભાંગ અને ગાંજો પીને ગાંડો બન્યો હતો તેના ભારથી રતીસુંદરી ચગદાઇ જતી હતી અને જોરથી સીસકારા અને ઉંકારા કરતી હતી આટલા દુઃખ છતાં ય રતીસુંદરીના મોઢા પર અપૂર્વ આનંદ જણાઇ આવતો હતો.

બાવો તો એક પશુથી પણ ખરાબ કર્મ કરતો હતો.

અરધા કલાકે તેણે પોતાનું નીચકર્મ પતાવ્યું રતિસુંદરી કાર્ય થઇ રહ્યા પછી દશ મીનીટ આનંદમાં મસ્ત પડી રહી પછી પાણીથી પોતાના શરીરના ભાગો અને ગાલ ધોઇ નાખ્યાં, ત્યાં ઝુંપડીમાં પોતે રાખેલ દવાની શીશી લઇ તેમાંની દવા આ બધા ભાગમાં ચોપડી દીધી અને બાવાને આલીંગન આપીને તેની ગંધાતી ગોદડીમાં તેની સાથે સુઇ ગઇ બાવાના શરીરમાંથી અસહ્ય દુર્ગંધ આવતાં છતાં તે આનંદથી બાવાને ચુમ્બન આપતી હતી.

આ દેખાવ જોઇ મારી આંખમાથી લોહી વરસવા લાગ્યું મારી પરણીત સ્ત્રીની આ સ્થિતી? એ બે દોકડાના બાવાને મારી અર્ધાંગના પોતાનો દેહ અર્પે? બંનેના ખુન કરવા મેં નિશ્ચય કર્યો.

ધીમેથી મેં ઝુંપડીમાં પ્રવેશ કર્યો, બંને ઘસઘસાટ ઉંઘતાં હતાં. રતીના મોઢા પર સ્મીત દેખાતું હતું જેની સાથે ઉભા રહેતાં પણ મહા દુઃખ થાય તેવા કુતરા સાથે સમાગમ કરવામાં આવી અપુર્વ સુંદર સ્ત્રીને કેમ આનંદ આવતો હશે? વિધાતા! તારી લીલા અજબ છે.

પહેલાં મેં બન્નેનાં ખુન કરવાનો નિશ્ચય કરેલો પણ રતીને જોતાં મને તેનું ખુન કરવા મન ન થયું. સ્ત્રીહત્યા મોટું પાપ છે એમ મને લાગ્યું તેથી બાવા પર તલવારથી એક ઝાટકો માર્યો અને ઝડપથી બહાર ચાલ્યો આવ્યો.

આકાશમાં ચાંદની ખીલી હતી ચંદ્રિકા પોતાના રૂપેરી કિરણોની ચાદર જગત પર બીછાવતી હતી, પ્રેમીઓને સ્વર્ગસમ દેખાવ હતો પણ હાય! મારા ઉરમાં જ્વાળામુખી સળગતો હતો તેમાં ન સહન થઇ શકે એવો અગ્નિ પ્રકટ્યો હતો મારી રતી વ્યભીચારીણી? એ ખ્યાલ આવતાં મારાં રોમાંચ ખડાં થવા લાગ્યાં.

રસ્તામાં વાવ આવી તેમાં ઉતરીને મારી લોહીવાળી તલવાર ધોઇ નાંખી મારા હાથ અને મોઢા પર ઉડેલા લોહીના છાંટા ધોઇ નાખ્યા મારા માથામાં તો ઘણુ વાગતા હતા તેને ઠંડક આપવા માથુ પણીમાં ઝબોળ્યું પણ આ ઠંડુ પાણી મારા મગજને શાંતી ન આપી શક્યું

ઘેર આવીને હું સુઇ ગયો મને જરા ય ઉંઘ ન આવી, બે કલાક પછી તે પાછી આવી. પોતાનાં કપડાં ઉતારીને મને આલીંગન આપીને સુઇ ગઇ. તેની આંખમાં આંસુ હતાં. તેનું મોં કાળુ પડી ગયું હતું. યારના મોતને લીધે તે ખુબ દીલગીર થઇ હોય એમ લાગ્યું.

પ્રકરણ ૫૫ મું

સ્ત્રી ચરીત્ર

તે સ્હવારે મેં તેની સાથે કાંઇ વાત ન કરી, હું નિયમ પ્રમાણે રાજસભામાં ગયો. સાંજે બધાં કામ પતાવી ઘેર પાછો આવ્યો.

ઘેર આવીને જોતાં માલુમ પડયું કે રતી શોકમાં નિમગ્ન થઇને બેઠી હતી. કાળી સાડી પહેરી હતી. ઘરેણાં કાઢી નાખ્યા હતા. ચોટલો ગુંથ્યો ન હતો. માથા પરના વાળ આમ તેમ ઉડતા. થેડા વાળ આંખો પર પડેલા હતા. તેમાંના કેટલાક વાળ તેણે તોડી નાખ્યા હોય, એમ લાગતું હતું. આંખો રોઇ રોઇને સુજી ગયેલી હતી.

"વ્હાલી!" મેં તેને કહ્યું. વ્હાલી કહેતાં તો મારો જીવ નિકળી જતો હતો. આજ તો મહા મહેનતે આ શબ્દો બોલી શકયો, "આમ કેમ પડી છે? શોકનો પોષાક શા માટે પહેર્યો છે? તારી આંખો પણ સુજેલી છે. આ બધું છે શું?"

"પ્રાણનાથ! મારો આ વેશ જોઇ, આપને ખુબ નવાઇ લાગી હશે. પરંતુ ખરૂં કારણ જાણતા આપને પણ શોક થશે આજ કાશીથી એક કાસદ આવ્યો હતો. તેણે સમાચાર આપ્યા કે મારા બાપ ગુજરી ગયા છે. મારા વ્હાલા બાપના મોતના સમાચાર સાંભળી મને કાંઇ ને કાંઇ થઇ જાય છે." આમ બોલી તે ધ્રુસકે ધ્રુસકે રડવા લાગી તેની આંખોમાથી આંસુની ધાર પડવા લાગી.

તેના બાપના (!) મરણના સમાચાર સાંભળી મેં પણ દિલગીરી દેખાડવાનો ઢોંગ કર્યો. તેને ખુબ આશ્વાસન આપીને છાની રાખી. મારે તેનો ત્યાગ કેવી રીતે કરવો તેના વિચારમાં હું પડયો.

પ્રકરણ ૫૬ મું

સુંદરી કે સાપણ?

તે દિવસે હું વ્હેલો સુઇ ગયો. મને હજુ ઉંઘ ન્હોતી આવી, ત્યાં તો રતી તેના આ શોકનાજ વેશમાં પલંગ પરથી ઉઠીને બહાર જવા મંડી. તે ક્યાં જતી હશે તે જાણવા હું પાછળ પડયો. કોઇ નવો યાર તેઃ નહિ શોધ્યો હોય?' મને વિચાર આવ્યો. પણ નવા યાર પાસે આવા ખરાબ વેશમાં શા માટે જાય?

ચાલતાં ચાલતાં અમે ઝુંપડી પાસે પહોંચ્યો. હું આગલે દિવસે ઉભો હતો, તેજ જગ્યાએ ઉભો રહયો. જરા અજાયબી સાથે મને માલુમ પડયું કે બાવો મરી ન્હોતો ગયો. સખ્ત ઘાયલ થયો હતો. કદાચ રતીએ પોતાના મંત્રને બળે તેનો જીવ જતાં અટકાવ્યો હોય. અત્યારે તો બાવો જીવન અને મરણ વચ્ચે ઝોલાં ખાતો હતો. તેનામાં બોલવાની કે શરીર ફેરવવાની પણ શકિત ન્હોતી.

રતીએ તેને પાટાપીંડી બાંધ્યા. તેનું માથું પોતાના ખોળામાં લીધું. તેને બોલાવવા ખુબ પ્રયાસ કર્યો. પણ તે ન બોલી શકયો. પછી રાંડ ચોધાર આંસુ પાડી વિલાપ કરવા લાગી. 'મારા વ્હાલાની આ સ્થિતિ કરનારને ત્રાહી ત્રાહી પોકરાવીશ.' તેણે પ્રતિજ્ઞા લીધી. હું તરતજ ઘેર ચાલ્યો આવ્યો.

મારા આવ્યા પછી કેટલીક વારે તે પાછી આવી. હું તલવાર લઇને ઉભો થયો અને તડુકીને બોલ્યો.

"રાંડ! કુલટા! અત્યારે તારા કયા બાપ પાસે ગઇતી. ગઇ-કાલે મેં તારૂં પણ ખુન કરવા નિશ્ચય કરેલ. પણ મને દયા આવી.

પણ મોત સિવાય તારે માટે કાંઇ ઉપાય નથી.” આમ કહીને મેં તેના ઉપર તલવારનો છુટો ઘા કર્યો. તે તરત જ ચપળતાથી ખસી ગઇ, અને ઘા ચુકાવી દીધો.

“બાયલા ! તું જ મારા આ દુઃખનું કારણ છે. તારૂં હવે આવી બન્યું છે. મારા વ્હાલાને મારનાર પર વેર લેવા મેં પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. મારા સહવાસથી તને કેટલો આનંદ અને કેટલું સુખ મળતું ? કૃતઘ્ની ! તેનો બદલો તેં મારા પર ચોકી રાખવામાં અને મારા વ્હાલાને મારવામાં આપ્યો ને ? ધીટકાર છે તને.” આમ કહી તેણે મારા ઉપર મંત્રેલા દાણા નાખ્યા અને શ્રાપ આપ્યો. “મારી મંત્ર વિદ્યાના પ્રભાવથી, હું તને આજ્ઞા કરૂં છું કે આ ક્ષણે જ તું અરધો પાષાણ અને અરધો માનવ દેહધારી બની જા.” તે જ ક્ષણે મારી આ સ્થિતિ થઇ ગઈ.

અમારી રકઝકથી મ્હેલના નોકર ચાકરો ત્યાં દોડી આવ્યા. મારી આ સ્થિતિ જોઇને શહેરમાં દરેક જગાએ આ સમાચાર ફેલાવી દીધા. આખી પ્રજા ઉશ્કેરાઇ ગઇ. રાંડને સખ્ત સજા કરવા બધી પ્રજા મારા મ્હેલ પર આવી પહોંચી.

શહેરના લોકો પોતાને સજા કરવા આવે છે, એ ખબર પડતાં તેના ક્રોધનો પાર ન રહ્યો. પોતાના મંત્ર પ્રભાવથી આખા શહેર અને આખા રાજ્યનો નાશ કર્યો. મારા રાજ્યનું ન્હાનું જંગલ બનાવી દીધું મારા પાટનગરને જંગલની વચમાં ન્હાનકડું તળાવ કરી નાખ્યું. ચાર મોટા ટાપુઓને નાનકડી ટેકરીઓમાં ફેરવી નાખી, અને બધી પ્રજાને તળાવમાંનાં માછલાં બનાવી દીધાં. તે તળાવ માછલાં, અરણ્ય, અને ટેકરીઓ તમે જોયેલ છે માછલાં ચાર રંગનાં

છે. તે ચાર વર્ણના-બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, અને શુદ્ર લોકો છે અને રાંડ મને અહિં જમીન નીચે કિલ્લામાં લઇ આવી.

હજુ મારા દુઃખનો અંત નથી. રાંડ દરરોજ સ્હવારે મારી પાસે આવે છે. મારૂં શરીર ઉઘાડું કરે છે. અને મીણ પાયેલા દોરડાના સો ફટકા જોરથી લગાવે છે. તે મને કહે છે કે "તારાં કાળાં કામને પ્રતાપે મારો યાર હજુ સાજો નથી થયો. જ્યાં સુધી તે સાજો નહિ વાય ત્યાં સુધી દરરોજ આમ શિક્ષા કરવાની."

શ્યામદ્વીપના તરૂણ રાજવીએ પોતાની આત્મકથા પુરી કરી. તેની આંખોમાથી આંસુની ધાર વરસવા લાગી. "હે પ્રભુ! આ દુઃખ હવે સહન નથી થતું." તેણે ચીસ પાડી. અને બેભાન થઇને પડયો.

પ્રકરણ ૫૭ મું

અજયની અજબ યુકિત

"આ દુઃખમાંથી તમને બચાવવાની યુકિત તો મને સુજી છે. પણ તે રાંડનો યાર કયા ઓરડામાં પડયો છે તે તો મને કહો! રાંડ તે ઓરડામાં કેટલા કલાક બેસી રહે છે એ તમે જાણો છો?"

અજયે શ્યામદ્વીપના રાજાને ભાન આવ્યા પછી પૂછ્યું.

"પેલા સામેના ઓરડામાં તે પડયો છે. રાંડ આખો દિવસ અને રાત તેની ચાકરી કરતી અને આંસુ સારતી પડી રહે છે. ફકત સવારે સાત વાગે એક કલાક મારી પાસે આવે છે અને મને ફટકા મારે છે, અને કહે છે કે મારો યાર હજુ સાજો નથી થયો. પણ તમે મને કેવી રીતે બચાવશો એ સમજી શકાતું નથી." શ્યામદ્વીપના જયમલને કાંઇક આશા આવી હોવ એમ લાગ્યું.

" એ તો મારૂં કામ છે. કાલને કાલ તમને અગાઉની સ્થિતિએ મુકી દેવાની પ્રતિજ્ઞા લઉં છું. પણ એક શરત છે. કેટલાક હરામખોરોને બગાડતાં આવડે છે, સુધારતાં નથી આવડતું. આ રાંડને બગાડતાં આવડ્યું છે, હવે સુધારતાં આવડતું હશે તો સરસ યુક્તિથી તમારૂં આખું રાજ્ય જેવું હતું તેવું કરાવી લઇશ. પણ સુધારવાની તેનામાં શક્તિ નહિ હોય તો લાચાર. તોપણ હું બનતું કરીશ. તેના ત્રાસમાંથી તમને ચોક્કસ બચાવીશ. તેનું ખૂન કરીશ અને તમને મારે ત્યાં લઇ જઇને, બની શકે તેટલું સુખ આપવા યત્ન કરીશ."

" ત્યારે તમે હવે આ કિલ્લામાં સંતાઇ જાઓ. રાંડ તમને દેખી જશે તો હેરાન કરશે." જયમલે કહ્યું. તેનું મોઢું આનંદથી પ્રફુલ્લિત થયું હતું.

" અજયને અને જેસંગને પણ આ સલાહ યોગ્ય લાગી. બગીચામાં એક ખુણામાં જઇ તેઓ બેસી ગયા. ફળફુલ તોડીને ખાધાં. રાત પડી તેઓ સુઇ ગયા.

અજય અને જેસંગ છ વાગ્યે ઉઠયા. અજયે જેસંગ સાથે કેટલીક મસલત કરી. સાત વાગે તેઓ જયમલે બતાવેલ રાંડના યારના ઓરડાની પાછળ સંતાઇને બારીમાંથી ઓરડો જોવા લાગ્યા.

ઓરડો બાદશાહી દમામથી શણગારેલો હતો. ત્યાં સેંકડો અત્તરના દિવાઓ સળગતા હતા બધે સુગંધ સુગંધ થઇ રહી હતી. એક બાદશાહી પલંગ ઉપર પેલો માંદો બાવો સુતેલો હતો. તેનું માથું ખોળામાં લઇને રતીસુંદરી આંસુ પાડતી હતી અને ચુમ્મનો લેતી હતી. પેલી જાદુઇ રૂપસુંદરી તે આ પોતે જ એવી બન્નેને ખાત્રી થઇ. આવી અદભુત રૂપસુંદરી આવા કાળમુખા બાવા સારૂ શા

માટે મરી પીટતી હશે ? ખરેખર ઇશ્ક કોઇ અજબ ચીજ છે. શામળભટે સાચું જ કહ્યું છે કે:—

—: છપ્પા :—

પંડિતકેરી નાર, તેહ મુરખ શું માણે,
કુળવંતાની કામ, તેહ પામર પરમાણે;
જશવંતાની જુવતી, વાણોતર સાથ વળુંધે
નરપંતકેરી નાર, ગુલામ ગોલા શું ગંધે
વળી શુરાકેરી સુંદરી, કાયર શું કાયા દીયે
શામળ કહું સ્વભાવ સ્યામા તણો, બુદ્ધહીણી તે કયમ બીએ?

થોડી વારે રતી પલંગ પરથી ઉભી થઇ તેની આંખમાં ક્રોધ દેખાયો. એક ખુણામાં પડેલો ચાબખો ઉપાડયો અને ઓરડા બહાર નિકળી સામેના જયમલના ઓરડા તરફ તે ગઇ.

આ તકનો લાભ લઇને બન્ને આ ઓરડામાં ઘુસ્યા. બાવાને મારી નાખ્યો. અને બન્નેએ તેના શબને ઉપાડીને પાસેના કુવામાં ફેંકી દીધું.

પછી અજયની સુચના મુજબ જેસંગ તે પલંગમાં માથા સુધી ગોદડું ઓઢીને સુઇ ગયો. અજય અગાઉની જગ્યોએ, ઓરડીની પાછળ ઉભો રહ્યો, અને જે થાય તે બારીકીથી જોવા લાગ્યો.

જેસંગના હાથમાં અજયે એક તિક્ષ્ણ કટાર આપી હતી, એ વાત કહેવી રહી જાય છે.

અજય, રતી જયમલને ફટકા મારી પાછી આવે, તેની રાહ જોવા લાગ્યો,

શું=ને, સાથે; કામ=સ્ત્રી; વળુંધે=વ્યભિચાર કરે; નરપંત=રાજા.

પ્રકરણ ૫૮ મું

જેવા સાથે તેવા

બરાબર એક કલાકે રતી પાછી આવી. આથી એક કલાક તેણે રાજાને ફટકા માર્યા હશે. કારણ કે તેની ભયાનક ચીસો અહિં સુધી સંભળાતી હતી.

તે આ ઓરડામાં લાલ આંખો કરીને આવી. પલંગ ઉપર બેઠી. અને ચોધાર આંસુ પાડીને રડવા લાગી. "મારા પ્રાણવલ્લભની આ સ્થિતિ! પાપી જયમલના આ પ્રતાપ ફરી વળ્યા. હું કેટલા આનંદથી સુખચેનમાં હતી. હું આ વ્હાલા સાથે સ્વર્ગ સમ (!) સુખ અનુભવતી હતી. પેલા નામર્દે મારૂં આ સુખ ધુળમાં રગદોળી નાખ્યું. મારૂં જીવન પાયમાલ કરી નાખ્યું. તેને હું બરાબર સજા કરૂં છું પણ તે સજા હજુ ઓછી છે."

"અને વ્હાલા—" તેણે પલંગ પર સુતેલા પોતાના યાર (!) ને સંબોધીને કહ્યું: "તમે હવે કેટલા દિવસ ચુપ રહેશો ? તમારૂં એક અમૃત વેણ (!) સાંભળવા આ દાસી કેટલા મહીનાઓથી આતુર છે—એક શબ્દ પણ નહિ બોલો. વ્હાલા એક જ શબ્દ! ફક્ત એક જ શબ્દ બોલો તમારા અધરામૃતની પ્યાસીને એક વાર ચુમ્બન કરો. ફક્ત એક જ વાર." આમ કહી તે રડવા લાગી.

થોડી વાર પછી યારના વેશમાં પડેલ જેસંગે ઉંઘમાથી જાગતા થવાનો ડોળ કર્યો. "હે પ્રભુ! માફ કરો એમ બોલ્યો. "

" આ શબ્દો સાંભળી રતીમાં હર્ષનો સાગર ઉભરાઇ આવ્યો

" કોણ ! તમે બોલ્યા ? હું સ્વપ્નમાં તો નથી ને ? ખરેખર તમે બોલ્યા ? "

" રાંડ ચુપ રહે," ખાવાના જેવો સુર કાઢી જેસંગ બોલવા લાગ્યો, " તું મારી સાથે બોલવાને લાયક નથી રહી. તારે લીધે પ્રભુ મને રૌરવ નર્કમાં મોકલવા તૈયાર થયો છે. હમણાં જ પ્રભુ મારા સ્વપ્નમાં આવ્યા હતા અને મને નરકમાં લઇ જવા ધમકી આપતા હતા. "

" પ્રાણનાથ ! એમ કેમ બોલો છો ? હું તમારા માટે કેટલો પ્રેમ રાખું છું ! છતાં મારે માટે નરકમાં જવું પડશે ? "

" હા. તું તારા પરણેલા પતિને ખુબ દુઃખ આપે છે. તેના અંતરના શ્રાપને લીધે હું સાજો નથી થતો. નહી તો ક્યારનો ય સાજો થઇ ગયો હોત. તું તેને ફટકા મારે છે, ત્યારે ઇશ્વર મને ફટકા મારતો હોય એમ લાગે છે. "

" પ્રાણનાથ ! આપનો ક્રોધ શાન્ત કરો. હું હમણાં જ પેલા દુષ્ટને સાજો કરું છું." આમ કહી તે ઓરડા બહાર ગઇ, જયમલના ઓરડામાં ગઇ તેની સામે ઉભી રહીને બોલી "મારા શ્રાપથી તારી આ સ્થિતિ થઇ હોય તો તારૂં સાચુ સ્વરૂપ ધારણ કર."

રાજા તરત જ સાજો થઇ ગયો. રતીએ તેને કહ્યું, " હવે અહીંથી એકદમ ચાલ્યો જા ? નહી તો તને પાછો હેરાન કરીશ." રાજા ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો અને કિલ્લા બહાર જઇ અજય અને જેસંગની રાહ જોઇને બેઠો.

રતી તરત જ તેના યાર પાસે આવી. " વ્હાલા ! મેં તેને સાજો કર્યો છે હવે બેઠા થાઓ અને મને આલીંગન આપો.

" હજુ તું આલિંગનને તો શું પણ મારું મોઢું જોવાને લાયક નથી થઇ. તેં મારા શીખવેલા જાદુનો ગેર ઉપયોગ કર્યો છે લાખો માણસો, શહેર અને આખા રાજનો તેં નાશ કર્યો છે. લાખો પ્રાણીઓ માછલીના રૂપમાં નીસાસા નાંખે છે, તેથી આખા રાજ્યને અગાઉની સ્થિતીમાં મુકીશ. તોજ હું સાજો થઇને તને સ્વર્ગીય સુખ આપીશ."

" વ્હાલા ! તમારી આજ્ઞા ઉઠાવવા આ કીંકરી તૈયાર છે. ત્યારે તમે ખરેખર સાજા થઇ જવાના અને પૂર્વવત સ્વર્ગીય સુખ આપવાના ? લ્યો " ' ત્યારે આખું રાજ અને પ્રજા જેમ હતાં તેમ કરી આવું", આમ કહી તે ચાલી ગઇ. કોઇ છુપે દરવાજેથી પૃથ્વી ઉપર પેલા તળાવ પાસે આવી. કાંઇક મંત્ર બોલી, એટલે તળાવ અને જંગલ અદ્રશ્ય થઇ ગયાં.

ચાર કલાકે તે પાછી આવી. " વ્હાલા ! આખું રાજ અને પ્રજા જેમ હતાં તેમ કરી દીધાં છે હવે કૃપા કરીને આ દાસીને પ્રેમદાન આપો. વ્હાલા ! તમારા આલીંગન અને અમૃત જેવા ચુમ્બનો માટે હું અધીરી બની છું."

" જરા વાર છે. આ આખો કીલ્લો આપણા શહેરમાં મુકી દે."

" લ્યો તેમાં ક્યાં વાર છે." આમ કહી તે કાંઇ મંત્ર બોલી અને પાંચ મીનીટ પછી કહ્યું " વ્હાલા ! હવે સંતોષ થયો ? કીલ્લો શહેરમાં આવી ગયો છે. હવે વ્હાલા ઉઠો મને આલીંગનનું સ્વર્ગીય સુખ આપી આનંદસાગરમાં ડુબાડો. આપની સાથે રતીકેલી રમવા હું ખૂબ આતુર બની છું.

"મારામાં સ્હેજ અશક્તિ રહી છે, તેથી મને જરા હાથ ઝાલીને ઉંચો કર એટલે સ્વર્ગીય સુખનો ઉપભોગ કરાવું" જેસંગ બોલ્યો.

રતી તેને ઉંચો કરવા નીચી નમી એટલે જેસંગે પોતાની કટાર તેની છાતીમાં ભોંકી દીધી, તે દરમ્યાન અજય પણ છુપાઇને તે ઓરડામાં આવ્યો હતો તેણે રાંડનું માથું ઉડાડી નાખ્યું.

પ્રકરણ ૫૯ મું

જેસંગ કોણ છે?

જેસંગ અને અજય બહાર નીકળ્યા. તો ત્યાં નિર્જન ન હતું એક મોટા શહેરમાં આ કીલ્લો આવી ગયો હતો. બહાર રાજા પોતાના અમલદારો સાથે પોતાના આ ઉદ્ધારકોનું સ્વાગત કરવા તૈયાર ઉભો હતો. જેસંગ અને અજય તેમને મળ્યા, અને કહ્યું કે "રાંડનો નાશ કર્યો છે." બધા અમલદારો અને રાજાએ તેમના ઉદ્ધારકોનો આંખમાં આંસુ સાથે આભાર માન્યો.

અજય અને જેસંગનું આખા શહેરમાં શરઘસ કાઢવામાં આવ્યું. પ્રજા સમક્ષ પોતાનો ઉદ્ધાર કરનારને ઓળખાવ્યા. બધી પ્રજાએ તેમને અંતરની આશીષો આપી.

તે દીવસે દરબાર ભરાયો. શરૂઆતમાંજ રાજના માનીતા પંડીતે બંનેને આશીર્વાદ આપ્યો. પંડીત ત્રિકાળજ્ઞાની ગણાતા હતા.

જેસંગને જોઇ પંડીત ચમક્યા રાજાનું ધ્યાન ખેંચાયું.

"પંડીતજી ? કેમ ચમક્યા ?"

"અહુ ખાનગી કારણુ છે. આપને ખાનગીમાં કહું ?"

જયમલ્લે હા પાડી પંડીતે તેના કાનમાં કાંઇક વાત કરી જયમલ્લ આનંદથી ખુશ થઇ ગયો. "પંડીતજી! આ વાત આખી પ્રજાને સંભળાવો."

પંડીતજીએ બધા સાંભળે તેમ વાત કહી. તેનો સાર એ હતો કે જયમલના જન્મ બે વરસ પહેલાં રાયમલ્લની માતાને પેટે એક પુત્ર અવતર્યો પંડીતજીએ તેના ગ્રહ જોયા માલુમ પડયા કે તે પચીસ વરસની ઉમરનો થાય ત્યાં સુધીમાં જે કોઇ સગુ તેનું મોઢું જુવે, તેની આંખો ફુટી જાય. એવા તેના ગ્રહ છે. તેથી તે છોકરાને પેટીમાં નાખીને સમુદ્રમાં વહેતો મુકી દીધો. તે પુત્ર આ જેસંગ પોતે પંડીતજીએ કહ્યું કે 'મારી આ ચોકકસ ખાત્રી છે. પણુ ખાત્રી માટે અમે તે બાળકના હાથે માદળીયું બાંધ્યું હતું. તે કદાચ સલામત હોશે તો જેસંગ આપણુને બતાવશે."

જેસંગે હાથે બાંધેલું માદળીયું બતાવ્યું. જેસંગે કહ્યું કે મારા પીતાએ એકવાર મને કહેલું કે હું તારો ખરો પીતા નથી. હું માછલી પકડવા ગયો હતો. ત્યાં સમુદ્ર કાંઠે તારી પેટી મળી હતી. આ માદળીયું સાચવજે. તેને કદી ઉઘાડતો નહી.

જેસંગે માદળીયું આપ્યું. પંડીતે તે ઉઘાડયું તેમાંથી એક કાગળ નીકળ્યો તેમાં બધી હકીકત લખી હતી.

બધા ખુશ થયા. જયમલના હર્ષનો પાર ન રહયો. "મોટા-ભાઇ! તમારે હાથે મારો ઉદ્ધાર થયો તેમાંજ ભાગ્યની કાંઇક ખુબી છે." તેણે કહ્યું.

પ્રકરણ ૬૦ મું

ઉપસંહાર

આપણી વાર્તા હવે પુરી થાય છે. કેટલીક રહી જતી વાતો ટુંકામાંજ પતાવી દઇએ.

જયમલ આ સંસારથી થાકયો હતો. તેથી મોટાભાઇ જેસંગને રાજ સોંપી પ્રભુભકિત કરવા વિચાર રાખ્યો. પણ જેસંગ રાજ-કાજનો સાવ અજાણ્યો તેથી હજુ પાંચ દસ વરસ જયમલે સાથે રહીને જેસંગને રાજકારભારથી માહિત કરવાનું નક્કી કર્યું.

જેસંગ રાજા થયા છતાં પોતાની રૂપાળીને ન ભુલ્યો. બીજો કોઇ હોત તો તે સંબંધે કાંઇ ન બોલત પણ જેસંગે તો કહી દીધું કે મારી સ્ત્રીને લેવા મારે વિલાસપુર જવું પડશે.

પણ વિલાસપુર પાસે ન હતું. એ તો રતીસુંદરીના જાદુને પ્રતાપે તલાવ વિલાસપુર પાસે આવ્યું હતું. તે જાદુ ખલાસ થતાં શ્યામદ્વિપ તેની જગ્યાએ આવી ગયું અહિંથી વિલાસપુર જતાં એક મહીનો લાગે તેમ હતું.

જયમલે ખુબ આગ્રહથી અજયને મ્હેમાન તરીક રાખ્યો. આઠ દીવસ ખૂબ માન પામીને તે સ્વદેશ જવા ઉપડયો જેસંગ પણ સાથે હતો. તેમના રક્ષણ માટે એકસો લડવૈયાની ટુકડી આપવામાં આવી.

એક મહિને તેઓ વિલાસપુર પહોંચ્યા. પ્રજા અજયની

ચિંતામાં ગાંડી બની હતી. રૂપાળી જેસંગના વિરહમાં મરણાવસ્થામાં હતી. જેસંગને મળતાંજ તે પાછી સાજી થઇ ગઇ.

રૂપાળીને જેસંગે બધી વાત કરી. પતિ 'રાજા થયા છતાં મારો ત્યાગ નથી કર્યો' એ જાણીને તેની આંખમાંથી હર્ષ અને આભારનાં આંસુ સરવા લાગ્યાં.

અજય બીજે જ દિવસે રત્નપુર ગયો. બિચારી ઉષાને તો એક એક ઘડી યુગ જેવડી થઇ પડી હતી. પણ છુટ્ટા પડતી વખતે અજયે વચન આપ્યું હતું, તેથી તેને આશા હતી કે તે ચોક્કસ આવશેજ.

અજય ઉષાને અને તેના માબાપને મળ્યો પંદર દિવસ પછી લગ્ન કરવાનું નક્કી થયું. અજય લગ્નના તૈયારીઓ કરવા વિલાસપુર આવ્યો, જેસંગ અને રૂપાળી તો હવે રાજના માનીતા મ્હેમાન બનેલાં હતાં. અજયે તેમને લગ્ન સુધી રોકવા આગ્રહ કર્યો. અને તેઓ રોકાયા.

જાનમાં રૂપાળી અને જેસંગ પણ ગયા. ત્યાં પણ રજવાડી મ્હેમાન તરીકે તેમની સગવડ થઇ. ખૂબ ધામધુમથી તેમનાં લગ્ન થયાં. એક દીવસ ઉષાની માએ રૂપાળીને જોઇ. તે તરતજ તેને અજબ આનંદથી ભેટી પડી. રાજા (પોતાના પતિને) બોલાવવા માણસ મોકલ્યો. રાજા આવ્યો રાણીએ તેને કહ્યું કે "આ આપણી મોટી પુત્રી છે." રાજાએ તેને બરાબર જોઇ. રાજાએ રાણીને પૂછ્યું, "તારી ખાત્રી છે?"

"હા. હા. મારી પુત્રી ને ન ઓળખું? મારા જેવુંજ મોઢું છે. અને એક નિશાની રૂપાળીને પૂછી જોઉં"

રાણી રૂપાળીને જરા દૂર લઇ જઇ અને પુછયું "તારા જમણા સાથળનાં મુળ પાસે એક નાનું ધાબું, અને ડાબા સાથળના મુળ પાસે ત્રણ તલ છે।" રૂપાળીએ જવાબમાં હા પાડી.

હવે ખાત્રી થઇ ગઇ. રૂપાળીએ ખાનગી ઓરડામાં જઇને રાણીને તે નિશાનીઓ બતાવી.

પણ આમ કેમ બન્યું? રાણીએ બધી વાત અજય અને જેસંગને કરી. ઉષાના જન્મને દસ વરસ પ્હેલા રૂપાળીનો જન્મ થયો રાજારાણીને પુત્રની વાંચ્છના હતી. રાજાને ત્યારે એક અસાધ્ય રોગ લાગુ પડેલો હતો. તે આજકાલમાં મરી જાય તેવી સ્થિતિ હતી. તેને કાંઇ પુત્ર ન હોવાથી આખા રાજનુ સત્યાનાશ વળી જાય. તેથી રૂપાળીને તે જન્મતાંજ એક માછીમારને આપી દીધી. માછીમારે તે દિવસેજ પોતાને ત્યાં જન્મેલો પુત્ર આપ્યો. પણ પુત્રતો ૭ મહિનામાં મરી ગયો, અને તે દરમ્યાન માછી પરદેશ ચાલ્યો ગયો અને તેનો પત્તો ન લાગ્યો. પછી તો સદભાગ્યે રાજા સાવ સાજો થઇ ગયો. અને ઉષાનો જન્મ થયો રાજારાણીને લાગ્યું કે આપણે પુત્ર સાથે લેણાદેણી નથી. માટે હવે અદલાબદલી ન કરવી અને પ્રભુએ જે આપ્યું તેમાં સંતોષ માનવો.

ઉષા પોતાની મ્હોટી બ્હેન રૂપાળીને હર્ષથી ભેટી પડી અજયે જેસંગને બધી વાત રાજારાણીને કહી. પોતાની પુત્રી અકસ્માત રીતે રાજબીજને પરણી છે એ જાણી આનંદ થયો. જેસંગ અને રૂપાળી હવે સ્વ મ દ્વિપ ગયાં.

જેસંગે બે વરસમાંજ રાજકારભારનો અનુભવ મેળવી લીધો ગરીબીનો તેણે ખુબ અનુભવ લીધો હોવાથી, ગરીબ પ્રજા તરફ તે

ખુબ પ્રેમ રાખવા લાગ્યો. જયમલ્લ પ્રભુભક્તિમાં દિવસો ગુજારવા લાગ્યો.

અજયને કારભારી અને જમનાના પ્રેમની ખબર પડી. તે જરાય ગુસ્સે ન થતાં બન્નેનાં લગ્ન કરી આપ્યાં.

અજય અને ઉષા દામ્પત્ય પ્રેમના સ્વર્ગસમ આનંદમાં જીવનનૌકા ચલાવે છે. આજ તેને ત્યાં પુત્ર જન્મની ખુશાલીમાં, વાંચક સાકર લઇને વિદાય લેશે?

સમાપ્ત

આ પુસ્તક મળવાનાં ઠેકાણાં

તદ્દન નવીન સુબોધક કલ્પીત નોવેલ

રાજમહેલનું રમખાણ

યાને

પ્રેમનું તોફાન

પ્રેમ એ મનુષ્યનું જીવન છે, પ્રેમ એ પરમાત્માને પામવાનું પગથીયું છે, પ્રેમ એ સંસારનું સ્વર્ગીય નંદનવન છે.

પત્રો લખું હું પ્રેમથી પણ કલમ આ શરમાય છે,
મળતો નથી ભોગી ભ્રમર, તેથી કળી કરમાય છે.

× × × ×

જગતની પ્રેમ વાડીમાં, મધુરાં પુષ્પ ખીલે છે,
પરિમલ પ્રેમ રસભીની, પરસ્પર રોજ ઝીલે છે.

× × × ×

હૃદય બગીચે નીપજે, નાજુક પ્રેમી ફુલ,
શું સમજે નાદાન કે, મોંઘાં એનાં મુલ.

× × × ×

ચહાતાં હતાં હરદમ અમે, પણ પ્રેમમાં ખામી પડી,
ખુબ બહુ ઉપાયો શોધતાં, ના વહેમની બુટ્ટી જડી.

જાપાની જાદુગર

યાને

ઊડતો મહેલ

અનેક ચમત્કારોથી ભરપુર—હીરા, માણેકનાં ઝાડ, ભેદી ભોંયરામાં રાક્ષસનો ચમત્કાર, રાધુ બારવટીઓ, પ્રતાપનું પરાક્રમ. લગ્ન વખતે ગુમ થયેલો વર, દીલ્હીમાંથી જાદુઇ મહેલનું આકાશમાં ઉડીને જાપાનમાં જવું, જાદુગરનું મૃત્યુ, મહંતનું ભેદી ખુન, પાપીનો વીનાશ વીગેરે અનેક સુબોધથી ભરપુર

કીંમત બાર આના.

રાજશાહી વાયટોજન

હરહંમેશ સેવન કરવાથી ૨૦ ઘોડાની તાકાતવાળી મોટર અટકાવી શકાય છે.

મગજને શાંત રાખી યાદ શકિતનો વધારો કરે છે. ચહેરો હરહંમેશ હસમુખો ખુબસુરત રાખે છે. આ દવા બનાવવામાં કેશર, કસ્તુરી, બરાસ, ઇલાયચી, જાવંત્રી, મરી તજ, સુંઠ, દ્રાક્ષ, વીગેરે વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે સ્વાદ પણ ઘણો ઉત્તમ છે. હરહમેશાં સેવન કરવાથી ક્ષય, દમ, જુની ખાંસી, અરૂચી, અશકિત દુર થાય છે. આ દવા તાકાત વધારવામાં અદભુત છે. કીંમત બાટલીના રૂ. ૨) ત્રણ બાટલીના રૂ. પાા, પો. અલગ.

રાજશાહી ગોનોરીઆ સ્પેસીફીક.

(પ્રમેહારી રસ.)

જુનો કે ગમે તેવો પ્રમેહ હોય માત્ર ચોવીસ કલાકમાંજ નાસવા માંડે છે. જાણે જાદુનો ચમત્કાર! એક ડોઝ પેટમાં ગયો કે બેચાની આરામ થયો છે એમ સમજો. પ્રમેહ માટે આવી ફતેહમંદ દવા બીજી કોઇ નથી પેશાબમાં આગ, બળતરા, ટીપેટીપે પેશાબ થવો, જાડો રગડા જેવો પેશાબ થવો કપડામાં ડાઘ પડવા, પેશાબની આગળ પાછળ ધાતુનું જવું, ઉનવા, હાથ પગમાં ફાટ, ઉંઘ નહી આવવી, અને આખો દીવસ એમાં જીવ લાગી રહેવો. એ સર્વ આ દવાથી નાબુદ થાય છે. જેઓ માને છે કે પ્રમેહ એક નહિ સારૂ કરી શકાય એવું દરદ છે, તેઓને હમે રાજશાહી પ્રમેહારી રસ લેવા ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ. સો એ સો દરદી સારા થયા છે, હજુ સુધી કોઇ નિષ્ફળ થયોજ નથી. કીંમત શીશીના રૂ. ૨) ત્રણ શીશીના રૂ. પાા, પો. અલગ.

સી. સી. ગુપ્તા એન્ડ કંપની મુ. પો. નડીઆદ (મુંબઇ)

ફકત રૂપીઆ ત્રણમાં નવી જુવાની. !

ફ્રાન્કો હેર ડાઇ (ખીજાબ)

આ ખીજાબથી પાંચ મીનીટમાં સફેદ વાળ કાળા કુદરતી રંગના જેવાજ થઇ જાય છે. એકજ વખત લગાડવાથી કેટલાક મહીના સુધી વાળ કાળાજ રહે છે. દર અઠવાડીએ જો લગાડયા કરે તો સફેદ વાળ કોઇ વખત માલમ પડતાજ નથી તેમજ લાલ પીળા ભુરા, રંગના વાળ થતા નથી કીંમત બાટલી ૧ ના રૂ. ૩.) પો. અલગ.

રકત શુદ્ધિ માટે

રાજશાહી સારસાપરિલા.

રાજશાહી સાર્સાપરિલા વિસ્ફોટક ચાંદી, પ્રમેહ, ખસ ખરજવાં પારાનું સીસાનું ઝેર, કંઠમાળ, લકવા, સંધીવા પ્રમેહ આંખમાં કળતર, શરીર પીળુ પડવું ઝાડો સાફ નિયમિત ન આવવો વિગેરે વિકારો ઉપર ઘણો સારો ફાયદો કરે છે. તમને ડોક્ટર ઉંચામાં ઉંચી સારસાપરિલા લેવા ભલામણ કરે ત્યારે રાજશાહી સાર્સાપરિલાજ લેજો કીં. બાટલી ૧ નો રૂ. ૧ાા ત્રણ બાટલીના રૂ. ૪) પો. અલગ.

રાજશાહી ટૉનીકસીરપ

શકિત આપનાર ઉત્તમ પદાર્થો મેળવી બનાવેલ છે, અત્યંત તેજસ્કર, બળ વર્ધક, સ્ફુર્તિકર અને ઘણો સ્વાદિષ્ટ છે. સ્નાયુની, મનની અને શરીરની દુર્બળતા, વૃદ્ધાવસ્થાની ક્ષીણતા, સ્મરણ શકિતનો નાશ; માથાનો વેગ, ચકરી કામ પર ચીત ન ચોટવું, કમ તાકાત, મનો વિકાર, લોહીનું કમતીપણું. અકાળ, વૃદ્ધાવસ્થા, પુરૂષત્વની ખામી, પેશાબનાં વિકટ દરદો, અજીર્ણ, બંધકોષ, ભુખ ન લાગવી, જીર્ણ અગર દરેક પ્રકારના તાવ વિગેરે ઘણા દરદોને એકદમ નાબુદ કરે છે, વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, વકીલો અને માનસિક શ્રમ લેનારને અતિ ફાયદો કરે છે, ટુંકામાં અખુટ બળ, તેજ, વિર્ય. અને સ્ફુર્તિ આપનાર છે.

કી. શીશી ૧ ના રૂ. ૨) ૩ શીશીના રૂ. પાા પો. અ.

આ ચોપડી બસબર સાચવી રખો જરૂર વખતે તે ઉપયોગી થશે કારણ કે તેમાં હજારો દરદો જલદીથી કેમ સારાં કરવાં તે બતાવવામાં આવ્યું છે.

વૈદ્ય ડૉકટર હકીમની મદદ સિવાય હજારો દરદો સારાં કરી શકાય છે.

ગુપ્તાની અમી-કુપી.

અમી—કુપી સર્વ પ્રકારનાં દરદો સારાં કરવામાં ઘણીજ ગુણકારી દવા હોવાથી દસ વર્ષમાં ૧૦૦૦૦૦, (એક લાખ) શીશીઓથી વધુ એકજ સપાટે વેચાઇ ગઇ છે. દવા એવી તો ગુણકારી માલમ પડી છે કે જ્યાં એક બાટલી નમુના માટે મોકલવામાં આવી છે ત્યાંથી ડઝનબંધ માગણી આવવા લાગી છે દીન પ્રતિદિન સુર્યોદય થતાં અમી-કુપીની માગણી વધુને વધુ થતી જાય છે ગામડાના નાના વેપારી પણ તેનું વેચાણ કરે છે એજ તેના અદ્ભુત ગુણોનો સૌથી સરસ પુરાવો છે. કેટલાક લેભાગુ વેપારી મોટી મોટી જાહેરાત છાપી ગુપ્તાની અમી-કુપી બનાવવાનો નુસખો જાણવાનો દાવો કરે છે એવા ઠગ્રાખોર વેપારીથી ચેતતા રહેજો. ખરો નુસખો હમારા સિવાય કોઇ જાણતુંજ નથી.

કાનના સણકા—પરૂ વહેવું, કાનમાં સણકા, કાનમાં દુખાવો બહેરાપણુ. કર્ણસુળ વિગેરે કાનનાં સઘળાં દરદો ઉપર અમી—કુપીનો ઉપયોગ કરવો જોઇએ એક તોલા ડુંગળીના રસમાં અથવા ૧ તોલા તલના તેલમાં અથવા એક તોલા દારૂમાં માત્ર એક ટીપુ અમી–કુપીનું મેળવી તેનાં કાનમાં ટીપાં પાડવાનું મટતાં સુધી ચાલુ રાખવું.

ઝાડા સંગ્રહણી—ઝાડા સંગ્રહણી, કોલેરા. અતીસાર ઉલટી એ રોગમા અમી—કુપી ઘણીજ અકસીર દવા છે. દીવસમાં ૧૦, ૧૦ વખત ઝાડા થતા હોય. પાતળાં પેટ આવતાં હોય, ખાધુ કે તરત ઝાડા છુટી જતા હોય કે સાધારણ ઝાડા થતા હોય. ટુંકમાં જેને ઝાડાનો રોગ થતો હોય. તેણે પહેલી તકે અમી—કુપીનો ઉપયોગ કરવો. એકજ દીવસમાં ખાત્રી પુર્વક આરામ પહોંચાડે છે ઉલટી શરૂ થતાંની સાથેજ જો "અમી—કુપીનો" ઉપયોગ કરવામાં આવે તો પાંચ દશ મીનીટમાં ફાયદો પહોંચાડે છે. જ્યાં કોલેરાનો સંભવ હોય અથવા ઉપરા ઉપરી જમણવાર ચાલતા હોય યાત્રામાં ઠંડા પાણીથી સ્નાન ખોરાકનું અનીયમીતપણું અને રખડપટીથી સરદી લાગી ઉપરના રોગ થવાનો સંભવ છે તેવે-સ્થળે એક શીશી અમી-કુપીની ગજવામાં રાખવી તે ઘણું ડહાપણ ભર્યું છે પોતાનો અને બીજાનો કીમ્તી જાન બચાવવા માટે દરેક ગૃહસ્થની ફરજ છે તેણે અમી—કુપીની એક શીશી ગજવામાં રાખવાની હંમેશાં કાળજી રાખવી

ઉપયોગ—દીવસમાં બેથી ચાર વખત અથવા ઘણા ઝાડા ઉલટી હોય તો દર કલાકે ચાર ટીપાં અમી—કુપી થોડા પાણી સાથે ઝાડા ઉલટી બંધ થતા સુધી લીધા જવું અથવા વધારે જરૂર જણાય તો અંદર બે ટીપાં લવીંગનો અર્ક નાંખવો લવીંગનો અર્ક રૂા. ૦ાા ની એક શીશી એ પ્રમાણે હમારે ત્યાંથી મળી શકસે.

ચુંક આંકડી પેટદર્દ—ઠંડા પાણીમાં રહેવાથી ખોરાકની સંભાળ નહી રાખવાથી, વાયડી ચીજ ખાવાથી, તેલમાં તળેલા પદાર્થ ગળચી ગળચી ખાવાથી ભૂખ ન હોવા છતાં ખોરાક લેવાથી. અને બીજા અનેક કારણોથી પેટમાં ચુંક, આંકડી, પેદા થાય છે તથા ઝાડો કબજ થાય છે. અને કેટલીકવાર તો એટલી બધી ચુંક આવે છે કે તે સહન થઇ શકતી નથી દરદી આસપાસના માણસોને ગભરાવી મારે છે તેવે વખતે અમી કુપીનાં માત્ર બેજ ટીપાંથી જાદુઇ અસર થાય છે માત્ર ૧૫ મીનીટમાં દરદ દફે થાય છે અને એક બેદીવસ દવા ચાલુ રાખવાથી પ્રકૃતિ પાછી અસલ હાલતમાં આવી જાય છે.

ઉપયોગ—દર કલાકે આંકડી બંધ થતાં સુધી બે બે ટીપાં અમી-કુપી એક એક ચમચા દુધ યા પાણી અથવા વલયારીના અર્કમાં દશ ટીપાં સાથે લીધા કરવી તેમજ પાવલીભાર તપકીર છીકણીમાં ૧ ટીપુ અમી કુપીનું મેળવી ડુંટીમાં ભરવી વલયારીનો અર્ક શીશી રૂ. ૦॥ ભાવે હમારે ત્યાંથી પણ મળે છે.

ઝેરી ડંખ—ભમરી, વીંછુ, મધમાંખ, ચાંચડ, માંકડ, મચ્છર કાનખજુરો વિગેરેના ડંખ ઉપર અમી-કુપી અમુલ્ય દવા છે હજારો વખત તેની અજમાયેશ લેવાઇ છે અને હજી સુધી એક વખત પણ નિષ્ફળતા મળી નથી. દવા લગાડતાં વારજ અસર થવા માંડે છે. અને પાંચ મીનીટમાં તો દરદનું ચિન્હ પણ રહેતું નથી.

ઉપયોગ—ડંખ ઉપર એક ટીપુ અમી-કુપી ચોળવું.

સીરદર્દ, આદાશીશી-સળેખમ—માથાનો ગમે તેવો સખત દુખાવો, સણકા, ચસ્કા આદાશીશી, વગેરે રોગોમાં અમી કુપી ખાત્રી ભરેલી દવા છે માત્ર બે પાંચ મીનીટમાંજ આરામ થઇ જાય છે.

અમી- કુપીની કીંમત સીસી ૧ ના રૂ ૧॥, ત્રણ સીસીના રૂ. ૪) ૭ સીસીના રૂ. ૭॥, ૧ ડઝનના રૂ. ૧૨) પો. અલગ.

જાણે કદી માથું દુખતુંજ નથી તાવમાં પણ જ્યારે માથું દુખતુ હોય ત્યારે આ દવાથી માથુ દુખતુ તો મટી જાય છે જ. ગમે તેવો સખત દુખાવો પાંચ મીનીટમાં જ સાફ થઇ જાય છે. ઝામરના દરદીએ પણ અમી-કુપીનું સેવન કરવું કે જેથી તેઓ ખાત્રીથી ફાયદો મેળવી શકે.

ઉપયોગ—એક ટીપુ કપાળ ઉપર ચોળવું પાંચ મીનીટમાં આરામ નહી થાય તો ફરીથી બે ટીપાં ચોળવાં સંભાળ રાખવી કે આંખમાં લાગે નહીં. શીશી ખોલીને વારંવાર દવા સુંઘવાથી જુદાં દરદો ઉપર સારો ફાયદો થાય છે.

આંખનો દુખાવો—આંખનો દુખાવો, કળતર, લાલી ગરમી વીગેરે દૂર કરવા માટે સૌથી સરસ દવા માત્ર અમી કુપી છે, આંખોની ગરમી દુર થઇ જાય છે, અને લાલી કપાઇ જાય છે જ્યારે આંખમાં રેતી કે કાંઇ રજ જેવું પડ્યુ હોય છે. અને ઘણું ખુંચે છે ત્યારે તે કાઢવાનો ઉપાય આંખમાંથી પાણી પુષ્કળ કાઢવું તે છે આંખમાંથી પુષ્કળ પાણી કાઢવા માટે અમી-કુપી ઘણી સરસ અને સસ્તી દવા છે.

ઉપયોગ—આંખ ઉપરની ભમરની ઉપર એક ટીપું ચોળવાથી તરત આંખમાંથી પાણી વહેવા માંડશે અને ગરમી ઝરી જશે સંભાળજો જરા પણ આંખની અંદર જવા નહીં પામે; જો ૧ તોલા સુરમામાં માત્ર એક ટીપું અમી કુપી મેળવી પછી એ સુરમો આંખમાં આંજવામાં આવે તો તેથી પણ લાભ થાય છે. સુરમો હમારે ત્યાંથી પણ મળશે.

દાંત દાઢમાં કળતર—દાંતમાંથી લોહી નીકળવું દાઢમાં કળતર દંતશુળ, સણકા વિગેરે દાતના રોગ ઉપર તત્કાળ અસર કરવા માટે અમી કુપી ખાત્રી ભરેલી દવા છે, દાઢના સણકાનો રોગ કેટલો ત્રાસદાયક છે તે વિતે તેજ જાણે. એક એક મીનીટ એક એક યુગ

જેટલી થઇ પડે છે. તેવા વખતે અમી કુપી માત્ર લગાડવાની ખોટી છે, દાંત કે દાઢને અડતાની સાથે આરામ થઇ જાય છે. જેમને દાંતનો રોગ અસલથી હોય તેમણે રોજ બ્રશ ઉપર એક ટીપું પાડીને તેનાથી દાંત ઘસવાની ટેવ રાખવાથી કદી પણ દાંતની પીડા થશે નહી દાઢના સણકા ઉપર જરા પુમડું ભીજવી કળતરવાળા ભાગ ઉપર લગાડવું અથવા પોલાણ હોય તો પુમડું દાબી દેવું

દરાજ ધાધર. ખસ; ખરજવું—દરાજ અથવા ધાધર ઉપર અમી કુપી રામબાણ દવા છે બે ત્રણ વખતજ લગાડવાથી આરામ થાય છે ખસ અને ખરજવા ઉપર પણ ઘણીજ અકસીર દવા છે. આવા રોગો જુદી જુદી દવાઓ કરીને જેઓ કંટાળી ગયા હોય તેમણે છેવટના ઉપાય તરીકે અમી કુપીની અજમાશ લેવી અને હમે ખાત્રીથી કહીએ છીએ કે જેમના એ દરદનું આયુષ્ય પુરૂં થયું હશે તેમને અમીકુપીના ઉપયોગની સલાહ ખરી લાગશે. પણ જેમના એ દરદનો છેડો આવવાનું હજી દુર હશે તેઓ બીજી દવાઓનો ઉપયોગ કરવા પછી અમીકુપી વાપરશે.

ઉપયોગ—એક તોલા તલના તેલમાં ચાર ટીપાં અમી કુપી નાંખી દાદર ઉપર ચોળવું ખસ ઉપર લગાડવાની વખતે અગન બળે તો તલના તેલની જગાએ ચંદનનુ તેલ લેવું. ચંદનનું તેલ હમારે ત્યાંથી રૂ. ૧ માં એક શીશી મળશે.

સોજો—કાંઇ વાગવાથી અથવા બીજા કોઇ રોગથી શરીરના અમુક ભાગ ઉપર સોજો આવી જાય છે. તેના ઉપર અમી–કુપી ઘણી અકસીર દવા છે. બે ત્રણ વખત એક એક બે બે ટીપાં અમી–કુપી મસળવું સંભાળજો આંખમાં લાગે નહી.

અમી–કુપીની કીંમત રૂ. ૧।।, ત્રણ શીશીના રૂ. ૪) ૭ સીસીના રૂ. ૭।।. ૧ ડઝનના રૂ. ૧૨) પો. અલગ.

સંધીવા લકવા–અર્ધંગ વાયુ સંધીવા, લકવો, વિગેરે દરદ ઉપર ખાસ કરીને અમી–કુપી વાપરવા લાયક છે. સાંધાઓ ઝલાઇ જઇ માણસ ખાટલા વશ કેમ ન થયો હોય, પણ લગાડતાંજ આરામ થતો ખુલ્લો જણાય છે. એકજ દીવસમાં દરદીને પોતાને કરાર વળેલો જણાય છે. સાધારણ હાથ પગમાં થતો ફાટ, તોડ ચુંથારો ઝઝણી; સાંધાઓમાં કળતર થવું, કમરમાં દર્દ, બરડાની કરોડમાં દુખાવો સુળ, પાંસળામાં કળતર, છાતીમાં દુખ થવું, હાથ પગનું ભરાઇ જવું વિગેરે દરદમાં સસ્તી કીંમતે જલદી આરામ મેળવવાનો એકલો રસ્તો અમીકુપી ઉપયોગજ છે થોડાક કલાકમાં તે મનમાનતો ફાયદો પહોંચાડે છે ગમે તેવાં જુનાં દરદ ઉપર પણ એકજ શીશી પુરતી છે ૧૦૦) રૂપીઆના ખરચે જેઓનો લકવો સારો થયો હતો નહી તેવા દરદીઓને અમીકુપીની એકજ શીશીએ સંતોષકારક આરામ પહોંચાડયો હતો એવા એક બે નહિ પણ અનેક દરદીઓ ઉપર તેની અજમાયેશ લેવાઇ છે. અને તે સઘળામાં ફતેહમંદ નીવડી છે. સરસવનું અથવા તલનું તેલ ટરપેનટાઇન કે ઘાસલેટ એક તોલો લઇ તેમાં ૦ાા તોલો અમી–કુપી મેળવી દુખતા ભાગ ઉપર ખુબ ચોળવું. ઉપરથી ગરમ કપડાનો શેક કરવાથી જલદી આરામ થશે અગન બળતી જણાય તો અમી–કુપી ૦ાા ને બદલે ૦ા તોલો લેવી.

કમજોરી નિર્બળતા—શરીરમાં લોહી ચઢતુંજ નહી હોય, ગમે તેવા ઉંચા ખોરાકની જાણે શરીર કીમતજ નહી કરતું હોય, આખો દિવસ સુસ્તી લાગતી હોય આંખો નિસ્તેજ મોં ફીકું ડાચાં બેડેલાં છાતીનાં પાંસળાં ૫૦ કદમ દુરથી ગણી શકાતાં હોય. પાંચશેર ફેચકી પાંચ પગલાં ચલાતું નહિ હોય, ચાલતાં શ્વાસ ભરાઇ જતો હોય, મન હમેશાં ઉદાસ રહેતું હોય, જીવ બળ બળ થયા કરતો હોય, રસીલાપણું જતું રહ્યુ હોય, નિરાશામાં દિવસો વ્યતીત થતા હોય, ઉઠી

ને ઉભું થવું ભારી પડતું હોય, આખો દીવસ સુઇજ રહીએ એમ લાગતું હોય, મગજ ઉપર પુષ્કળ બોજો લાગતો હોય યાદ શક્તિનો નાશ થતો હોય, મગજમાં અનેક ગુંચવાડાઓ ઉભા થતા હોય, ટુંકમાં જ્યારે શરીર કેવળ શક્તિ વગરનું થઇ ગયું હોય ત્યારે અમી કુપીનો જરૂર ઉપયોગ કરવો. અંદરના અને બહારના ઉપયોગથી શરીર જોરાવર હાડકાં ચીકણાં અંગ ભરાવાદાર, ચહેરો ગુલાબી, છાતી ઉઠાવદાર, કમર મજબુત, હાથ પગ તાકાતવાળા, આંખો તેજ; સ્વી અને મન ઉમંગી બની મગજ પણ આનંદી બને છે. એકજ શીશીનો ઉપયોગ તમોને જરૂર સંતોષ આપશે. વિદ્યાર્થીઓને ખસુસ કરી વાપરવુ જોઇએ ધાતુપૌષ્ટિક દવાઓમાં પહેલો નંબર અમી-કુપી નો આવે છે.

ઉપયોગ—એક તોલો ઘી અને અડધો તોલો મધ અથવા ૧ તોલો માંખણ અને અડધો તોલો પીસેલી સાકર અથવા એક તોલો બદામનું તેલ અથવા ૧૦ તોલા દુધ એમાંના કોઇપણ અનુપાન સાથે બે બે ટીપાં અમી-કુપી સવાર સાંજ લેવું.

મંદ જઠરાગ્નિ, અજીર્ણ, અપચો—સર્વ રોગનુ કારણ અજીર્ણ બદહજમી છે માણસને જ્યારે ખોરાક ઉપર અરૂચી થાય છે ત્યારે જાણવું કે રોગની શરૂઆત થઇ ચુકી છે માટે તેનો તત્કાળ ઉપાય કરવો ગને તેવા અજીર્ણમાં અમી-કુપીનાં માત્ર બેજ ટીપાં ઘણી સારી અસર કરે છે એક દીવસમાં કકડીને ભુખ લાગે છે અને કોઇપણ પ્રકારનો ખોરાક ખુશીથી જરપત કરી શકાય છે જો પંદર દીવસ લાગલાગટ બબે ટીપાં અમી કુપીનાં લેવામાં આવે તો

હંમેશ કરતાં ડબલ ખોરાક રૂઠાતી શકાય છે અને પાચન કરી શકાય છે.

ઉપયોગ—રોજ બંને વખત જમ્યા પછી એક ચમચા પાણી સાથે દસ ટીપાં સુંઠનાં અર્ક સાથે બે બે ટીપાં અમી–કુપી અને એક ચમચો પાણી મેળવી પીવું સુંઠનો અર્ક અમર હમારે ત્યાંથી મંગાવશો તો દર શીશી દીઠ રૂ. ૦ાા પડશે.

ક્ષય, ખાંસી, દમ, ઉંટાટીયું—ખાંસી, દમ–શ્વાસ, ક્ષય બાળકોનું ઉંટાંટીયું વગેરે છાતીના દરદો ઉપર અમી–કુપી ઘણી અસરકારક દવા છે બે ત્રણ દીવસ દવા ચાલુ રાખવાથી જરૂર આરામ પહોંચે છે. "રોગનું ઘર ખાંસી" એ વાત યાદ રાખજો. અને શરૂઆતના ઉપાય તરીકેજ અમી કુપી ઉપયોગમાં લેજો જેથી તમારી જાતનું અને પૈસાનું રક્ષણ કરી શકશો દમ અને ક્ષયના દરદીઓએ સમાન્ય રીતે એક મહીનો દીવસ અમી–કુપીનું સેવન ચાલુ રાખવું જોઇએ ઓછા ખરચે વગર તકલીફે અને ટુંકી મુદતે ફાયદો મેળવવાનો રસ્તો આ એકજ છે.

ઉપયોગ—બે ટીપાં અમી–કુપી સવાર સાંજ જમ્યા પછી એક ચમચા દુધ સાથે લેવું ૦૧ તોલો અમી કુપી ૮ તોલા ચોખા ટરપેનટાઇનમાં મેળવી તે મેળવણીને શીશીમાં ભરી રાખી રોજ તેમાંથી છાતી ઉપર ચોળવું અને ઉપરથી શેક કરવો ટરપેનટાઇ રૂ. ૦ાાની શીશી એક હમારે ત્યાંથી મળશે.

પ્લીહા–બરોળ—બરોળના દરદીએ ખાસ કરીને અમી–કુપી અજમાવવું જ્યાં કોઇ દવાએ ફાયદો નથી પહોંચાડયો ત્યાં તે જરૂર સારૂ પરિણામ લાવશે થોડા ખરચે જલદી આરામ કરવાનો એકજ રસ્તો છે. અમી કુપીની અજમાશ લેવી.

ઉપયોગ—સાચા મોતીની છીપની ભસ્મ બે આની ભાર લઇ

તેમાં બે ટીપાં અમી-કુપી મેળવી રોજ દિવસમાં બે વાર જમ્યા પછી ખાવી. છીપની ભસ્મ હમારે ત્યાંથી મંગાવવામાં આવશે તો રૂ. ૧) ની તોલો એક એ હિસાબે મોકલવામાં આવશે.

પ્રમેહ-ગમે તે જાતનો ગમે તેવો પ્રમેહ હશે પણ અમી-કુપી થી તે જરૂર મટશેજ.

ઉપયોગ-રોજ સવારમાં ૧) તોલો વાટેલા ગોખરૂ ૧ તોલો દાડમડીનાં પાંદડાંનો રસ ૧] તોલો દળેલી સાકર ત્રણે મેળવી તેમાં બે ટીપાં અમી-કુપી નાખી પી જવું અથવા દસ કે બાર ટીપાં ચોખ્ખું ચંદનનું તેલ તેમાં બે ટીપાં અમી કુપી મેળવી રોજ સવાર-સાંજ ચાટી જવું ચંદનનું ચોખ્ખું તેલ હમારે ત્યાં પણ મળશે કી. રૂ. ૧

ચામડાનું ફાટવું-શિયાળામાં ઘણુ કરીને દરેક માણસના હાથ પગની ચામડી ઓછી વધારે પણ ફાટયા વિના નથી રહેતી તેવે પ્રસંગે અમી-કુપી વાપરવા લાયક દવા છે.

ઉપયોગ-માંખણ ઘી, તેલ, દીવેલ, અથવા વેસેલીન એમાંથી કોઇપણ ચીજ ૦ા તોલો લઇ તેમાં બે ટીપાં અમી-કુપી નાંખી ચોળવું એટલે જલદી આરામ થઇ જાય છે

નપુંશકતા-વિર્યનો કોઇપણ રીતે નાશ થવાથી આ દરદ ઉત્પન્ન થાય છે સૃષ્ટિ વિરુદ્ધ કર્મ હસ્ત દોષ, અતિશય વિહાર, રાત દિવસ હલકી મોજના વિહારો બીભત્સ વાંચન લેખન, સ્વપ્નાવસ્થા ઇત્યાદિ કારણોથી વિર્યનો અઘટિત રીતે નાશ થઈ માણસ પુરુષત્વ ખોઇ બેસે છે તેવે વખતે તેમને ચિંતામાંથી મુક્ત કરનાર એક અમી-કુપી એજ ખરો આધાર છે ધાતુક્ષિણતાથી ઢીલી પડેલી

નસોને પાછી તંગ બનાવી તેમાં તાકાત લાવવા માટે અમી—કુપી રામબાણ દવા છે. પુરૂષત્વના નાશથી જેઓ રાત દીવસ ચીંતામાં રહેતા હોય હજારો જાતની દવાઓ વાપરીને જેઓ નિરાશ થઇ ગયા હોય તેઓને છેલ્લા ખાત્રી ભરેલા ઉપાય તરીકે અમી—કુપી વાપરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે અને હમો ખાત્રી આપીએ છીએ કે એકજ શીશીથી તેઓની ભવની ચીંતા ખચીત ટળી જશે ઉપયોગ રોજ સવાર સાંજ ૫ પાંચ ટીપાં માલકાંકણીના તેલમાં એક ટીપુ અમી કુપી મેળવી તેને ચોળવું માલકાંકણીનું તેલ ની શીશી રૂ. ૦॥

પ્રદરરોગ—સ્ત્રીઓના પ્રદર રોગ ઉપર અમી—કુપી અજાયબ અસર કરે છે રક્ત યા સ્વેત પ્રદર ઉપર તે આપી શકાય બે ચાર દીવસમાં તેનાથી આરામ થઇ જાય છે સ્ત્રીઓને તંદુરસ્ત આરોગ્ય મજબુત બાંધાની રાખવાથી તેમની સંતતી પણ નિરોગી બનાવી શકાય છે સ્ત્રીઓને નિરોગી બનાવવા માટે દર વર્ષે એક શીશી અમી—કુપી આપવામાં આવે તો સુવાવડોમાં આવનારી નબળાઇથી પણ તેમનું રક્ષણ કરી શકાય. ઉપયોગ સવાર સાંજ જમ્યા પછી દરેક વખતે ૦॥ તોલો નાગકેસર (ઝીણું વાટેલું) લઇ તેમાં એક તોલા માખણ તથા બે ટીપાં અમી કુપી મેળવી ખાવું ઉપરથી રૂચી અનુસાર દુધ પીવું.

શરદી—અતિશય શરદી થઇ જવાથી માણસ ઘણી વાર ઠંડો ગાર બની જાય છે સ્થિતિ ઘણી ભયંકર છે અને જો આ સ્થિતિ માંથી તત્કાળ તેને બચાવવામાં નહિ આવે, અંગમાં ગરમી લાવનાર ઉપચારો કરવામાં નહિ આવે તો થોડા કલાકોમાં તેનું આયુષ્ય પુરૂં થઇ જાય છે ગરમી લાવનારા બીજા સઘળા ઉપચારોમાં તત્કાળ કામ લાગે જલદી અસર કરે અને વળી સસ્તો પડે તેવો ઉપાય અમી—કુપીજ છે આવી સ્થિતિમાં તે પગના તળીએ ચોળવાથી આખા શરીરમાં ગરમી આવી જાય છે અને બે ટીપાં પેટમાં જતાંની સાથેજ

હુશિયારી આવી જાય છે, ઉપયોગ એક તોલા સરસીયાનું તેલ લઇ તેમાં ૧૦ ટીપાં અમી-કુપી મેળવી ખુબ ચોળવું વધારામાં જરૂર જણાય તો ૧૦ ટીપાં તર્જનું તેલ ઉમેરવું તર્જનું તેલ હમારી પાસેથી મંગાવતાં રૂ, ૦ાા ની એક શીશી મોકલવામાં આવશે.

તાવ—ઠંડીનાં લખલખાં આવીને, રોજીંદો એકાંતરીઓ, ચોથીઓ ગમે તેવો તાવ આવતો હોય તેને નાબુદ કરવાને સહેલો ઉપાય અમી-કુપી છે જીર્ણજ્વર ઉપર પણ તે ઘણું સારૂં કામ કરે છે સેંકડે ૮૦ માણસોને તેથી આરામ થઇ જાય છે ઉપયોગ તુળસી આદુ અને ખાવનાં પાન પ્રત્યેકનો રસ (૦ા) તોલો મેળવી તેમાં બે ટીપાં અમી કુપી નાખી દરદીને દિવસમાં બે વખત પાવું.

ન્હારૂ—ન્હારૂ અથવા વાળો એ એક જાતનો તારના રૂપનો કીડો છે ખરાબ પાણી અથવા બીજાં ઘણાં કારણોથી માણસના શરીરના ગમે તેવા ભાગે વાળો નીકળે છે એકવાર વાળો બહાર દેખાયો કે તેને બાંધી રાખવો પડે કારણ તાણી કાઢતાં તે તુટી જાય છે અથવા અંદર પેસી જાય છે તો તે પોતાનો રસ્તો ફેરવે છે અને ઘણી ઘણી વેદના દિવસો કે મહીનાઓ સુધી આપે છે અમી-કુપી લગાડવાથી વાળો બળી જાય છે ઉપયોગ ચાર ટીપાં હીંગનો અર્ક લઇ તેમાં બે ટીપાં અમી કુપી નાખી થોડુ પાણી ઉમેરી રોજ દિવસમાં ત્રણ વાર પાવું હીંગનો અર્ક હમારી પાસેથી મંગાવશો તો રૂ. ૦ાા શીશીને હિસાબે મોકલીશું.

જંતુ નાશક—ઘરમાં ખાળ, મોરિયો, વિગેરે જગાઓ સાધારણ પાણીથી ધોવા છતાં ઘણી દુર્ગંધી મારે છે તથા જીવ ઉત્પન્ન થાય છે. આવી વખતે ઘરમાં વસનારને ઘણો કંટાળો ઉપજે છે. એટલુંજ નહિ પણ એવી દુર્ગંધમાં વસવું તે પણ જોખમ ભરેલું

થોડા પાણીની અંદર બે ટીપાં **અમી–કુપી** નાંખી તેવી જગાઓ સાફ કરવામાં આવે તો દુર્ગંધી દુર થશે એટલુંજ નહિ પણ હાની કરતા જંતુઓનો નાશ થાય છે,

માંકડ—પલંગ, ખુરસી, ટેબલ, મેજ, કબાટ, અભરાઇ, બારી-બારણાં ભીતની તરડો વિગેરે જગાઓમાં માંકડ પુષ્કળ ભરાઇ રહે છે. તેમનો નાશ કરવા માટે **અમી–કુપી** ઘણી અકસીર દવા છે. માંકડનો કંટાળો લગભગ દરેક ઘરમાં હોય છે. અને માંકડના ઉપદ્રવથી બચવાની ઇચ્છા પણ દરેકને હોય છે ત્યારે માંકડનો નાશ કરવા ઉપરાંત જેમાં બીજા સેંકડો ગુણો સમાયલા છે તેથી **અમી—કુપી** ની દરેક ઘરમાં જારૂર છે એ વાત પુરવાર થાય છે.

ઉપયોગ સાબુનું ફીણુ બનાવીને તેનું પાણી ગ્લાસ ભરીને તૈયાર કરી તેમાં ચાર ટીપાં **અમી—કુપી** નાંખી માંકડ ભરાવાની જગ્યાઓમાં તે ઉતારવું એથી માંકડ મરી જસે અને મહીનાઓ સુધી તે જગામાં માંકડ ભરાઇ બેસશે નહીં

હરસ–હરસની પીડા જેને વીતી તે જાણે જ્યારે હરસની દવા કરી કરીને તમો કંટાળી ગયા હોય, ત્યારે છેલ્લા ઉપાય તરીકે માત્ર **અમી—કુપી** અજમાવજો અને ખાત્રીથી એ પીડા હંમેશની દુર થઇ જશે.

ઉપયોગ—રોજ સવારમાં અડધો તોલો વાટેલું નાગકેશર ૦। તોલો વાટેલી સાકર ભેગાં કરી તેમાં બે ટીપાં **અમી—કુપી** નાંખી ફાકી મારવી અને ઉપરથી ૦। શેર દુધ પી જવું જો ફાકવું પસંદ નહી હોય તો માખણમાં મેળવી ચાટવું.

ઉંચુ નાગકેશર દળેલું તૈયાર શીશી ૧)નો રૂ. ૦।। હમારે ત્યાંથી પણ મળશે.

મ્હોં–આવવું—ગમે તે કારણથી મોં આવ્યું હોય, અવાળુ ફુલી ગયાં હોય, મોંમો ચાંદાં ધારાં પડી ગયાં હોય, બધું બે ચાર વખતમાંજ મટી જાય છે.

ઉપયોગ—ન તોલો કબાબચીની (શીતળકબાલા) બારીક વાટી તેમાં માત્ર એક જ ટીપું અમી કુપીનું નાખી મેળવી મોંમાં ચોપડવું અને મોં ગળતું મુકવું. (લાળ જવા દેવી) એ રીતે દિવસમાં ત્રણ કે ચાર વખત કરવું.

પેટ ચઢવું પવનનું ધુંધાવું—**અમી-કુપી** જરા હથેળીમાં લઇને પેટ ઉપર ડુંટીની આસપાસ તેમજ પેઢુ પર ચોળવું. એકાદ કલાકમાં પવન છુટીને પેટ હલકુ પડશે.

શુળ—છાતીમાં, પાંસળામાં અગર કમરમાં સુળ આવી ચસકા મારતા હોય તેને માટે **અમી-કુપી** અકસીર છે. દરદવાળા ભાગ ઉપર **અમી-કુપી** ચોળી શેક કરવો.

ઉપર લખવામાં આવેલા **અમી-કુપીના** સઘળા ગુણ અતિશયોકિતથી કેવળ નિરાળા છે. દરેક ઘરમાં તેની આજકાલ જરૂર છે. પોતાના સ્વાર્થને માટે ઘણા માણસો આ શીશી ખરીદ કરે છે. જે ઘરમાં **અમી-કુપીની** એક શીશી છે તેને વૈદ્ય ડોકટરોની જરૂર કવચીતજ પડે છે.

કીમત—ગુપ્તાની **અમી-કુપી** એક શીશી સેંકડો રૂપીઆની કીંમતની છે એમ કહીએ તો ચાલે કારણ કે તેનાથી વૈદ ડોકટરનાં મોટાં બીલો ભરવાનાં બચી જાય છે. ગરીબોને પણ દવા વાપરવાનો લાભ મળે છે. તેટલા માટે ફકત તેની કીંમત શીશી એકનો રૂ. ૧॥, ૩ શીશીના રૂ. ૪) ૬ શીશીના રૂ. ૭॥, ૧ ડઝન શીશીના રૂ. ૧૨) ટપાલ ખર્ચ જુદું.

અમી-કુપી ॥ કીંમત શીશી ૧ ના રૂ. ૧॥, ત્રણ શીશીના રૂ. ૪) ૭ શીશીના રૂ. ૭॥, ૧ ડઝનના રૂ. ૧૨) પો. અલગ.

રાજશાહી મેન્થોલ ઓઇન્ટ મેન્ટ
(શીરદર્દની દવા)

એક મહાન વિદ્વાન ડોકટરની શોધ ઉપરથી બનાવેલો છે. આ મલમ ચોળવાથી માથાનો દુખદાયક રોગ ટુંક વખતમાં નાબુદ થાય છે આ રામબાણ ઉપાયની એક બાટલી દરેક કુટુંબોમાં અવશ્ય રાખવી જોઇએ. કીંમત શીશી ૧ નો રૂ. ૦ાા ત્રણ શીશીનો રૂ. ૧ા, ૧ ડઝનના રૂા. ૪) પો. અલગ.

રાજશાહી રૂમેટીઝમ ઓઇલ
[વાતહરણ તેલ]
૨૪ કલાકમાં પ્રત્યક્ષ ફાયદો

વાથી દરેક અંગ ઝલાઇ ઝકડાઈ કેમ નહિ ગયાં હોય, દરદી ખાટલા વશ હોય, સાંધાઓમાં હદ બહારનું કળતર, કમરમાં દુખાવો છાતીમાં, પાંસળામાં દદ, બરડાની કરોડમાં નહિ સહન થાય તેવી પીડા, હાથ પગમાં ફાટ અરધાંગ વાયુ. ફરતો વા સરદીના શરીરમાં થતા તોડ વિગેરે રોગો ઉપર આ તેલ ચોળવાથી તદન આરામ થાય છે. તેલ ચોળતાં ચોળતા જ જાણે આરામ થતો હોય તેમ દરદીને લાગે છે. આજકાલ રાજશાહી રૂમેટીઝમનો મોટો ઉઠાવ છે કીંમત શીશી ૧ ના રૂ. ૨) ત્રણ શીશીના રૂ પાા પો. અલગ.

રાજશાહી બાલામૃત.

ગુલાબી ગાલ, ભરેલું અંગ, તેજસ્વી આંખ, ભરાવદાર બાલક, હસતું બોલતું બાળક આપણને કેટલું પ્રીય લાગે છે તેના ઉપર ફેનોગ્રાફ અને ગ્રામોફોન કરતાં તમારૂં એક નાનું રંગીલું હસમુખું વાચાળ આનંદી બાળક પોતાના કુટુંબીઓ ઉપરાંત તમારા પાડોશી અને દોસ્તોને વધારે સારી રીતે રીઝવી શકશે શું તમે એક બાળકના માતા પિતા છો! તમારૂં બાળક તન્દુરસ્ત અને આનંદી છે નહિ તો શા માટે

રાજશાહી બાલામૃત નથી વાપરતા એકથી ત્રણ શીશી સુધીમાં તમારૂ બાળક સુંદર અને નીરોગી થઈ ઘરમાં પાડોશમાં શેરીમાં કે પોળમાં આનંદ આનંદ વર્તાવી મુકશે કીમત શીશી ૧ નો રૂ. ૧) ત્રણ શીશીના રૂ. રાા પો. અલગ.

રાજશાહી ઈચ ઓઇન્ટમેન્ટ
[ખસની દવા]

આ ચોપડવાની દવા છે. માત્ર બે ત્રણ વખત ચોપડવાથી ખસ મટી જાય છે એમાં જરા પણ શક નથી કીમત રૂા. ૦ાા ત્રણ શીશીના રૂ. ૧ા, ડઝન ૧ ના રૂ. ૪ પો. અલગ.

રાજશાહી એકઝામા ઓઈન્ટમેન્ટ.
[ખરજવાની દવા]

ખરજવાં બે પ્રકારનાં છે. લીલુ અને સુકું લીલામાંથી પાણી ઝર્યા કરે છે આ દરદ મટતુ નથી અને જો દવા કરવામાં ન આવે તો તે આખા શરીરે પથરાઇ જવાનો સંભવ છે માટે તેની દવા તરત જ કરવી કીંમત શીશી ૧ રૂ. ૦ાા ત્રણ શીશીના રૂ. ૧ા

લોહીના બગડવાથી વારંવાર ખસ, ખરજવું, દાદર નીકળ્યા કરતી હોય તો એક બે શીશી રાજશાહી સારસાપરીલા પીવાથી જલદી આરામ થઇ જશે. રાજશાહી સારસાપરિલાની કીમત રૂ. ૧ાા ત્રણ શીશીના રૂ. ૪)

રાજશાહી કફ પીલ્સ.
[ખાંસીની ગોળીઓ]

ગમે તેવી નવી જુની હઠીલી ખાંસી કોઇપણ દવાથી ન જતી હોય તો ફકત બે દીવસમાં રાજશાહી કફ પીલ્સથી પુરાની સુકી ખાંસી, ગોળી લેવાની સાથે નરમ પડતી જાય છે એક જ દીવસમાં તેનો ચમત્કાર બતાવે છે કિમત રૂ. ૦ાા ત્રણ શીશીના રૂ. ૧ા ડઝન ૧ ના રૂા. ૪) પો. અલગ.

રાજશાહી રીંગવર્મ ઓઇન્ટમેન્ટ
[દરાજનો મલમ]

ગમે તેવી હઠીલી કાળી કે લાલ દરાજ અગર ખુજલી શરીરના કોઇ પણ ભાગમાં લાગેલી હોય અને અનેક ઉપાયો લીધા છતાં દાદર નહિં મટતી હોય તો છેવટે આ મલમ અજમાવી જોવો એથી ત્રણ વખત લગાડવાથી જડમુળથી નાબુદ થાય છે કીમત રૂ ૦।। ત્રણના રૂ. ૧।. ૭ ના રૂા. ૨।, ડઝન ૧ ના રૂા. ૪)

રાજશાહી ભીમસેની ચુર્ણ.

અજીર્ણ થયું છે કે? ખાટા ઘચરકા આવે છે કે? પેટ ડમડમ બોલે છે કે? ખોરાક જોતાંજ દીલ કમકમે છે કે? ત્યારે ભલા માણુસ રાજશાહી ભીમસેની ચુર્ણજ વાપરો? અન્ન પચે નહિ અન્ન ઉપર રૂચી લાગે નહીં ત્યારે ભીમસેની ચુર્ણ ખાઇ જોઇ લ્યો ગમ્મત હલ્લાસમાં એની જગાએ ચાર વાર અને સીંગલની જગાએ ડબલ નહીં તો દોઢો ખોરાક તો જરૂર લેવો પડશે ખાશો ખાશોને જાણે ભૂખ્યાલીમ? પેટમાં ભૂખ નહી હોય અને ઘી. દુધ, શકિતની દવાઓ હોજલીમાં ભરે જાવ અને પછી વાત કરો કે કોઇ ચીજનો ગુણુજ લાગતો નથી. પણ લાગે શી રીતે? ભીમસેની ચુર્ણ વાપરી પ્રથમ તમારા જઠરાગ્નિને ભડભડાટ સળગાવી ધો અને પછી તેમાં ઘી, દુધ અને પોષ્ટિક વસાણાં નાંખી જુવો! પછી માલમ પડશે તે કેવાં ગુણકારી છે. કીંમત રૂા. ૦।। ત્રણ શીશીના રૂા. ૨) પો. અલગ.

રાજશાહી સ્તંભનરાજ પીલ્સ.

લ્યો? સાહેબો લ્યો આ તેજ દવા છે કે જેને માટે આજકાલના નવજુવાનો રાત્રી દીવસ ખુણે ખોચરે ભારે ઉત્સાહથી શોધખોળ ચલાવે છે અને ખર્ચ દવા મળે તો મ્હોં માગ્યા દામ આપવા તૈયાર છે તે જ આ દવા છે! રતિ–સુખની સંપૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરવા માટે આ દવા વગર હરીફની છે કી. માત્ર રૂ ૧।।, ૩ શીશીના રૂ. ૪ પો અલગ

રાજશાહી લ્યુકોરીના.

સેંકડો નૌજુવાન રમણી રત્નો મુગ્ધા અવસ્થા નો લાભ લીધો ન લીધો એટલામાં આ બુરા રોગમાં ફસી પડી હોય છે. યૌવાન રૂપી ખીલતી કળી પોતાની પાંખડીઓને વિકાશ આવતાં આવતાંજ કરમાઇ જાય છે, લજ્જાને લીધે સેંકડો સ્ત્રીઓ પોતાનું આ ગુપ્ત દરદ બને ત્યાં સુધી છુપાવવાની કોશીષ કરે છે પરંતુ મોં ઉપરની તે ગુલાબી લાલી, આંખનો તે થનથનાટ હૃદયનો તે ઉમળકો, મનનો તે અહ્લાદ, ભ્રગુટીનું તે મોહક પણું શરીરનું તે તેજ, વૃત્તીઓનું તે રસીક પણું, હાસ્યમાં રહેલી તે મધુરતા એ સર્વ તેના પુર બહારમાં ખીલી ઉઠવાના વખતેજ નષ્ટ થતું જણાય છે, ત્યારે ચતુર જોનારથી તે છુંપું રહી શકતું નથી આ સર્વનું કારણ માત્ર તે બુરો પ્રદર રોગજ છે તેનાથી સ્ત્રીઓનો બને તેટલો જલદી ઉદ્ધાર થવો જોઇએ નહિ તો રોગ દીન પર દીન વૃદ્ધિને પામી સ્ત્રીઓને મરણનાં વિકાસી રહેલાં ડાચામાં ધકેલી મુકે છે. પેડુમાં દરદ પાણીનું નીરંતર ટપકયા જવું, લાલ કે સફેદ ડાઘ કપડામાં પડવા સંસાર સુખ ઉપર અભાવ આવવો, એ સર્વમાંથી સ્ત્રીઓનાં રક્ષણ ને માટે રહેલો અને ખાત્રી ભર્યો રસ્તો એ કે રાજશાહી લ્યુકોરીના આપવી અને જુવો કે તરતજ કરમાઇ જતી જુવાની ફરીથી તેના પુર્ણ બહારમાં કેવી ખીલી ઉઠે છે. કીંમત શીશી ૧ ના રૂ. ૨॥, ત્રણ શીશીના રૂ. ૭॥ પો. અલગ.

અર્ક ! તેલ !! ફુલ !!!

	એક સીસીની કીંમત	ત્રણ શીશીના
અજમાનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
પીપરમીન્ટનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
તજનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
લવીંગનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
ઇલાયચીનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
વરિયારીનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
ગંધાબીરોજાનો અરક	રૂ, ૦॥	રૂ. ૧॥
હીંગનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
સુંઠનો અરક	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
પીપરમીંટ ફુલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
અજમાનાં ફુલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
ચંદનનું તેલ ચોખ્ખું.........	રૂ. ૧).................	રૂ. ૨॥
ચહાનું તેલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
બદામનું તેલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
પીપરમીંટ તેલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
ટરપેનટાઇન તેલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥
માલકાંકણીનું તેલ	રૂ. ૦॥	રૂ. ૧॥

ભેળસેળ વગરનો ચોખો ખાત્રીનો માલ મળશે.

એક રૂપિયાથી ઓછી કીંમતના માલનું પારસલ મોકલવામાં આવશે નહિ.